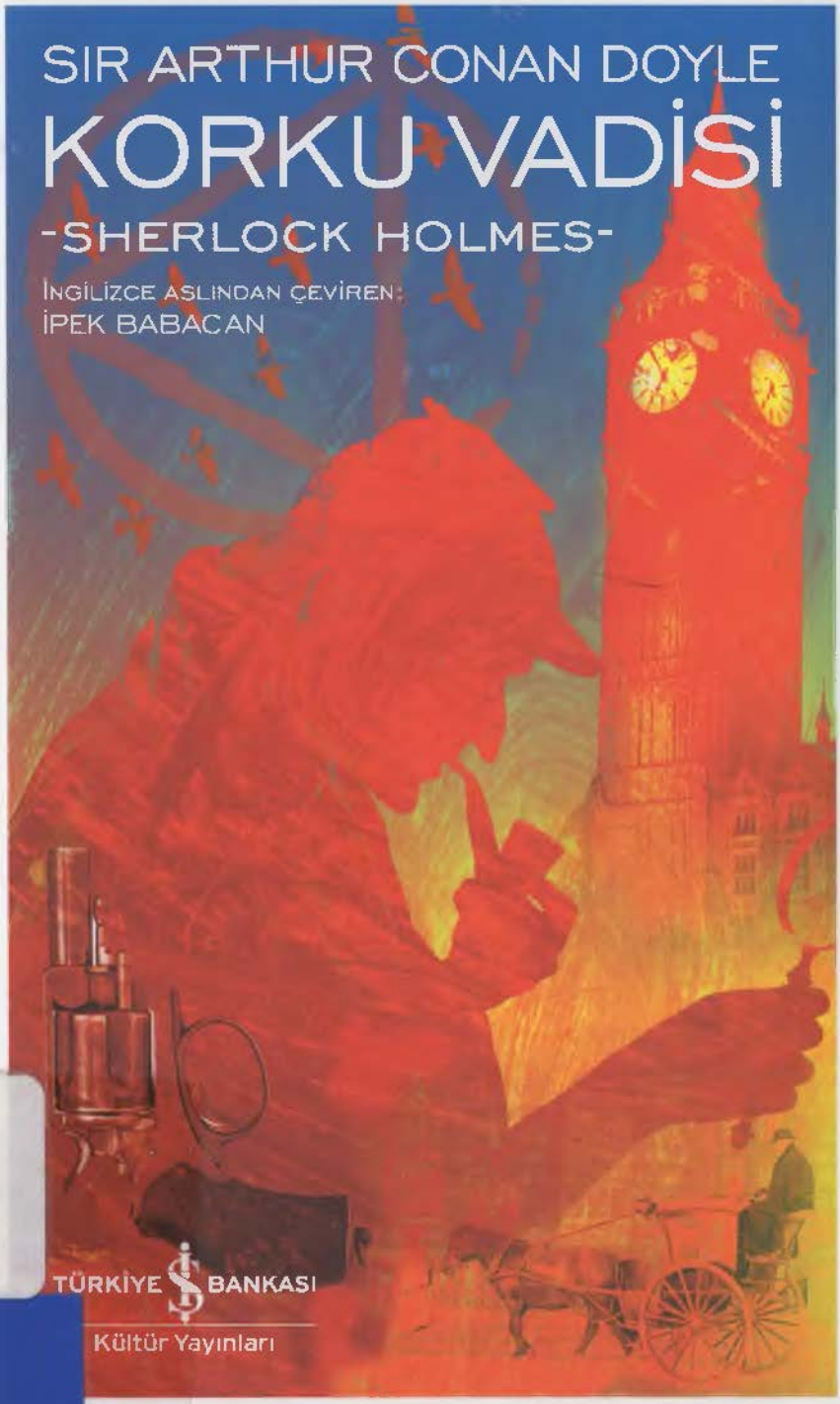
MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 5

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

KORKU VADİSİ

-SHERLOCK HOLMES-

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
İPEK BABACAN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

MODERN KLASİKLER DİZİSİ

SIR ARTHUR CONAN DOYLE
KORKU VADİSİ

ÖZGÜN ADI
THE VALLEY OF FEAR

ÇEVİREN
İPEK BABACAN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2009
Sertifika No: 11213

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MÜGE KARALOM

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASKI HAZİRAN 2009, İSTANBUL
II. BASKI KASIM 2011, İSTANBUL

ISBN 978-9944-88-677-2 (KARTON KAPAKLI)

Baskı
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Davutpaşa Caddesi No: 123 Kat: 1
Topkapı İstanbul
(0212) 482 99 10
Sertifika No: 16053

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I. BÖLÜM

BIRLSTONE FACİASI

1

Uyarı

"Düşünmeye çalışıyorum..." dedim.

"Ben de öyle," dedi Sherlock Holmes sabırsızca.

Dünyadaki en geniş yürekli insanlardan biri olduğuma inanırım, ama itiraf etmeliyim ki düşüncelerimin böyle küçümsercesine bölünmesine içerledim. "Bakın Holmes," dedim sert bir sesle, "bazen insanın sabrını zorlayabiliyorsunuz."

Serzenişime hemen cevap veremeyecek kadar kendi düşüncelerine dalmıştı. Önünde duran kahvaltıya dokunmamıştı, bir elini masaya dayayarak biraz önce zarfından çıkardığı kâğıt parçasına baktı. Sonra zarfı eline alıp ışığa tuttu ve önünü arkasını iyice inceledi.

"Porlock'un yazısı bu," dedi düşünceli bir tavırla. "Gerçi daha önce yalnızca iki kez görmüştüm, ama onun yazısı olduğuna kuşku yok. Ama eğer Porlock'unsa, o zaman çok önemli bir şey olmalı."

Bunları bana söylemekten çok, kendi kendine konuşuyordu, yine de sözlerinin bende uyandırdığı merakla kızgınlığım geçti.

"Kim bu Porlock?" diye sordum.

"Porlock bir takma ad Watson, kimliğinin yalnızca bir simgesi; ama arkasındaki kişilik kaypak ve içten pazarlıklı.

Daha önceki bir mektubunda bunun gerçek adı olmadığını açıkça belirtmiş ve bu büyük kentteki milyonlarca insan arasında onu aramamam konusunda beni uyarmıştı. Porlock'un kendisi değilse de, temasta olduğu kişi önemli. Malta palamuduyla* köpekbalığını, çakalla aslanı... bir ilişkide, önemsiz olanla dişli olanı... gözünüzün önüne getirin: Yalnızca dişli değil Watson, aynı zamanda kötü de... kötülüğün son kertesinde. Bu bakımdan benim alanıma giriyor. Size hiç Profesör Moriarty'den söz ettim miydi?"

"Ünlü bilimsel cani, suçlular arasında ün salmış..."

"Çok ayıp Watson!" diye mırıldandı Holmes beni kınayarak.

"Halk arasında böyle tanınmıyor diyecektim."

"Kurnazca! Çok kurnazca!" diye haykırdı Holmes. "Hiç umulmadık derecede kurnazca bir nükte yeteneği geliştiriyorsunuz Watson, buna karşı kendimi korumalıyım. Ama Moriarty'ye cani demekle yasaların gözünde iftira suçu işliyorsunuz... işte meselenin harikulade yanı da bu! Tüm zamanların en büyük düzenbazı, her çeşit şeytanlığın elebaşı, yeraltının yönetici beyni, öyle bir beyin ki ulusların kaderini yapabilir de, bozabilir de... işte böyle bir adam. Oysa kimse ondan en ufak kuşku duymuyor, eleştirilerden öyle bağışık olması, dalaverelerini ve kendini geri planda tutması öylesine hayran olunası ki, sırf ağzınızdan çıkan bu sözler yüzünden sizi mahkemeye verebilir ve adını karaladığınız için tazminat olarak bir yıllık emekli maaşınızı elinizden alabilir. *Bir Asteroidin Dinamiği* adlı kitabın yazarı değil mi kendisi? Hani şu salt matematiğin doruklarına vardığı ve bilim dünyasında onu eleştirebilecek kimsenin olmadığı söylenen kitabın? Böyle birisine çamur atılabilir

---

* Gemilerin altında, genelde köpekbalıklarına eşlik ederek yüzen, bu nedenle pilot balığı da denen ve özellikle köpekbalıklarından arta kalanlarla beslenen bir balık. (ç.n.)

mi? İftiracı doktor ve iftiraya uğrayan profesör... işte herkes size bu gözle bakacaktır! Bu dâhice Watson. Ama daha az kötülerinin hakkından geldiğime göre, onunla da bir gün hesaplaşacağız."

"Umarım o günü görürüm!" dedim içtenlikle. "Ama şu Porlock denen adamdan söz ediyordunuz."

"Evet, Porlock denen adam zincirin başına yakın sayılabilecek bir halkası. Porlock sağlam bir halka değil... laf aramızda. Şimdiye kadarki deneyimlerime göre, kendisi o zincirdeki tek zayıf halka."

"Ama hiçbir zincir en zayıf halkasından daha sağlam değildir."

"Tam üstüne bastınız Watson! İşte Porlock bu bakımdan son derece önemli. Doğru olana duyduğu belli belirsiz bir özlem ve ara sıra dolambaçlı yollardan kendisine gönderilen on sterlinlik banknotların harekete geçirdiği sağgörü sayesinde, bir iki kez bana değerli... suçun ötünü almaktan çok önceden kestirilmesini ve önlenmesini sağlaması bakımından son derece değerli... ön bilgiler vermişti. Şifreyi çözebilsek, bu mektubun da söylediğim niteliği taşıdığından kuşkum yok."

Holmes kâğıdı yine boş tabağının üzerine koydu. Ayağa kalkıp onun üzerinden eğilerek kâğıttaki tuhaf yazıya baktım:

534 C2 13 127 36 31 4 17 21 41
DOUGLAS 109 293 5 37 BIRLSTONE
26 BIRLSTONE 9 47 171

"Bu size ne ifade ediyor Watson?"

"Belli ki gizli bir bilgi iletme girişimi."

"Ama şifresi olmazsa, şifreli bir yazı ne işe yarar?"

"Bu durumda hiç."

"Niye 'bu durumda' diyorsunuz?"

"Çünkü gazetelerin dert ortağı sütunlarındakiler kadar kolayca okuyabildiğim birçok şifre var; Bu gibi basit beceriler zihni yormadan eğlendiriyor. Ama bu farklı. Bir kitabın bir sayfasında geçen sözcüklere işaret ettiği belli. Hangi kitabın hangi sayfası olduğu bana söylenene kadar da elimden bir şey gelmez."

"Ama niye 'Douglas' ve 'Birlstone'?"

"Belli ki o sayfada bu sözler geçmiyormuş."

"O zaman niye hangi kitap olduğunu bildirmemiş?"

"Sizin doğuştan gelen kurnazlığınız sevgili Watson, dostlarınız için bir neşe kaynağı olan açıkgözlülüğünüz şifreyle mektubu aynı zarfa koymanıza engel olurdu herhalde. Yanlış bir adrese gitse, işiniz biterdi. Bir zarar gelmesi için ikisinin birden yanlış adrese gitmesi yeter. Bugünkü ikinci posta dağıtımının vakti geçti bile; bize ya bir açıklama mektubu ya da daha büyük olasılıkla, bu sayıların geçtiği kitap gelmezse şaşarım."

Birkaç dakika sonra Billy adlı uşağın elinde beklediğimiz mektupla görünmesiyle Holmes'un tahminleri doğrulandı.

"Aynı elyazısı," dedi Holmes zarfı açarken, "ve altında da imza var," diye ekledi sevinçle ve mektubu eline aldı. "İlerleme kaydediyoruz Watson." Ama mektupta yazılanlara bakınca kaşlarını çattı.

"Hay Allah, bu çok üzücü! Korkarım bütün umutlarımız suya düştü, Watson. Umarım Porlock'un başına bir şeyler gelmez."

> "SAYIN BAY HOLMES," diye yazmış, "Bu durumu sürdüremeyeceğim. Çok tehlikeli... benden kuşkulanıyor. Benden kuşkulandığını anlıyorum. Size şifreyi gönderme niyetiyle bu zarfın üzerine adresinizi yazdıktan sonra bana beklenmedik bir ziyarette bulundu. Saklamayı başardım. Görecek olsaydı, başım der-

de girerdi. Ama gözlerinde kuşku okuyorum. Şifreli mektubu lütfen yakın, zaten artık işinize yaramaz.

FRED PORLOCK."

Holmes bu mektubu parmakları arasında buruşturarak ve kaşları çatık ateşe bakarak bir süre öylece oturdu.

"Yine de," dedi sonunda, "bir tehlike olmayabilir. Belki de yalnızca suçluluk duyuyordur. Kendisinin ihanet ettiğini bildiği için, berikinin gözlerinde de bir suçlama okuyordur."

"Sanırım beriki derken Profesör Moriarty'yi kastediyorsunuz?"

"Kesinlikle! O gruptan biri 'O' diye söz etti mi, kimi kastettiklerini bilirsiniz. Hepsi için geçerli bir tek 'O' vardır."

"Ama o ne yapabilir ki?"

"Hımm! Bunun cevabı çok. Avrupa'nın önde gelen beyinlerinden biri size cephe aldığında ve arkasında bütün karanlık güçler olduğunda olasılıklar sonsuzdur. Ne var ki, belli ki dostumuz Porlock'un ödü patlamış... mektuptaki yazıyla zarfın üzerindekini bir karşılaştırın lütfen, zarfı onun uğursuz ziyaretinden önce yazdığını bildiriyor. Biri okunaklı ve düzgün. Ötekiyse okunaksız."

"Bu mektubu niye yazmış? Niye çöpe atmamış?"

"Bu durumda kendisiyle ilgili bir araştırma yaparım ve bir olasılıkla başını derde sokarım diye korkmuştur da ondan."

"Kuşkusuz," dedim. "Elbette." Şifreli ilk mektubu elime almış, inceliyordum. "Şu kâğıt parçasında önemli bir sırrın yazılı olabileceği ve bunu öğrenmenin insanın gücünü aştığını düşünmek sinir bozucu."

Sherlock Holmes elini bile sürmediği kahvaltısını öteye itip en derin düşüncelerine eşlik eden sağlıksız piposunu yaktı. "Merak ediyorum!" dedi sırtını geriye yaslayıp gözlerini

tavana dikerek. "Belki de sizin Makyavelci zekânızın gözden kaçırdığı noktalar vardır. Meseleyi salt akılcı açıdan ele alalım. Bu adam bir kitaba gönderme yapıyor. Çıkış noktamız bu olsun."

"Oldukça belirsiz bir çıkış noktası."

"Bakalım bunu daraltabilecek miyiz? Zihnimi buna odakladığım zaman, biraz daha az anlaşılmaz görünüyor. Bu kitapla ilgili ne bilgi var elimizde?"

"Hiç yok."

"Durun bakalım, o kadar da kötü değil. Şifreli mektup kocaman bir 534 ile başlıyor, öyle değil mi? 534'ün sayfanın numarası olduğu varsayımından hareket edebiliriz. Demek ki kitabımız kalın bir kitap, bu da biraz yol aldığımızı gösterir. Bu kalın kitabın nitelikleriyle ilgili başka ne bilgi var elimizde? Bir sonraki işaret C2. Bundan ne anlam çıkarıyorsunuz, Watson?"

"İkinci bölüm, herhalde."

"Hiç de değil Watson. Sayfa bilinirse, kaçıncı bölüm olduğunun önem taşımadığı konusunda eminim bana katılırsınız. Ayrıca, eğer 534. sayfa ikinci bölümdeyse, birinci bölüm gerçekten de insanın sabrını taşırır."

"Sütun!" diye haykırdım.

"Aferin Watson. Bu sabah sizden zekâ fışkırıyor. Eğer sütun değilse, çok yanılıyorum demektir. Görüyorsunuz ya, demek ki sayfaları çift sütun yazı içeren ve sütunların da epeyce uzun olduğu kalın bir kitap canlandırmaya başlıyoruz gözümüzde, çünkü belgedeki sözcüklerden biri için iki yüz doksan üç sayısı verilmiş. Akılla ulaşılabileceklerin sınırına vardık mı?"

"Korkarım vardık."

"Siz kendinize haksızlık ediyorsunuz. Bir zekâ kıvılcımı daha sevgili Watson... hadi bir beyin jimnastiği daha! Bu sıradan bir kitap olmasaydı, bana gönderirdi. Bunun yerine, planları sekteye uğramadan önce, ipucunu bana bu zarfta

göndermeye niyetliydi. Mektubunda öyle yazmış. Bu da benim bulmakta güçlük çekmeyeceğimi düşündüğü bir kitap olduğunu gösteriyor. Kendisinde bu kitap varmış... bende de olacağını düşünmüş. Kısacası Watson, bu çok sıradan bir kitap."

"Söylediklerinizakla yakın geliyor."

"Şu halde araştırma alanımızı, sayfaları çift sütunlar halinde yazılı, sıradan ve kalın bir kitaba daralttık."

"Kutsal Kitap!" diye bir zafer çığlığı attım.

"Çok iyi Watson, çok iyi! Ama izin verirseniz, yeterince iyi değil! Kutsal Kitap'ı bulundurmamı kendi hesabıma bir iltifat olarak kabul etsem de, Moriarty'nin avenesinden birinin başucunda bulunması olasılığı en az olan başka bir kitap adı gelmiyor aklıma. Dahası, Kutsal Kitap'ın o kadar çok baskısı vardır ki, Porlock bunlardan iki tanesinin sayfa numaralarının aynı olduğunu varsayamaz. Belli ki bu standartlaştırılmış bir kitap. Ondaki 534. sayfanın bendeki 534. sayfayla aynı olduğunu kesinlikle biliyor."

"Ama böyle çok az sayıda kitap vardır."

"Çok doğru. İşte çözüm yolumuz da bu. Araştırmamız herkeste bulunduğu varsayılabilecek standartlaştırılmış kitaplarla sınırlandı."

"Bradshaw!"

"Bu biraz zor Watson. Bradshaw'da kuru ve anlamları kesin sözcükler kullanılmış olmakla birlikte sayıları sınırlıdır. Sözcük seçimi güncel bir mesaj göndermek için elverişli sayılmaz. Bradshaw'u eleyebiliriz. Sözlük de korkarım aynı nedenle işe yaramaz. Peki geriye ne kalıyor?"

"Almanak!"

"Mükemmel Watson! Tam üstüne basmadıysanız, ben yanılıyorum demektir. Bir almanak! Whitaker'ın almanağını ele alalım. Herkes kullanır onu. Sayfa sayısı uygun. Sayfalar çift sütun halinde yazılı. Gerçi başlarda sözcük dağarcığı sınırlıdır, ama doğru hatırlıyorsam, sonlara doğru epeyce bol

ve çeşitli sözcük kullanılmıştır." Yazı masasından kitabı aldı. "İşte 534. sayfa, ikinci sütun, İngiliz yönetimindeki Hindistan'da ticaret ve doğal kaynaklarla ilgili uzun uzun bilgi veriliyor. Şu sözcükleri yazın Watson! On üçüncü sözcük 'Mahratta'. Korkarım pek de umut vaat eden bir başlangıç yapmadık. Yüz yirmi yedinci sözcük 'Hükümet'; gerçi bizim için de, Profesör Moriarty için de ilgisiz sayılır, ama en azından bir anlamı var. Şimdi bir deneyelim. Mahratta hükümeti ne yapar? Eyvah! Bir sonraki sözcük 'domuz kılı'. Beceremedik sevgili Watson! Bu iş burada bitti!"

Şaka ediyormuş gibi konuşuyordu, oysa kaşlarının seğirmesi düş kırıklığına uğradığını ve içerlediğini gösteriyordu. Bense çaresizlik ve mutsuzluk içinde, ateşe bakarak oturuyordum. Uzun süren bir sessizlikten sonra, Holmes ansızın bir çığlık atarak dolaba doğru seğirtti ve sarı ciltli ikinci bir kitap aldı eline.

"Fazla güncel olma merakımızın bedelini ödüyoruz Watson!" diye söylendi. "Zamanımızı erken karşılıyoruz ve bunun da cezasını çekiyoruz. Bugün Ocak ayının 7'si olduğu için, önümüze yeni almanağı açtık. Porlock'un mesajını eski almanaktan almış olması fazlalıkla olası. Açıklama mektubunu yazmış olsaydı, bunu bize bildirecekti kuşkusuz. Şimdi bakalım 534. sayfada neler var? On üçüncü sözcük 'orada', bu daha umut verici. Yüz yirmi yedinci sözcük 'var'... 'orada var'... Holmes'un gözleri heyecandan parlıyor, sözcükleri telaşla sayan ince parmakları seğiriyordu... "'tehlike'. Hah! Hah! Sermaye! Bunları yaz Watson. 'Tehlike var... orada... çok... yakında...' Sonra sıra 'Douglas' adına geliyor... 'zengin... şimdi... Birlstone'da... güven... ivedi.' Tamam Watson! Salt akıl ve verdiği meyveler konusunda ne düşünüyorsunuz? Eğer manavda defne yapaklarından yapılmış bir taç satılsaydı, hemen Billy'yi gönderip onu satın alırdım."

Dizlerimin üzerine koyduğum bir dosya kâğıdına yazdığım, onun şifreyle çözdüğü tuhaf sözcüklere bakıyordum.

"Amma tuhaf ve dolambaçlı bir dile getirme biçimi!" dedim.

"Tam tersine, epeyce başarılı," dedi Holmes. "İstediğini dile getirecek sözcükleri bulmak için bir tek yazı sütununa bakarsan, istediğin her sözcüğü bulmayı bekleyemezsin. Bir kısmını da karşındakinin zekâsına bırakmak zorundasındır. Anlam apaçık. Belirtildiği üzere, taşrada yaşayan bu zengin Douglas her kim ise, ona karşı bir dalavere düzenleniyor. Porlock bunun ivedi bir tehlike olduğundan emin... 'emin' yerine bula bula ancak 'güven' sözcüğünü bulabilmiş. Böylece sonuca vardık... ve çözümleme ustalığı bakımından da bir başyapıt sayılabilir!"

Holmes en büyük başarıları karşısında gerçek bir sanatçıya özgü kişisel olmayan bir sevinç duyar, oysa çabaları beklediği yüksek düzeyde sonuç vermeyince de bundan derin bir keder duyardı. Billy kapıyı açıp da Scotland Yard'dan Müfettiş MacDonald içeriye girdiğinde, o hâlâ kıkır kıkır gülüyordu.

O sıralarda, yani 1880'li yılların sonlarına doğru, Alec MacDonald şu anda ülke çapında kazandığı üne henüz kavuşmamıştı. Görevlendirildiği birçok vakadaki başarısıyla dikkat çekmiş olan, genç ama dedektifler arasında güven duyulan birisiydi. Uzun boylu, kemikli yapısı olağanüstü bir fiziksel güce işaret ediyor, iri kafası ve derin bakışlı parlak gözleri de kalın kaşlarının altından parıldayan ince zekâ kıvılcımlarını yansıtıyordu. Aksi huylu, Aberdeen şivesiyle konuşan, sessiz ve titiz bir adamdı.

Meslek yaşamında iki kez Holmes'un yardımıyla başarılı olmuş, Holmes'a ise ödül olarak yalnızca meseleyi çözmüş olmanın verdiği entelektüel zevk kalmıştı. İskoç kökenli dedektif bu nedenle amatör meslektaşına sevgi ve saygı duyuyor ve karşılaştığı her güç durumda Holmes'a danışacak kadar içten davranıyordu. Sıradanlığın azı çoğu olmaz, ama yetenekli kişi dehayı görür görmez tanır; MacDonald da ge-

rek yetenekleri, gerek deneyimi bakımından Avrupa çapında benzeri olmayan birisinden yardım istemekte hiçbir utanılacak yan olmadığını sezecek kadar mesleki yeteneğe sahipti. Holmes pek dost canlısı değildi, ama bu iriyarı İskoç'a karşı hoşgörülüydü ve onu görünce gülümsedi.

"Erkencisiniz Bay Mac," dedi. "Kolay gelsin. Korkarım bir sorun çıktı."

"'Korkarım' yerine 'umarım' demiş olsaydınız, daha doğru olurdu, diye düşünüyorum, Bay Holmes," diye cevap verdi müfettiş imalı bir gülümsemeyle. "Eh, belki bir yudum içki sabah ayazına karşı iyi gelir. Hayır, puro içmem. Hemen yola koyulmalıyım, zira kimsenin sizden daha iyi bilemeyeceği gibi, bir vakada ilk saatler çok değerlidir. Ama... ama..."

Müfettiş ansızın susmuştu ve hayret dolu bakışlarla masanın üzerinde duran bir kâğıda bakıyordu. Bilmece gibi mesajı yazdığım kâğıttı bu.

"Douglas!" diye kekeledi. "Birlstone! Bu da ne Bay Holmes? Tanrım, buna sihirbazlık denir! Bu adları nereden bulup çıkardınız?"

"Dr. Watson ile birlikte çözdüğümüz bir şifre bu. Ama neden... bu adların nesi var?"

Müfettiş afallamış bir yüzle sırayla ikimize de baktı. "Yalnızca şu," dedi, "Birlstone Malikânesi'nde oturan Bay Douglas dün gece korkunç bir cinayete kurban gitti!"

2

Sherlock Holmes Konuşuyor

Dostum için bir var oluş nedeni olan çarpıcı anlardan biriydi bu. Hayret uyandıran bu sözlerin onu şaşırttığını, hatta heyecanlandırdığını söylemek durumu abartmak olur. Kalpsiz olduğu hiç söylenemezse de, heyecan verici olaylara uzunca bir süre maruz kalması sonucunda yüreği kuşkusuz nasırlaşmıştı. Öte yandan, duyguları körelmiş olsa bile, zihinsel yetenekleri aşırı ölçüde etkindi. Bu beklenmedik haber üzerine benim kendi hesabıma kapıldığım dehşet duygusunun izleri onun yüzünde belirmediği gibi, tersine, hazırladığı aşırı doygun çözeltide çöken kristalleri izleyen bir kimyager gibi dingin ve meraklı bir ifadeyle bakıyordu.

"İlginç!" dedi. "İlginç!"

"Şaşırmışa benzemiyorsunuz."

"İlginç buldum Bay Mac, ama şaşırmadım. Niye şaşırayım? Önemli saydığım birisinden, belli bir kişinin tehlikede olduğu yolunda imzasız bir mektup alıyorum. Bundan sonra bir saat içinde de bu tehlikenin gerçekleştiğini ve o kişinin öldüğünü öğreniyorum. İlginç buldum, ama gördüğünüz gibi, şaşırmadım."

Bir iki kısa cümleyle müfettişe mektupla ve şifreyle ilgili olguları açıkladı. MacDonald çenesini ellerine dayamış oturuyordu ve kalın sarı kaşları birbirine bitişmişti.

"Bu sabah Birlstone'a gidecektim," dedi. "Siz ve arkadaşınız benimle birlikte gelmek ister misiniz diye sormak için size uğramıştım. Ama söylediklerinize bakılırsa, Londra'da kalıp araştırma yapsak daha iyi olacak galiba."

"Ben öyle düşünmüyorum," dedi Holmes.

"Nasıl olur Bay Holmes!" diye haykırdı müfettiş. "Bir iki gün sonra gazete sayfaları Birlstone olayının gizemine ilişkin haberlerle dolacak, ama Londra'da cinayet daha gerçekleşmeden önce kehanette bulunan bir adam varsa, gizem bunun neresinde? O adamı bir elimize geçirebilsek, gerisi gelir."

"Kuşkusuz Bay Mac. Ama şu Porlock denen adamı elimize nasıl geçireceğiz?"

MacDonald, Holmes'un kendisine verdiği mektubu evirip çevirdi. "Camberwell'den postaya verilmiş... bunun bize pek yararı olmaz. Takma ad kullandığını söylüyorsunuz. Araştırılamaz elbette. Kendisine para gönderdiğinizi söylememiş miydiniz?"

"İki kez."

"Ne yoldan?"

"Banknotlar halinde Camberwell postanesinden."

"Almaya kimin gittiğine baktınız mı hiç?"

"Hayır."

Müfettiş şaşırmış, hatta afallamış görünüyordu. "Neden?"

"Çünkü ben her zaman sözümü tutarım. Yazdığı ilk mektuptan sonra onu arayıp bulmayacağıma söz vermiştim."

"Bu adamın arkasında birisi mi var dersiniz?"

"Olduğunu biliyorum."

"Söz ettiğinizi duyduğum şu profesör mü?"

"Kesinlikle!"

Müfettiş MacDonald gülümsedi ve gözlerini kırpıştırarak bana baktı. "Biz CID'de* sizin bu profesörü biraz saplantı haline getirdiğinizi düşünüyoruz, bunu sizden saklamayacağım. Bu konuda şahsen bazı araştırmalar yaptım. Kendisi çok saygın, bilgili ve yetenekli bir zat."

"Hiç değilse yetenekli olduğunu kabul etmenize sevindim."

"Yetenekli olduğunu görmemeye olanak yok! Onunla ilgili görüşlerinizi duyduktan sonra, özellikle gidip gördüm kendisini. Ay ve güneş tutulmaları konusunda sohbet ettik. Sohbetin nasıl olup da o konuya geldiğini bilmiyorum, ama önüme bir yansıtıcı lambayla bir küre koyup bir dakika içinde her şeyi açıkladı. Ödünç olarak bir kitap verdi, ama anlaması bana biraz zor geldi, oysa Aberdeen'de iyi bir eğitim almıştım. Çökkün yüzü, ağarmış saçları ve ağırbaşlı konuşma tarzı dolayısıyla rahiplik ona çok yakışırdı. Elini omzuma koyduğunda, soğuk ve acımasız dünyaya adımımı atarken bir peder beni kutsuyormuş gibi hissettim kendimi."

Holmes kıkır kıkır gülüp ellerini ovuşturdu. "Harika! Söyleyin bana dostum MacDonald, bu hoş ve dokunaklı görüşmeniz onun çalışma odasında mı gerçekleşti?"

"Evet."

"Güzel bir oda, değil mi?"

"Çok güzel... gerçekten de çok şık Bay Holmes."

"Onun yazı masasının önünde mi oturdunuz?"

"Evet."

"Gözünüze güneş geliyordu ve onun yüzü gölgede kalıyordu, değil mi?"

"Akşamüstüydü, ama gözüme lambanın ışığının geldiğini hatırlıyorum."

"Olabilir. Profesörün başının üzerinde asılı duran bir resim ilişti mi gözünüze?"

---

* Scotland Yard'ın Cinayet Araştırmaları Şubesi. (ç.n.)

"Gözümden pek bir şey kaçmaz Bay Holmes. Belki de bunu sizden öğrenmişimdir. Evet, resmi gördüm... başını ellerine dayamış, yan gözle size bakan bir kadın resmi."

"O tablo Jean Baptiste Greuze'ün bir yapıtı."

Müfettiş ilgilenmiş gibi görünmeye çalıştı.

"Jean Baptiste Greuze," diye sözlerini sürdürdü Holmes, parmak uçlarını bitiştirip sırtını geriye yaslayarak, "1750 ve 1800 yılları arasında adı geçen bir Fransız ressamdı. Sanat kariyerinden söz ediyorum elbette. Çağdaşlarının onunla ilgili olumlu görüşlerini modern eleştirmenler fazlasıyla doğruladı."

Müfettişin gözleri daldı. "Biz iyisi mi konumuza..." dedi.

"Konumuz bu," diye onun sözünü kesti Holmes. "Söylediklerim, Birlstone Muamması adını verdiğiniz olayla doğrudan doğruya ve yaşamsal derecede ilişkili. Hatta bir bakıma özü bile denebilir."

MacDonald hafifçe gülümseyip yalvaran gözlerle bana baktı. "Düşünme tarzınız bana göre biraz fazla hızlı Bay Holmes. Bir iki halkayı eksik bırakırsanız, ben boşluğu dolduramam. Bu ölmüş ressamla Birlstone'daki olay arasında ne gibi bir ilişki olabilir?"

"Bir dedektif için her çeşit bilgi yararlıdır," dedi Holmes. "Hatta 1865 yılında Greuze'ün *Kuzu ve Genç Kız* adlı tablosunun Portalis açık artırmasında bir milyon iki yüz bin franga satılmış olması zihninizde bir düşünce süreci başlatabilir."

Başlattığı belli oluyordu. Müfettişte içten bir ilgi uyanmıştı.

"Size hatırlatmak isterim ki," diye konuşmasını sürdürdü Holmes, "profesörün maaşının araştırılabileceği pek çok güvenilir kaynak vardır. Yılda yedi yüz sterlin alıyor."

"O zaman nasıl satın alabilmiş..."

"Tamam işte! Nasıl alabilmiş?"

"Evet, bu ilginç," dedi müfettiş düşünceli bir edayla. "Anlatın Bay Holmes. Sizin anlatmanıza bayılıyorum. Çok hoş oluyor!"

Holmes gülümsedi. Kendisine gösterilen içten hayranlık onun hep hoşuna giderdi... bu da gerçek sanatçının bir özelliğidir. "Hani Birlstone'a gidecektik?" diye sordu.

"Daha zamanımız var," dedi müfettiş saatine bakarak. "Kapının önünde bir araba bekliyor, Victoria'ya gitmemiz yirmi dakika bile sürmez. Gelelim şu tablo meselesine. Profesör Moriarty ile hiç tanışmadığınızı söylemiştiniz sanırım Bay Holmes."

"Hayır, hiç tanışmadım."

"Şu halde evinin içini nereden biliyorsunuz?"

"Bu da başka bir konu. Üç kez evinde bulundum, ikisinde başka başka gerekçelerle görüşmek üzere gelmesini bekledim ve gelmesinden önce oradan ayrıldım. Bir keresinde de... şey, bunu resmi bir detektife pek anlatamayacağım. Son kez gittiğimde, belgelerini araştırmaya kadar vardırdım işi... ama sonuçlar hiç beklemediğim gibiydi."

"Şüphe uyandıracak bir şey mi buldunuz?"

"Hiç ama hiçbir şey. Tuhafıma giden de buydu. Ne var ki, tabloyla ilgili durumu artık biliyorsunuz. Onun çok zengin olduğunu gösteriyor bu. Servetini nasıl elde etti? Evli değil. Erkek kardeşi İngiltere'nin batısında bir yerde istasyon şefi. Profesör olarak geliri yılda yedi yüz sterlin. Ve bir Greuze tablosuna sahip."

"Yani?"

"Yani bundan çıkan sonuç belli."

"Büyük bir geliri olduğunu ve bunu yasadışı yollardan elde ettiğini mi söylemek istiyorsunuz?"

"Kesinlikle. Elbette böyle düşünmemin başka nedenleri de var... bu zehirli yaratığın kıpırdamadan pusuda beklediği ağın tam ortasında son bulan düzinelerce belli belirsiz ipucu var. Greuze'den söz etmemin nedeni, konuyu sizin kendi gözleminizin kapsamında ele almaktı."

"Eh, Bay Holmes, söylediklerinizin ilginç olduğunu kabul ediyorum: Hatta ilginçten de öte... olağanüstü. Ama eğer mümkünse, buna bir açıklık getirelim. Dolandırıcılık mı, kalpazanlık mı, soygunculuk mu... para nereden geliyor?"

"Hiç Jonathan Wild ile ilgili bir şey okudunuz mu?"

"Adı yabancı gelmiyor. Bir roman kahramanıydı, değil mi? Romanlardaki detektifleri pek önemsemem... birtakım başarılar elde eden, ama nasıl başardıklarını anlamanıza hiç de fırsat vermeyen adamlardır bunlar. Bu da sırf sezgiye dayanır: Marifet değildir."

"Jonathan Wild detektif değildi ve roman kahramanı da değildi. Usta bir caniydi ve geçen yüzyılda yaşadı... yaklaşık olarak 1750 yılında."

"O zaman bana yararı olmaz. Ben gerçekçiyimdir."

"Bay Mac, hayatınızda yapabileceğiniz en gerçekçi şey, üç ay bir odaya kapanıp günde on iki saat tarih boyunca işlenen suçları okumak olacak. Tarih tekerrürden ibarettir... Profesör Moriarty bile. Jonathan Wild, Londra'daki suçluların gerisindeki gizli güçtü, zekâsını ve örgütünü yüzde on beş komisyonla onlara satıyordu. Tarihin çarkı dönüyor ve karşımıza çarkın hep aynı çubuğu çıkıyor. Bunların hepsi eskiden olan ve yine olacak şeyler. Moriarty ile ilgili, ilginizi uyandırabilecek bir iki şey söyleyeceğim size."

"İlgimi uyandıracağınızdan eminim."

"Oluşturduğu zincirin ilk halkasında kimin olduğunu biliyorum... bir ucundaki bu Napolyon kılıklı kötü ruhlu adam ile öbür ucundaki yüzlerce ıskartaya çıkmış boksör, yankesici, şantajcı ve üçkâğıtçı arasında her türlü suçun işlendiği bir zincir. Moriarty'nin kurmayı, kendisi kadar perde arkasında, korunmalı olan ve yasaların erişemediği Albay Sebastian Moran'dır. Ona kaç para ödüyor dersiniz?"

"Öğrenmek isterdim."

"Yılda altı bin. Adamın zekâsının bedeli bu... Amerikan iş yaşamının ilkesi geçerli. Bu ayrıntıyı bir rastlantı sonucu

öğrendim. Başbakanın aylığından bile daha yüksek. Moriarty'nin ne kadar para kazandığı ve ne çapta iş yaptığı konusunda bir fikir verir bu size. Bir ayrıntı daha var: Son zamanlarda Moriarty'nin yazdığı birtakım çekleri araştırmayı kendime iş edindim... ev giderlerini ödediği birtakım sıradan ve olağan çekleri. Çekler altı farklı bankadan ödenmiş. Bu size bir şey ifade ediyor mu?"

"Gerçekten çok tuhaf! Ama bundan ne sonuç çıkarıyorsunuz?"

"Servetinin dillere düşmesini istemediği sonucunu. Kimse onun kaç parası olduğunu bilmemeli. Yirmi ayrı bankada hesabı olduğundan hiç kuşkum yok; büyük olasılıkla, servetinin çoğu da yurtdışında Deutsche Bank ya da Credit Lyonnais'ye yatırılmıştır. Günün birinde, bir iki yıl ayıracak vaktiniz olursa, Profesör Moriarty'yi araştırmanızı salık veririm."

Konuşmanın süresi uzadıkça, Müfettiş MacDonald'ın ilgisi de giderek artıyordu. Duyduğu merak yüzünden kendini konuya kaptırmıştı. Ama pratik İskoç zekâsı sayesinde, birdenbire asıl konuya dönüverdi.

"Ne yaparsa yapsın," dedi. "Anlattığınız ilginç şeylerle bizi konudan uzaklaştırdınız Bay Holmes. Önemli olan, bu profesörle cinayet arasında bir bağlantı olduğunu söylemiş olmanız. Bu sonuca da Porlock adlı adamdan aldığınız uyarı dolayısıyla varıyorsunuz. Şu an bizim için önemli olabilecek başka bilgilere varabilir miyiz?"

"Cinayetin gerekçesine ilişkin bir fikir edinebiliriz. İlk söylediklerinizden anladığım kadarıyla, anlaşılmaz ya da en azından açıklanamaz bir cinayet bu. Şimdi, cinayetin kökeninin bizim kuşkulandığımız gibi olduğunu varsayarsak, iki ayrı gerekçe olabilir. Her şeyden önce, Moriarty'nin adamlarını despotça yönettiğini size söyleyebilirim. Onların üzerinde muazzam bir disiplin uygular. Onun kurallarına göre yalnızca bir tek ceza türü vardır. Ölüm.

Öldürülen bu adamın... yaklaşmakta olan akıbetini, baş caninin emrindeki birisinin bildiği bu Douglas'ın... patronuna bir şekilde ihanet ettiğini varsayabiliriz. Bunun üzerine cezalandırılmıştır, herkes bilsin diye... sırf herkesin yüreğine ölüm korkusu dolsun diye."

"Eh, bu bir olasılık Bay Holmes."

"Başka bir olasılık da, bu cinayet Moriarty'nin olağan bir eylemi olarak işlendi. Ev soyguna uğramış mıydı?"

"Kulağıma böyle bir haber gelmedi."

"Soygun yapılmışsa elbette bu birinci varsayımı çürütür ve ikincisini destekler. Çalınanları paylaşma vaadiyle ya da bir ödeme karşılığı cinayet Moriarty'ye işlettirilmiş olabilir. İkisi de olası. Ama hangisi olursa olsun, hatta üçüncü bir olasılık bile olsa, çözümü Birlstone'da aramalıyız. Gerçi orada kendisini ele verecek bir şey bırakacağını düşünmeyecek kadar iyi tanıyorum bu adamı."

"Şu halde Birlstone'a gidelim!" diye haykırdı MacDonald, oturduğu koltuktan ayağa fırlayarak. "Hay Allah! Saat tahmin ettiğimden de daha geç olmuş. Beyler, hazırlanmanız için yalnızca beş dakikanız var, o kadar."

"Bu bize yeter de artar bile," dedi Holmes, ayağa fırlayıp üzerindeki ropdöşambrı çıkararak ceketini giymek üzere odasına koşarken. "Yola çıktığımızda Bay Mac, bana olayı baştan sona anlatmanızı rica edeceğim."

Gerçi "baştan sona" anlatılacakların düş kırıklığı yaratacak kadar az olduğu anlaşıldı, ama karşılaştığımız vakanın uzmanca bir dikkat gerektiren nitelikte olduğu kanısına varmamıza yetecek kadar şey de öğrendik. Dostum, az olmakla birlikte ilginç olan ayrıntıları dinlerken narin ellerini ovuşturuyordu. Verimsiz bir sürü uzun haftayı geride bırakmıştık ve işte sonunda, bütün özel yetenekler gibi, kullanmadığı zamanlar kendisine can sıkıntısı veren o olağanüstü güçlerini uygulamasına değecek bir şey çıkmıştı karşısına. Beyni işlemediğinde körelip paslanıyordu.

Yapacak bir iş bulunca, Sherlock Holmes'un gözleri parlamış, solgun yanaklarına renk gelmiş ve heves dolu yüzü içinden doğan bir ışıkla aydınlanmıştı. Arabanın içinde öne doğru eğilerek, MacDonald'ın bizi Sussex'te bekleyen sorunla ilgili olarak kısaca anlattıklarını can kulağıyla dinledi. Bize anlattığına göre, müfettişin de sabahın erken saatlerinde gelen trenle kendisine ulaştırılan bir not dolayısıyla durumdan haberi olmuştu. Oralı polis görevlisi White Mason müfettişin bir arkadaşıydı ve bu sayede kent dışındakiler Scotland Yard'ın yardımına gerek duyduklarında genelde olduğundan daha çabuk haber almıştı. Çoğunlukla kentteki uzman görevli gidinceye kadar vakalar eskiyordu.

> "SAYIN MÜFETTİŞ MACDONALD," diye yazıyordu bize okuduğu mektupta, "Resmi görevlendirme yazınız ayrı bir zarfla gönderilmiştir. Bu özel bir mektuptur. Sabah kaç treniyle Birlstone'a gelebileceğinizi bana telgrafla bildirirseniz sizi karşılayacağım... ya da işim çok olursa sizi karşılaması için birisini göndereceğim. Bu vaka çok karmaşık. Bir an bile yitirmeden hemen işe başlayın. Eğer Bay Holmes'u getirebilirseniz iyi olur, zira o da kendine göre birtakım şeyler bulacaktır. Ortalıkta bir ceset olmasaydı, her şeyin bir tiyatro sahnesi gibi düzenlendiğini düşünebilirdik. Tanrım! Çok karmaşık."

"Anlaşılan arkadaşınız akıllı birisi," dedi Holmes.

"Öyledir efendim, bildiğim kadarıyla White Mason çok enerjik bir insandır."

"Anlatacağınız başka bir şey var mı?"

"Yalnızca buluştuğumuzda onun bize bütün ayrıntıları bildireceğini biliyorum."

"Şu halde Bay Douglas'ın korkunç bir cinayete kurban gittiğini nereden biliyordunuz?"

"Zarfın içinden çıkan resmi raporda yazılıydı. 'Korkunç' demedim ben: Kabul edilmiş bir resmi terim değildir bu. Raporda John Douglas adı vardı. Bir çifteden atılan kurşunlarla başından yara aldığı kaydedilmişti. Ayrıca, ihbarın dün gece yarısına doğru olduğu da bildiriliyordu. Vakanın kesinlikle bir cinayet olduğu, ama hiçbir tutuklamanın yapılmadığı ve bu vakanın çok şaşırtıcı ve olağandışı birtakım özellikler gösterdiği de eklenmişti. Şu anda elimizde bu kadarı var Bay Holmes."

"O zaman, izninizle, bunu şimdilik bu kadarla bırakacağız Bay Mac. Yetersiz verilere dayanarak erken kuramlar geliştirmek bizim mesleğimizin hastalığıdır. Şu anda kesin olan iki şey görüyorum... Londra'da yaşayan büyük bir zekâ ve Sussex'te ölen bir adam. Bu ikisi arasındaki zincirin halkalarını sayacağız."

3

Birlstone'daki Facia

Şimdi okurun izniyle kendi önemsiz tanıklığımdan uzaklaşıp, sonradan edindiğimiz bilgilerin ışığında, olay yerine varmamızdan önce olup bitenleri anlatacağım. Olayla ilgili kişileri ve yazgılarının biçimlendiği tuhaf koşulları okurun anlamasını ancak bu yoldan sağlayabilirim.

Birlstone köyü, Sussex yöresinin kuzey sınırında, çok eski yarı ahşap evlerden oluşan küçük bir yerleşimdir. Yüzyıllardır hiç değişmeden kalmıştı; ama son bir iki yıldır pitoresk görünümü ve konumu dolayısıyla birtakım varlıklı kişilerin ilgisini çektiğinden, çevresini saran ormanda yer yer villalar görülmeye başladı. Yörede bu ormanın, kuzeydeki tepelere doğru ağaçların seyreldiği büyük Weald Ormanı'nın dış sınırı olduğuna inanılır. Artan nüfusun gereksinimlerini karşılamak için birkaç ufak dükkân açıldı; böylece de Birlstone'un çok geçmeden eski bir köyden modern bir kasabaya dönüşmesi olası. Önemli sayılan en yakın yer olan Tumbridge Wells, Kent bölgesi sınırlarının ötesinde, doğuya doğru on, on beş kilometre ötede olduğundan, burası ülkenin hatırı sayılır bir bölümünün merkezidir.

Eski Birlstone Malikânesi, kasabadan yaklaşık sekiz yüz metre uzakta, muazzam kayın ağaçlarıyla ünlü eski bir par-

kın içindedir. Bu görkemli binanın bir bölümünün tarihi ilk haçlı seferine kadar dayanır; o tarihlerde Hugo de Capus, Kızıl Kral'ın* kendisine bağışladığı arazinin ortasına bir kale inşa etti. 1543 yılında çıkan bir yangınla yok olan bu ortaçağ kalesinin isle kararmış köşe taşlarından bazıları, Kral I. James döneminde, onun yıkıntıları üzerinde inşa edilen bir tuğla kır evinin yapımında kullanıldı.

Üçgen biçimli çatıları ve baklava biçimli küçük pencereleriyle malikâne inşa edildiği on yedinci yüzyıl başlarındaki halini hâlâ az çok koruyordu. Kendisinden önceki daha askeri görünümlü yapının çevresinde kazılmış olan iki hendekten dışta kalanının suyu kurumuştu ve basit bir sebze bahçesi işlevi görüyordu. On üç metre genişlikte olan içte kalanıysa, şimdi yalnızca birkaç metre derinlikte olmakla birlikte, hâlâ evi çepeçevre sarıyordu. Bir dere sularını bu hendeğe akıtarak yoluna devam ettiğinden, bulanık görünse de, hiçbir zaman bir hendekteki su gibi sağlıksız değildi. Zemin kat pencereleri suyun yüzeyinden bir karış yukarıdaydı.

Binaya giriş yalnızca, zincirleri ve bocurgatları çoktandır paslanıp kopmuş olan bir çekme köprüden geçilerek mümkündü. Ama malikânenin son sakinleri bu durumu düzeltmek için özel bir gayret göstermişlerdi ve çekme köprü yalnızca kaldırılabilmekle kalmıyor, aynı zamanda her akşam kaldırılıp, her sabah indiriliyordu. Eski ortaçağ âdetinin yeniden uygulanmasıyla da, malikâne geceleri bir ada konumuna bürünüyordu... bu olgu, çok geçmeden tüm İngiltere'nin dikkatini üstüne çekecek muammayla da doğrudan ilgiliydi.

Douglaslar buraya yerleştiklerinde, yıllardır kimsenin oturmamış olduğu malikâne çürümeye yüz tutarak pitoresk bir harabeye dönmüştü. Bu aile iki kişiden oluşuyordu...

---

* İngiltere Kralı II. William (1087-1100), kızıl saçlı olması dolayısıyla tarihte bu adla geçer. (ç.n.)

John Douglas ve eşi. Douglas, gerek karakteri, gerek görünümü bakımından, dikkat çekici bir adamdı. Yaşı elliye yakın olmalıydı; çıkıntılı bir çenesi olan, sert yüz ifadeli, bıyığı kırlaşmış, külrengi gözleri fazlasıyla zeki bakan, gençliğin gücünü ve çevikliğini hiç yitirmemiş, dinç ve sırım gibi bir vücuda sahip biriydi. Gerçi herkese karşı güler yüzlü ve cana yakındı, ama bazı düşüncesiz tavırları Sussex toplumundan daha aşağı olan toplumsal katmanlarda yaşamış olduğu izlenimini uyandırıyordu.

Gelgelelim, daha kibar sınıftan komşuları ona biraz yadırgayarak, biraz da mesafeli davranmakla birlikte, çok geçmeden köy halkı arasında sevilen biri olup çıktı: Bütün yerel etkinliklere yüklü miktarda parasal destekte bulunuyor, konserlere ve öbür gösterilere katılıyor ve kendisinden istendiğinde olağanüstü tenor sesiyle çok güzel bir şarkı söyleyerek herkesin gönlünü alıyordu. Görünüşe bakılırsa, parası çoktu ve bunu California'daki altın madenlerinde kazandığı söyleniyordu; zaten yaşamının bir bölümünü Amerika'da geçirdiği, kendisinin de, eşinin de konuşmalarından anlaşılıyordu.

Cömertliği ve kalenderliğiyle yarattığı olumlu izlenim, tehlikeyi umursamamasıyla kazandığı ünle daha da pekişmişti. Kötü bir binici olmasına karşın, her yarışa katılıyor ve en iyi binicilerle boy ölçüşeyim derken herkesi şaşırtacak kadar feci biçimde attan düşüyordu. Papaz evini alevler sardığında, yerel itfaiye ekibinin durumu umutsuz görüp işi bırakmasından sonra, eşyaları kurtarmak için yeniden binaya girecek kadar korkusuz olmasıyla da dikkat çekti. Böylece, malikânenin sahibi John Douglas beş yıl içinde Birlstone'da epeyce ün kazanmıştı.

Eşi de onunla tanışanların gözdesiydi; gerçi ziyaretçi sayısı az ve ziyaretler seyrekti, çünkü İngiliz âdetlerine göre, yöreye yerleşen yabancılarla görüşmek için önce tanıştırılmak gerekiyordu. Ama o buna aldırmıyordu, zira hem mizaç olarak içine kapanıktı, hem de göründüğü kadarıyla za-

manını tümüyle eşine ve ev sorumluluklarına ayırıyordu. O sırada dul olan Bay Douglas ile Londra'da tanışmış olan bir İngiliz hanımefendisi olduğu biliniyordu. Uzun boylu, esmer, ince yapılı, güzel bir kadındı; eşinden yirmi yaş daha gençti; ama bu yaş farkı aile yaşamlarındaki mutluluğu hiçbir biçimde bozmuyor gibiydi.

Yine de onları yakından tanıyanlar zaman zaman ikisinin arasında tam bir güven bağı olmadığını söylüyorlardı, çünkü kadın kocasının geçmişi konusunda ya çok ağzı sıkıydı ya da daha büyük olasılıkla pek fazla şey bilmiyordu. Birkaç kişi de, Bayan Douglas'ın bazen asabileştiği ve kocası evden gidip de dönmesi biraz gecikecek olsa, adamakıllı huzursuz olduğu gözleminde bulunmuşlardı. Her türlü dedikoduya kucak açan sessiz sakin bir kırsal yörede malikânenin hanımefendisinin bu zaafı dilden dile dolaşıyordu ve bunu özellikle anlamlı kılacak olay baş gösterdiğinde insanların belleklerinde daha çok yer etti.

O çatı altındaki varlığı sürekli olmasa da, birazdan anlatılacak olan tuhaf olaylar sırasında orada bulunması dolayısıyla adı yöre halkı arasında öne çıkan birisi daha vardı. Hampstead'deki Hales Lodge'lu Cecil James Barker'dı bu.

Cecil Barker, uzun boylu, sarsak görünümüyle, Birlstone köyünün anacaddesinde tanınan birisiydi, çünkü malikânenin sık sık gelen ve iyi karşılanan bir ziyaretçisiydi. Daha çok da Bay Douglas'ın İngiltere'deki yeni ortamında boy gösteren ve geçmişteki bilinmeyen yaşamına ait yegâne dostu olması bakımından dikkat çekiyordu. Barker'ın kendisi de mutlaka İngiliz'di; ama sözlerinden Douglas'ı ilk olarak Amerika'da tanıdığı ve onunla orada yakın bir ilişki kurduğu anlaşılıyordu. Epeyce varlıklı bir adam olduğu belliydi ve bekâr olduğu söyleniyordu.

Douglas'tan daha gençti –olsa olsa kırk beş yaşındaydı– uzun boylu, dik duruşlu, gövdesi kaslı, sakalsız, boksör suratlı, iri kıyım, güçlü kuvvetli, siyah kaşları ve güçlü elleri-

ni oynatmasına gerek bile kalmadan saldırgan bir kalabalık arasından kendisine yol açabilecek kadar etkileyici bakışlı siyah gözleri olan bir adamdı. Ne ata biniyor, ne ava gidiyor, günlerini ağzında piposu, eski köyde dolaşarak geçiriyordu ya da ev sahibiyle yahut onun yokluğunda ev sahibesiyle arabaya binip güzel manzaralı kırlarda gezinti yapıyordu. "Yumuşak başlı, eli açık bir beyefendi," dedi Ames adlı uşak. "Yine de, aman ha! Onunla çatışan birisi olmamayı yeğlerim!" Douglas ile candan ve sıkı fıkı bir ilişkileri vardı, eşiyle dostluğu da bundan geri kalmıyordu... hatta birçok kez kocasını biraz sinirlendirmiş olan bir dostluktu bu, öyle ki, hizmetkârlar bile onun kızdığını anlamışlardı. Felaket olduğunda, aileden biri sayılan üçüncü kişi işte böyle birisiydi.

Eski yapının öteki sakinlerine gelince, kalabalık bir müstahdem grubu içinde ciddi, saygın ve becerikli Ames ile tombul ve neşeli bir kadın olan ve ev sahibesinin yükünü biraz olsun hafifleten Bayan Allen'dan söz etmek yeterli. Evdeki öteki altı hizmetkârın, 6 Ocak gecesi olup bitenlerle hiçbir ilişkisi yok.

Sussex Polis Teşkilatı'ndan Çavuş Wilson'ın komiser olduğu küçük yerel karakola ilk ihbar saat on ikiye çeyrek kala geldi. Cecil Barker, heyecan içinde kapıya gelmiş ve olanca gücüyle zili çalmıştı. Malikânede korkunç bir facia olmuş ve John Douglas öldürülmüştü. Adamın ağzından soluk soluğa çıkan sözler bunlardı. Sonra telaşla yine eve dönmüş, ondan beş dakika sonra da, saat on ikiyi biraz geçe, daha önce yerel yetkilileri ciddi bir gelişme olduğu yolunda uyarmış olan çavuş olay yerine varmıştı.

Çavuş malikâneye vardığında çekme köprünün indirilmiş, pencerelerin aydınlık ve tüm ev halkının büyük bir şaşkınlık ve panik içinde olduğunu görmüştü. Yüzleri bembeyaz kesilmiş hizmetkârlar holde birbirlerine sokulmuşlar, korku içindeki uşak ise kapıda durup ellerini ovuşturuyor-

muş. Yalnızca Cecil Barker soğukkanlılığını koruyormuş; girişe en yakın kapıyı aralayıp eliyle çavuşa kendisini izlemesini işaret etmiş. Tam o sırada, atik ve becerikli bir adam olan Dr. Wood köyden oraya gelmiş. Üçü birlikte cinayete sahne olan odaya girmişler, bu arada dehşete kapılmış olan uşak geride kalıp kadın hizmetkârlar feci sahneyi görmesinler diye kapıyı arkasından kapatmış.

Maktul, kollarıyla bacakları iki yana açılmış olarak odanın ortasında sırtüstü yatıyormuş. Üzerinde yalnızca pijamaları ve pembe bir ropdöşambr varmış. Çıplak ayaklarında da terlikleri varmış. Doktor cesedin yanına çömelip masanın üzerinde duran el fenerini ona doğru tutmuş. Doktora gerek olmadığını anlamak için kurbana bir kez bakmak yetmiş. Adam feci bir biçimde yaralanmış. Göğsünün üzerinde garip bir silah duruyormuş: Namlusu tetiklerden otuz santim öteden testereyle kesilmiş bir çifte. Bununla yakından ateş edildiği ve kafasının bu yüzden neredeyse paramparça olduğu belliymiş. Kurşunların iki namludan da aynı zamanda ateşlenerek daha çok zarar verebilmesi için tetikler telle birbirine bağlıymış.

Ansızın yüklendiği korkunç sorumluluk yüzünden yerel polis görevlisinin cesareti kırılmış, huzuru kaçmış. "Üstlerim gelinceye kadar hiçbir şeye dokunmayalım," demiş kısık bir sesle, dehşet içinde cesedin korkunç görünümlü kafasına bakarak.

"Şu ana kadar hiçbir şeye dokunulmadı," demiş Cecil Barker. "Ben kefilim. Gördüğünüz her şey aynen benim bulduğum durumda."

"Bu ne zaman oldu?" Çavuş defterini çıkarmış.

"Saat tam on bir buçukta. Daha soyunmamıştım, silah sesini işittiğimde yatak odamda şöminenin önünde oturuyordum. Fazla gürültü çıkmadı... boğuk bir ses duydum. Aşağıya koştum... sanırım bu odaya girdiğimde otuz saniye bile geçmemişti."

"Kapı açık mıydı?"

"Evet, açıktı. Zavallı Douglas gördüğünüz gibi yerde yatıyordu. Yatak odası mumu masanın üzerinde yanıyordu Bir iki dakika sonra lambayı yaktım."

"Kimseyi görmediniz mi?"

"Hayır. Merdivenlerden inerken arkamdan Bayan Douglas'ın ayak seslerini duydum ve hemen dönüp onun bu korkunç sahneyi görmesine engel oldum. Kâhya Bayan Allen gelip onu götürdü. Ames de oraya gelmişti ve koşup bir kez daha bu odaya geldik."

"Ama çekme köprünün bütün gece kalkık durumda olduğu söylendi bana."

"Evet, ben indirinceye kadar kalkıktı."

"Şu halde nasıl olur da katil kaçabilir? Söz konusu bile olamaz! Bay Douglas kendini vurmuş olmalı."

"Önce biz de öyle düşündük. Ama bakın!" Barker perdeyi açıp baklava biçimli uzun pencerenin ardına kadar açık olduğunu göstermiş. "Bir de şuna bakın!" Elindeki lambayı indirip ahşap pervazdaki bir çizme tabanını andıran kan lekesini aydınlatmış. "Birisi dışarı çıkmak için buraya basmış."

"Yani birisi hendekteki suyun içinden yürüyerek gelmiş mi demek istiyorsunuz?"

"Kesinlikle!"

"Şu halde, eğer siz cinayetten yarım dakika sonra odada idiyseniz, o da o anda suda olmalı."

"Hiç kuşkum yok. Ah keşke doğru pencereye koşsaydım! Ama önünde perde vardı, bildiğiniz gibi, bu yüzden hiç aklıma gelmedi. Derken Bayan Douglas'ın ayak seslerini duydum, odaya girmesine izin veremezdim. Çok feci bir şey olurdu."

"Yeterince feci!" demiş doktor, paramparça kafaya ve çevresindeki korkunç izlere bakarak. "Birlstone demiryolu faciasından beri böyle yaralanma görmemiştim."

"Yine de," demiş çavuş, yavaş işleyen köylü sağduyusuyla hâlâ açık pencereyi düşünerek, "birisinin bu hendekten yürüyerek kaçtığını söylemeniz iyi hoş da, madem köprü kalkıktı, eve nasıl girdi peki?"

"Ah, bu güzel bir soru," demiş Barker.

"Köprü saat kaçta kaldırıldı?"

"Altıya geliyordu," demiş uşak Ames.

"Duyduğuma göre," demiş çavuş, "genellikle günbatımında kaldırılıyormuş. Yılın bu zamanında altıya doğru değil de, dört buçuğa doğru olmalı bu."

"Bayan Douglas'ın çaya konukları vardı," demiş Ames. "Onlar gidene kadar köprüyü kaldıramadım. Sonra da bocurgatı kendi ellerimle çevirdim."

"Şu halde şöyle bir sonuç çıkıyor," demiş çavuş. "Eğer dışarıdan birileri geldiyse... *eğer*... saat altıdan önce köprüden geçip saat on birden sonra Bay Douglas odaya girinceye kadar gizlenmiş olmalılar."

"Öyle olmalı! Bay Douglas her gece yatmadan önce malikânenin içini dolaşıp lambaların söndürülmüş olup olmadığını denetlerdi. Bu nedenle buraya gelmiştir. Adam da bekleyip onu vurmuştur. Sonra da pencereden kaçıp tüfeğini burada bırakmıştır. Ben olayı böyle görüyorum, çünkü başka hiçbir şey olanlara uymuyor."

Çavuş yerde, cesedin yanında duran bir kartı almış eline. Üzerinde V.V. harfleri ve bunların altında da mürekkeple çalakalem karalanmış 341 sayısı varmış.

"Bu ne?" diye sormuş kartı onlara doğru tutarak.

Barker merak dolu gözlere bakmış karta. "Daha önce hiç gözüme çarpmamıştı," demiş. "Katil bırakmış olmalı."

"V.V. – 341. Bundan hiçbir anlam çıkaramıyorum."

Çavuş kocaman parmaklarıyla bunu evirip çevirmiş. "V.V. ne? Bir adın baş harfleri belki de. Ya şurada duran ne Dr. Wood?"

Şöminenin önünde, halının üzerinde, büyük bir çekiç varmış... kocaman bir usta çekici. Cecil Barker parmağıyla şömine rafının üzerinde duran bir kutu pirinç kafalı çiviyi göstermiş.

"Bay Douglas dün tabloların yerlerini değiştiriyordu," demiş. "Gözlerimle gördüm, şu iskemleye tırmanmış, duvardaki büyük tabloyu asıyordu. Çekiç onun için burada."

"Biz iyisi mi onu halının üstünde bulduğumuz yere koyalım," demiş çavuş, şaşkınlık içinde kafasını kaşıyarak. "Bu olayı çözmek için emniyetteki en iyi beyinlerin kafa yorması gerek. Sonuca ancak Londra'da varabilirler." El fenerini kaldırmış ve ağır ağır odada dolaşmış. "Durun!" diye haykırmış heyecanla perdeyi kenara çekerek. "Bu perdeler saat kaçta çekildi?"

"Lambalar yakıldığı zaman," demiş uşak. "Dördü biraz geçe olmalı."

"Burada birisinin saklandığı belli." Lambayı yere doğru tutunca, köşedeki çamurlu çizme izleri görünmüş. "Kabul etmeliyim ki, bu sizin kuramınızı destekliyor Bay Barker. Anlaşılan adam perdelerin çekildiği saat dörtten sonra ve köprünün kaldırıldığı saat altıdan önce eve girdi. Gizlice bu odaya daldı, çünkü gördüğü ilk oda buydu. Saklanabileceği başka yer olmadığından bu perdenin arkasına gizlendi. Her şey yeterince açık. Bir olasılıkla asıl amacı evi soymaktı; ama Bay Douglas'ın bu odaya geleceği tuttu, bu yüzden onu öldürüp sıvıştı."

"Ben de olayı böyle görüyorum," demiş Barker. "Ama zaman kaybetmiyor muyuz? Hemen çıkıp adam kaçmadan her yeri arayamaz mıyız?"

Çavuş bir an düşünmüş.

"Sabah saat altıdan önce tren yok, bu yüzden trenle kaçamaz. Paçalarından sular damlaya damlaya yollara düşse, birisinin dikkatini çekmesi olasılığı var. Zaten buradaki görevimin sona erdiği bana söylenmeden buradan ayrıla-

mam. Ama bence her şey aydınlatılmadan hiçbiriniz gitmemelisiniz."

Doktor lambayı eline alıp cesedi yakından inceliyormuş. "Şu iz de ne?" diye sormuş. "Bunun cinayetle bir ilgisi olabilir mi?"

Ropdöşambrın sağ kolu sıvanmış ve maktulün kolu dirseğine kadar görünüyormuş. Bileğiyle dirseği arasında tuhaf bir kahverengi şekil varmış: Açık renkli teninin üzerinde bir kabartma gibi duran, bir daire içinde çizili bir üçgen.

"Dövme değil," demiş doktor, gözlüğünü şekle yaklaştırarak. "Hiç böyle bir şey görmemiştim. Tıpkı sığırları damgalar gibi damgalamışlar bu adamı. Bu ne anlama geliyor?"

"Anlamını bildiğimi söyleyemem," demiş Cecil Barker, "ama son on yıldır Douglas'ın kolunda bu şekli pek çok kez gördüm."

"Ben de gördüm," demiş uşak. "Birçok kez, patronum kollarını sıvadığında bu şekil gözüme çarpmıştı. Ne olduğunu da sık sık merak ettiydim."

"Şu halde cinayetle hiç ilişkisi yok demektir," demiş çavuş. "Yine de garip bir şey. Bu evdeki her şey garip zaten. Ne var, şimdi ne oldu?"

Bir şaşkınlık sesi çıkaran uşak, cesedin eline işaret ediyormuş.

"Alyansını almışlar!" demiş.

"Efendim?"

"Evet, öyle. Patron altın alyansını hep sol elinin küçük parmağına takardı. Üzerinde altın bir topuz olan şu yüzüğü onun üstüne, kıvrılmış yılan biçimli yüzüğü de yüzük parmağına takardı. Topuzlu yüzük de, yılan yüzük de duruyor, ama alyansı yok."

"Doğru söylüyor," demiş Barker.

"Yani," demiş çavuş, "alyansını öbür yüzüğün altına taktığını mı söylüyorsun?"

"Her zaman!"

"Demek ki katil ya da her kim ise, önce topuzlu dediğin şu yüzüğü, sonra alyansı çıkardı ve sonra topuzlu yüzüğü yeniden onun parmağına geçirdi."

"Evet, öyle!"

Saygıdeğer taşra polis görevlisi kafasını iki yana sallamış. "Bana öyle geliyor ki, Londra'dakiler bu vakayla ne kadar çabuk ilgilenirlerse, o kadar iyi olacak," demiş. "White Mason akıllıdır. White Mason'un altından kalkamayacağı kadar zor hiçbir yerel vaka olmamıştır. Bize yardım etmek için buraya gelmesi fazla uzun sürmez. Ama vakayı sonuçlandırabilmek için Londra'ya bel bağlamamız gerektiği kanısındayım. Bu arada, benim gibiler için bunun fazla karmaşık olduğunu söylemekten utanmıyorum."

4

Karanlık

Sussex başdedektifi, sabah saat üçte, Birlstone'dan Çavuş Wilson'ın ivedi çağrısına uyarak bulunduğu karakoldan yola çıkıp, soluk soluğa kalmış bir atın çektiği bir arabayla geldi. Mesajını Scotland Yard'a beş kırk treniyle gönderdikten sonra, bizi karşılamak üzere on ikide Birlstone istasyonunda bekliyordu. White Mason sessiz sedasız, sakin görünümlü bir adamdı; bol bir tüvit takım elbise giymişti, tıraşlı, kırmızı suratlı ve tıknaz vücutluydu, çarpık bacaklarında tozluklar vardı; yerel cinayet masasından işinin ehli bir görevli dışında, küçük bir çiftliğin sahibi, emekli bir avlak bekçisi ya da herhangi birisi olabilecek bir görünümdeydi.

"Çok çetrefil bir vaka Bay MacDonald!" deyip duruyordu durmadan. "Gazeteciler öğrenir öğrenmez başımıza üşüşecekler. Onlar buraya gelip burunlarını sokmadan ve bütün izleri karman çorman etmeden biz işimizi bitiririz diye umuyorum. Hatırlayabildiğim kadarıyla, hiç buna benzer bir vaka görmemiştim. Yanılmıyorsam sizin ilginizi çekecek birkaç şey var, Bay Holmes. Sizin de Dr. Watson, zira vakayı çözmemizde doktorlara da iş düşecek. Size Westville Arms'da oda ayırttık. Başka yer yoktu, ama duyduğuma göre temiz ve iyi bir yermiş. Şu adam bavullarınızı taşıyacak. Bu taraftan lütfen beyler."

Bu Sussex'li dedektif telaşlı ve güler yüzlü bir adamdı. On dakika içinde kalacağımız otele vardık. Bir on dakika daha geçtikten sonra otelin lobisinde oturmuş, bir önceki bölümde anlatılan olayların hızlı bir biçimde özetlenmesini dinliyorduk. MacDonald ara sıra not alırken, Holmes yüzünde bir botanikçinin ender görülen değerli çiçekleri incelerkenki şaşkın ve saygılı hayranlık ifadesiyle dalgın dalgın oturuyordu.

"İlginç!" dedi, öykünün anlatılması bitince, "Çok ilginç! Bu denli tuhaf özellikler gösteren hiçbir vaka hatırlamıyorum."

"Bunu söyleyeceğinizi tahmin ediyordum Bay Holmes," dedi White Mason sevinerek. "Sussex'te hiç de çağımızdan geri kalmış durumda değiliz. Bu sabah saat üçle dört arasında vakayı Çavuş Wilson'dan devralıncaya dek neler olduğunu size anlatmıştım. Tanrım! Atı yıldırım gibi koşturdum! Meğer bu kadar telaş etmeme gerek yokmuş, zira hemen yapabileceğim bir şey yoktu. Çavuş Wilson bütün ayrıntıları öğrenmiş. Bunları gözden geçirdim, üzerlerinde düşünüp taşındım ve belki bir iki tane de ben ekledim."

"Neydi bunlar?" diye sordu Holmes merakla.

"Önce çekici incelettirdim. Oradaki Dr. Wood bana yardım etti. Üzerinde hiçbir darp izi bulamadık. Eğer Bay Douglas bu çekiçle kendini savunduysa, elinden yere düşürmeden önce katilin üzerinde bir iz bırakmıştır diye umuyordum. Ama hiç kan lekesi yoktu."

"Bu hiçbir şey kanıtlamaz elbette," diyecek oldu Müfettiş MacDonald. "Çekiçle işlenen pek çok cinayette çekicin üzerinde hiçbir ipucu bulunmamıştır."

"Doğru. Kullanılmadığını kanıtlamaz bu. Ama kan lekeleri olabilirdi de, bu da bize yardımcı olurdu. Doğrusunu isterseniz, hiçbir leke yoktu. Sonra tüfeği inceledim. Saçma doldurulmuştu ve Çavuş Wilson'ın da belirttiği gibi, tetikler birbirine bağlanmıştı; böylece, tetiğin birini çektiğinizde her

iki namludan da ateş ediliyordu. Bu düzeneği kim hazırladıysa, kurbana isabet ettirmeyi şansa bırakmamaya karar vermiş. Namlusu kesildiği için, altmış santimden daha uzun değildi... ceketin altına sokulup kolayca taşınabilirdi. İmalatçının adı tam görünmüyordu, ama namluların arasında kalan girintide P–e–n harfleri basılıydı, adının geri kalanı ise kesilen kısımda kalmıştı."

"Süslü bir büyük P harfi ve küçük e ile n mi?" diye sordu Holmes.

"Aynen öyle."

"Pennsylvania Silah Fabrikası... tanınmış bir Amerikan firmasıdır," dedi Holmes.

White Mason dostuma, küçük bir köy hekiminin kendi kafasını karıştıran güçlükleri bir tek sözcükle çözebilen bir Harley Sokağı uzmanına bakacağı gibi baktı.

"Bunun çok yararı oldu Bay Holmes. Kuşkusuz haklısınız. Harika! Harika! Dünyadaki bütün silah imalatçılarının adlarını aklınızda tutar mısınız?"

Holmes bir el hareketiyle bu konuyu geçiştirdi.

"Bunun bir Amerikan tüfeği olduğuna hiç kuşku yok," diye konuşmasını sürdürdü White Mason. "Amerika'nın bazı bölgelerinde namlusu kesik tüfekler kullanıldığını bir yerde okumuştum galiba. Namluda yazılı ad olmasa da bu fikir aklıma gelmişti. Şu halde, eve girip ev sahibini öldüren bu adamın Amerikalı olduğu yolunda bir kanıt var."

MacDonald kafasını iki yana salladı. "Çok çabuk sonuca varıyorsunuz dostum," dedi. "Henüz evde bir yabancı olduğunu gösteren hiçbir kanıt işitmedim."

"Açık pencere, pervazdaki kan lekesi, tuhaf kart, köşedeki çizme izleri, silah!"

"Bunların hepsi de önceden düzenlenmiş olabilir. Bay Douglas Amerikalıydı ya da uzun zaman Amerika'da yaşamıştı. Bay Barker da öyle. Bu Amerika ipuçlarını açıklamak için ille de bir Amerikalıyı işin içine sokmanız gerekmez."

"Uşak Ames..."

"Nasıl biri? Güvenilir biri mi?"

"On yıl süreyle Sir Charles Chandos'un yanında çalışmış... kaya gibi sağlam. Douglas beş yıl önce malikâneyi alalı beri de onun yanında. Evin içinde hiç bu tür bir tüfek görmemiş."

"Tüfeğin gizlenmesi gerekmiş. Namluları bu yüzden kesilmiş. Her çeşit kutunun içine sığabilir. Evin içinde böyle bir tüfek olmadığına nasıl emin olabilir?"

"Her neyse, görmemiş işte."

MacDonald inatçı İskoç kafasını iki yana salladı. "Eve birisinin girdiği kanısına varmadım henüz," dedi. "Sizden şunu düşünmenizi istiyorum," –kendini tartışmaya kaptırdıkça Aberdeen şivesi iyice belirginleşiyordu– "bu tüfeğin eve dışarıdan getirildiğini ve bütün bu tuhaf işleri dışarıdan birisinin yaptığını varsayacak olursanız, bunun ne demek olduğunu düşünmenizi istiyorum sizden. Ama bu olacak şey değil! Tümüyle sağduyuya aykırı! Bunu size soruyorum Bay Holmes, bize anlatılanların ışığında ele alırsak."

"Peki o zaman siz görüşünüzü açıklayın Bay Mac," dedi Holmes tarafsız ses tonuyla.

"Böyle bir adam varsa bile, bir soyguncu değil. Yüzük meselesi ve kart kişisel bir nedenle önceden planlanmış bir cinayete işaret ediyor. Tamam o zaman. Karşımızda cinayet işleme kastıyla bir eve gizlice giren bir adam var. Bildiği bir şey varsa, o da ev suyla çevrili olduğundan kaçmasının zor olacağı. Bu durumda ne silah seçerdi? Dünyanın en sessiz silahını elbette. Böylece işi bittikten sonra çabucak pencereden kaçacak, hendeği yürüyerek geçecek ve rahat rahat sıvışacaktı. Bu kadarı anlaşılıyor. Ama evdeki herkesin koşa koşa oraya gelmesine neden olacağını ve büyük olasılıkla hendeği aşamadan görüleceğini çok iyi bildiği halde, bulabileceği en gürültülü silahı getirme zahmetine girmesi anlaşılır şey mi? İnanılacak şey mi bu Bay Holmes?"

"Doğru söylüyorsunuz," dedi dostum düşünceli bir sesle. "Bize epeyce kanıt gerek. Adamın hendekten geçtiğine ilişkin herhangi bir iz olup olmadığını anlamak için, derhal o tarafı inceleyip incelemediğinizi sorabilir miyim Bay White Mason?"

"Hiç iz yoktu Bay Holmes. Ama orası çepçevre taş, iz kalması beklenmez."

"Hiçbir iz ya da belirti yok muydu?"

"Yoktu."

"Ya! Hemen eve gitmemizin bir sakıncası var mı Bay White Mason? Belki orada bir anlam taşıyan küçük bir ipucu vardır."

"Ben de bunu önerecektim Bay Holmes, ama oraya gitmeden önce size bütün bulguları aktarmanın iyi olacağını düşünmüştüm. Herhalde aklınıza takılan bir şey olursa..." White Mason kuşkulu gözlerle amatör dedektife baktı.

"Ben Bay Holmes ile birlikte daha önce de çalıştım," dedi Müfettiş MacDonald. "Kendisi oyunu kurallarına göre oynar."

"Daha doğrusu kendi kurallarıma göre," dedi Holmes gülümseyerek. "Adaletin yerini bulmasına ve polisin çalışmasına yardım etmek için bir vakayla ilgilenirim. Eğer devlet örgütünden ayrı çalışıyorsam, bunun nedeni önce onların kendilerini benden ayrı tutmuş olmalarıdır. Onlarla yarışmak gibi bir niyetim yok. Ayrıca Bay White Mason, kendi yöntemlerimle çalışma ve sonuçları kendi uygun gördüğüm bir zamanda sunma hakkımın olmasını isterim... parça parça sonuçlar yerine tümünü birden."

"Varlığınız ve bildiğimiz her şeyi sizinle paylaşmak bizi onurlandırıyor," dedi White Mason içtenlikle. "Böyle buyrun Dr. Watson, zamanı gelince kitabınızda hepimizin yer alacağını umuyoruz."

İki yanında budanmış karaağaçların sıralanmış olduğu hoş görünümlü bir köy yolundan yürüdük. Hemen ileride,

üzerleri iklim koşulları ve yosunlarla lekelenmiş iki eski taş sütun vardı, tepelerindeki biçimsiz tümsek de bir zamanlar Birlstone'un simgesi olan aslandı. İngiltere'de yalnızca kırsal bölgelerde görülebilecek otlarla ve meşe ağaçlarıyla çevrili dönemeçli yolda kısa bir yürüyüşten sonra, birden sağa sapınca, karşımızda iki yanında kesilmiş porsuk ağaçları bulunan eski tarz bir bahçeyle çevrili, I. James döneminden kalma, tuğlaları kararmış, uzun ve alçak bir ev belirdi. Eve yaklaşırken, ahşap köprüyü ve kış gününün soğuk günışığında gümüş gibi parlayan güzel, geniş hendeği gördük.

Eski malikâne, doğumlar, eve dönüşler, danslı eğlenceler ve tilki avcılarının buluşmalarıyla geçen üç yüzyılı geride bırakmıştı. Ne tuhaf ki, bu ileri yaşında haşmetli duvarlarına bu karanlık olayın gölgesi düşmüştü! Oysa bu tuhaf, sevimli beşik çatılar müthiş ve korkunç bir entrikaya zemin oluşturmuştu. İçerlek pencerelere ve suların yaladığı donuk renkli muazzam ön cepheye bakarken, böyle bir facia için daha uygun bir dekor olamayacağı duygusuna kapıldım.

"İşte pencere bu," dedi White Mason, "köprünün hemen sağındaki. Tıpkı dün gece bulduğumuz gibi açık duruyor."

"Birisinin geçemeyeceği kadar dar görünüyor."

"Anlaşılan adam şişman değilmiş. Bunu anlamak için sizin tümevarım yöntemlerinize gerek yok Bay Holmes. Ama siz ya da ben kolayca buradan geçebilirdik."

Holmes hendeğin kenarına yürüdü ve oradan baktı. Sonra hendeğin çevresindeki taştan seti ve ötesindeki çimenlik alanı inceledi.

"Ben iyice baktım Bay Holmes," dedi White Mason. "Orada hiçbir şey yok, birisinin bastığını gösteren hiçbir iz... ama zaten adam ne diye iz bıraksın ki?"

"Kesinlikle. Ne diye bıraksın? Su hep bulanık mıdır?"

"Genellikle aşağı yukarı bu renktedir. Dere kil taşıyor buraya."

"Derinliği ne kadar?"

"Her iki kenarda yaklaşık altmış santim. Ortada ise yaklaşık bir metre."

"Şu halde adamın geçerken boğulması olasılığını bir kenara bırakabiliriz."

"Hayır, burada bir çocuk bile boğulamaz."

Köprüden geçtik ve tuhaf görünüşlü, iki büklüm, kadidi çıkmış bir adam bizi kapıda karşıladı: Ames adlı uşaktı bu. Zavallı adam uğradığı şoktan ötürü bembeyazdı ve tir tir titriyordu. Köyde polis çavuşu olan uzun boylu, resmi tavırlı ve melankolik görünüşlü bir adam da hâlâ olay yerinde nöbet tutuyordu. Doktor gitmişti.

"Yeni bir gelişme var mı Çavuş Wilson?" diye sordu White Mason.

"Hayır, efendim."

"O zaman sen evine gidebilirsin. Yeterince bekledin. İstersek seni çağırabiliriz. Uşak dışarıda beklese iyi olur. Ona söyle, Bay Cecil Barker, Bayan Douglas ve kâhyayla birazdan konuşmak isteyebileceğimizi kendilerine bildirsin. Şimdi beyler, lütfen izin verin de önce ben vardığım görüşleri size anlatayım, ardından siz de kendi görüşlerinize varabilirsiniz."

Bu köy uzmanı beni etkilemişti. Mesleğinde ilerlemesini sağlayacak somut bir kavrama yeteneğine ve soğukkanlı, açık ve sağduyulu bir zihne sahipti. Holmes, resmi görevlilerin onda sık sık yarattığı sabırsızlık belirtilerini göstermeden, dikkatle dinledi onu.

"İntihar mı, yoksa cinayet mi... aklımıza gelen ilk soru bu, öyle değil mi beyler? Eğer intiharsa, o zaman bu adamın işe yüzüğünü çıkarıp gizlemekle başladığına, sonra üzerinde ropdöşambrıyla buraya inip birisinin onu beklediği izlenimini vermek için perdenin arkasındaki köşeye ayağıyla çamur sürdüğüne, pencereyi açtığına, pervaza kan sürdüğüne inanmak..."

"Bu olasılığı kesinlikle bir kenara bırakabiliriz," dedi MacDonald.

"Ben de öyle düşünüyorum. İntihar söz konusu değil. Şu halde bir cinayet işlendi. Belirlememiz gereken nokta, bunu dışarıdan mı, yoksa içeriden birisinin mi işlediği."

"Yorumlarınızı dinleyelim."

"Her iki olasılıkta da güçlükler var; yine de ya birincisi, ya ikincisi. Önce evdekilerden birinin ya da birkaçının cinayeti işlediğini varsayalım. Bu adamı buraya ortalık sütlimanken, ama henüz kimse uyumamışken getirdiler. Sonra da herkese neler olup bittiğini anlatabilmek için bu işi dünyanın en tuhaf ve en gürültülü silahıyla... daha önce bu evde hiç görülmemiş olan bir silahla... yaptılar. Pek de olası bir başlangıç gibi görünmüyor bu, değil mi?"

"Hayır, görünmüyor."

"Şu halde, cinayetin ihbarından olsa olsa yalnızca bir dakika sonra tüm ev halkının... gerçi Cecil Barker buraya ilk gelenin kendisi olduğunu ileri sürüyor, ama yalnızca o değil, Ames ve geri kalan hepsinin... burada olduğu konusunda herkes hemfikir. Bu kadarcık süre içinde suçlunun köşede ayak izleri bırakmayı, pencereyi açıp pervaza kan sürmeyi, alyansı cesedin parmağından çıkarmayı ve geri kalan her şeyi başarabileceğini söyleyebilir misiniz bana? Bu olanaksız!"

"Açık seçik belirttiniz," dedi Holmes. "Sizinle aynı görüşteyim."

"Eh, o zaman bunu dışarıdan birisinin yapması olasılığına dönüyoruz. Karşımızda yine büyük güçlükler var, ama neyse ki bunlar artık olanaksız değil. Adam eve saat dört buçukla altı arasında, yani günbatımıyla köprünün kaldırıldığı saat arasında girdi. İçeride ziyaretçiler vardı ve kapı açıktı, bu yüzden onu engelleyecek hiçbir şey yoktu. Bu adam bir soyguncu da olabilir, Bay Douglas'a kin güden birisi de olabilir. Bay Douglas yaşamının çoğunu Amerika'da geçirdiği için ve bu çifte Amerikan yapımı olduğu için, kin gütme daha olası bir varsayım olarak görünüyor. Bu odaya giriverdi, çünkü gözüne ilk burası çarpmıştı; perdenin arkasına sak-

landı. Orada gece saat on bire kadar kaldı. O saatte Bay Douglas odaya girdi. Yaptılarsa da kısa bir görüşme yaptılar, zira Bayan Douglas eşinin kendi yanından ayrılmasından beş dakika sonra silah sesini işittiğini söylüyor."

"Mum da bunu gösteriyor," dedi Holmes.

"Kesinlikle. Mum yeniydi ve ancak bir iki santim kısalacak kadar yanmış. Herhalde saldırıya uğramadan önce masaya koydu, yoksa tabii ki kendisi yere düştüğünde mum da düşerdi. Bu da odaya girer girmez saldırıya uğramadığını gösteriyor. Bay Barker içeri girdiğinde mum yanıyormuş ve lamba sönükmüş."

"Açıkça anlaşılıyor."

"Şu halde, bu doğrultuda bir kurgu oluşturabiliriz. Bay Douglas odaya giriyor. Mumu masaya koyuyor. Perdenin arkasından bir adam çıkıyor. Elinde bu silah var. Ondan alyansını istiyor... Tanırı bilir niye, ama öyle olmalı. Bay Douglas alyansı ona veriyor. Ardından, ya onun canına kastederek ya da bir boğuşma sırasında... Douglas halının üzerinde bulunan çekici kapmış olabilir... Douglas'ı böyle korkunç bir biçimde vuruyor. Silahını ve anlaşılan şu tuhaf kartı... V.V. 341, her ne anlama geliyorsa... düşürüyor ve Cecil Barker'ın cesedi bulduğu anlarda pencereden kaçıp hendeği aşıyor. Buna ne dersiniz Bay Holmes?"

"Çok ilginç, ama fazla inandırıcı değil."

"Azizim, başka her türlü olasılık daha da kötü olmasa, tam bir saçmalık olurdu!" diye haykırdı MacDonald. "Bu adamı birisi öldürdü ve bu her kim idiyse, bunu başka bir yoldan yapması gerektiğini size açıkça kanıtlayabilirim. Niye kaçışını tehlikeye sokuyor? Tek kaçış fırsatı sessizlik olacakken, niye bir çifte kullanıyor? Hadi Bay Holmes, mademki White Mason'ın varsayımının inandırıcı olmadığını söylüyorsunuz, bizi aydınlatmak size düşüyor."

Bu uzun tartışma sırasında Holmes, cin gibi bakışlarını sağa sola çevirerek söylenen hiçbir sözcüğü kaçırmaksızın dikkatle gözlem yapıyor ve düşünürken alnı kırışıyordu.

"Bir varsayımda bulunmadan önce bir iki şey daha bilmek isterim Bay Mac," dedi cesedin yanına çömelirken. "Tanrım! Bu yaralar gerçekten korkunç. Uşağı bir dakikalığına buraya çağırabilir miyiz?.. Ames, bildiğim kadarıyla sen Bay Douglas'ın kolundaki bu tuhaf işareti... yani koluna dağlanan şu çember içindeki üçgen şeklini... sık sık görmüşsün, öyle mi?"

"Sık sık efendim."

"Ne anlama geldiği konusunda bir tahmin kulağına hiç çalındı mı?"

"Hayır, efendim."

"Dağlandığı zaman epeyce acı vermiş olmalı. Bunun bir yanık olduğuna kuşku yok. Görüyorum ki, Ames, Bay Douglas'ın çenesinin ucunda küçük bir yara bandı var. Sağken de var mıydı bu?"

"Evet, efendim, dün sabah tıraş olurken yüzünü kesmişti."

"Daha önce de tıraş olurken yüzünü kestiği olur muydu?"

"Epeyce bir zamandır olmamıştı efendim."

"Anlamlı!" dedi Holmes. "Sırf bir rastlantı da olabilir elbette, yahut da bir tehlikeden kaygılandığına işaret eden bir gerginlik belirtisi de olabilir. Dün davranışlarında olağandışı bir şey fark etmiş miydin Ames?"

"Bana biraz huzursuz ve heyecanlı görünmüştü efendim."

"Hah! Saldırı tümüyle beklenmedik bir durum olmayabilir. Biraz ilerleme kaydediyoruz, öyle değil mi? Belki de onun ifadesini siz almak istersiniz Bay Mac?"

"Hayır, Bay Holmes, bu işi sizin usta ellerinize bırakıyorum."

"Pekâlâ, o zaman şimdi gelelim şu karta... V.V. 341. Kötü kaliteli kartondan. Evde bu çeşit karton var mı?"

"Sanmıyorum."

Holmes yazı masasına yürüdü ve her bir şişenin içindeki mürekkepten bir kurutma kâğıdına birer damla damlattı. "Kart bu odada yazılmamış," dedi. "Bu siyah mürekkep, öbürü ise morumsu. Kalın uçlu bir kalemle yazılmış, bunlar ise ince uçlu. Hayır, başka bir yerde yazılmış bence. Yazılı olan şeyden bir anlam çıkarabiliyor musun Ames?"

"Hayır, efendim, hiçbir şey."

"Siz ne düşünüyorsunuz Bay Mac?"

"Bana bir tür gizli örgüt izlenimi verdi, adamın kolundaki simge de öyle."

"Ben de öyle düşünüyorum," dedi White Mason.

"Eh, bunu üzerinde düşüneceğimiz bir kuram olarak benimseyip karşımızdaki güçlüklerin ne kadarını giderebildiğimize bakarız. Böyle bir örgütün bir üyesi bir yolunu bulup eve girer, Bay Douglas'ı bekler, bu silahla onun kafasını neredeyse paramparça eder ve cesedin yanında bir kart bıraktıktan sonra hendeğin içinden yürüyerek kaçar; böylece, olay gazetelerde haber olunca, örgütün öbür üyeleri öç alındığını öğrenecektir. Her şey birbirini tutuyor. Ama ne diye bu silah ve başkası değil?"

"Kesinlikle."

"Ve alyans niye kayıp?"

"Katılıyorum."

"Ve niye daha hiçbir tutuklama olmadı? Şimdi saat iki. Gündoğumundan bu yana altmış kilometrelik bir alan içindeki her bir polis görevlisinin üstü başı ıslak bir yabancı kolladıklarından eminim."

"Öyle Bay Holmes."

"Eh, adamın yakınlarda bir yerde bir barınağı ya da hazır ettiği giysileri yoksa, onu gözden kaçıramazlar. Yine de şimdiye kadar gözden kaçırdılar!"

Holmes pencerenin önüne gitmiş, büyüteciyle pervazdaki kan lekesini inceliyordu. "Bu kesinlikle bir ayakkabı izi. Epeyce geniş, adamın düztaban olduğunu söyleyebilirim. Bu tuhaf, çünkü yere çamur bulanmış olan bu köşede daha be-

lirgin bir ayakkabı izi oluşmuş olmalıydı. Oysa bunlar kesinlikle çok belirsiz. Sehpanın altındaki o şey ne?"

"Bay Douglas'ın halter ağırlıkları efendim."

"Ağırlıklar mı? Yalnızca bir tane var. Öbürü nerede?"

"Bilmiyorum Bay Holmes. Belki de yalnızca bir tane vardı. Aylardır gözüme çarpmamıştı."

"Bir tane halter..." dedi Holmes ciddi bir sesle, ama kapıya sertçe vurulması üzerine sözleri yarıda kaldı.

Uzun boylu, yanık tenli, tıraşlı, zeki görünüşlü bir adam kafasını içeriye uzatıp bize baktı. Onun adından söz edildiğini işitmiş olduğum Cecil Barker olduğunu tahmin etmekte güçlük çekmedim. Buyurgan bakışlarını soru sorarcasına birer birer hepimizin yüzünde gezdirdi.

"Tartışmanızı böldüğüm için üzgünüm," dedi, "ama son haberi duymak istersiniz."

"Tutuklanmış mı?"

"Ne gezer. Ama bisikletini bulmuşlar. Adam bisikletini bırakıp gitmiş. Gelip bir bakın. Evin kapısından yüz metre ötede."

Araba yolunda durmuş, gizlendiği her dem yeşil ağaçların arasından çıkarılan bir bisikleti inceleyen üç dört seyis ve işsiz güçsüz kişiler bulduk orada. Rudge-Whitworth marka, eskimiş ve epeyce uzun bir yoldan gelmişçesine çamurlu bir bisikletti bu. Sele çantasının içinde bir somun anahtarı ve yağ kutusu vardı, ama sahibinin kim olduğunu gösteren hiçbir ipucu yoktu.

"Bulunanlar numaralandırılıp kaydedilirse," dedi müfettiş, "polise çok yardımı olur. Ama elimizdekilere şükretmeliyiz. Adamın nereye gittiğini bulamıyorsak da, hiç değilse nereden geldiğini öğrenme olasılığımız var. Ama acaba hangi akla hizmet adam bunu burada bırakıp gitti? Ve bu olmadan nasıl kaçabildi? Bu vakada elimizde en ufak bir umut ışığı yok Bay Holmes."

"Yok mu?" diye cevap verdi dostum düşünceli bir edayla. "Acaba!"

5

Malikâne Sakinleri

"Çalışma odasını yeterince incelediniz mi?" diye sordu White Mason yeniden eve girdiğimizde.

"Şimdilik," dedi müfettiş, Holmes da onaylayarak başını salladı.

"Şu halde şimdi belki evdekilerden bazılarının ifadesini almak istersiniz. Yemek odasını kullanabiliriz, Ames. Lütfen önce sen gelip bildiklerini bize anlat."

Uşağın anlattıkları basit ve açıktı, bizde dürüst olduğu izlenimini yarattı. Beş yıl önce, Douglas Birlstone'a ilk geldiğinde işe alınmıştı. Bay Douglas'ı servetini Amerika'da kazanmış olan zengin bir beyefendi olarak tanıyordu. İyi kalpli ve anlayışlı bir işverendi... gerçi pek Ames'in alıştığı türden değildi belki, ama her şey bir arada olmuyordu. Bay Douglas'ta hiçbir zaman korku belirtileri görmemişti: Tersine, o tanıdığı en korkusuz kişiydi. Köprünün her akşam kaldırılmasını emretmişti, çünkü evin eski bir âdetiydi bu, o da eski âdetleri sürdürmeyi seviyordu.

Bay Douglas pek Londra'ya gitmez ya da köyden ayrılmazdı; ama cinayetten bir gün önce Tunbridge Wells'e alışverişe gitmişti. Kendisi –Ames– o gün Bay Douglas'ta bir huzursuzluk ve heyecan gözlemlemişti, zira sabırsız ve sinirli

görünüyordu, bu da onun için olağandışı bir durumdu. O gece daha yatmaya gitmemişti ve zilin ısrarla çalındığını işittiğinde evin arka tarafındaki kilerde gümüşleri yerlerine kaldırıyordu. Silah sesini duymamıştı, ama duymasına da pek olanak yoktu, çünkü kiler ve mutfak evin arka tarafındaydı ve arada uzun bir koridor ve kapalı kapılar vardı. Kâhya kadın da zilin ısrarla çalınışından dolayı odasından çıkmıştı. Evin ön tarafına birlikte geçmişlerdi.

Merdivenlere vardıklarında Bayan Douglas'ı aşağı inerken görmüştü. Hayır, acele etmiyordu, bir telaşı varmış gibi görünmemişti gözüne. Bayan Douglas en alt basamağa indiği sırada, çalışma odasından Bay Barker aceleyle çıkmıştı. Bayan Douglas'ın yolunu kesip geri dönmesi için ona yalvarmıştı.

"Tanrı aşkına, odanıza geri dönün!" diye bağırmıştı. "Zavallı Jack ölmüş! Elinizden bir şey gelmez. Tanrı aşkına, geri dönün!"

Merdivenlerde süren bu kısa ısrar sözlerinden sonra Bayan Douglas odasına dönmüştü. Çığlık atmamıştı. Hiç sesi çıkmamıştı. Kâhya Bayan Allen onu yukarıya götürmüş ve yatak odasında onun yanında kalmıştı. Daha sonra Ames ile Bay Barker çalışma odasına geri dönmüşler ve her şeyi polisin gördüğü biçimde bulmuşlardı. O sırada mum yanmıyordu, ama lamba yanıyordu. Pencereden dışarıya bakmışlardı, ama gece karanlığında hiçbir şey görülmüyordu ve işitilmiyordu. Ardından hole koşmuşlardı ve Ames köprüyü indiren bocurgatı çalıştırmıştı. Bundan sonra da Bay Barker polise haber vermeye koşmuştu.

Uşağın ifadesi özetle bu kadardı.

Kâhya Bayan Allen'in ifadesi de iş arkadaşınınkini doğrular nitelikteydi. Kâhyanın odası, Ames'in çalışmakta olduğu kilere kıyasla, evin ön tarafına daha yakındı. Zilin yüksek sesle çalınması dikkatini çektiğinde yatmaya hazırlanıyordu. Biraz ağır işitiyordu. Belki de bu yüzden silah sesini duyma-

mıştı, ama zaten çalışma odası hayli uzaktaydı. Bir kapının çarpılması sandığı bir ses işittiğini hatırlıyordu. Ama bu epeyce daha önceydi... zilin çalınmasından en az yarım saat önce. Bay Ames evin ön tarafına doğru koşunca, kendisi de onunla birlikte gitmişti. Yüzü bembeyaz kesilmiş ve heyecan içinde olan Bay Barker'ın çalışma odasından çıktığını görmüştü. Merdivenlerden inmekte olan Bayan Douglas'ın yolunu kesen de oydu. Ona geri dönmesi için yalvarmış, Bayan Douglas da ona bir cevap vermişti, ama söylediklerini işitmemişti.

"Onu yukarı götür! Yanında kal!" demişti Bayan Allen'e.

Böylece hanımını yatak odasına götürmüş ve yatıştırmaya çalışmıştı. Bayan Douglas son derece heyecanlanmıştı, tir tir titriyordu, ama tekrar aşağıya inmeye yeltenmemişti. Başını ellerine gömerek yatak odasındaki şöminenin önünde sabahlığıyla öylece oturmuştu. Bayan Allen gecenin büyük bir bölümünü onun yanında geçirmişti. Öteki hizmetkârlara gelince, hepsi de yatıp uyumuşlardı ve ancak polislerin gelmesinden hemen önce olaydan haberleri olmuştu. Evin tam arka tarafında uyudukları için, bir şey duymuş olamazlardı.

Böylece, kâhya kadın ifadesini verirken ağlayıp sızlamaktan ve şaşkınlığını dile getirmekten başka bir katkıda bulunamadı.

Bayan Allen'den sonra tanık olarak sıra Cecil Barker'a geldi. Önceki gece olup bitenler konusunda görevlilere zaten söylediklerine ekleyeceği çok az şey vardı. Kişisel kanısı, katilin pencereden kaçtığı yolundaydı. Bu konuda, ona sorulacak olsa, kan lekesi kesin kanıttı. Üstelik, köprü kaldırılmış olduğundan, başka bir kaçış yolu da yoktu. Katile ne olduğunu ya da bisikletini niye geride bıraktığını anlayamıyordu, tabii eğer bisiklet gerçekten onunsa. Hendekte boğulmuş olamazdı, çünkü hendek hiçbir yerinde bir metreden daha derin değildi. Ona sorulacak olsa, cinayet konusunda çok kesin bir kuramı vardı. Douglas ketum birisiydi ve yaşamın-

daki birtakım dönemlerden hiç söz etmezdi. Çok genç yaşta Amerika'ya göç etmişti. Bir servet kazanmıştı ve Barker onunla ilk olarak California'da tanışmış, Benito Kanyonu adlı bir yerdeki başarılı bir madencilik işinde ortak olmuşlardı. İşleri iyi gidiyordu, ama Douglas ansızın her şeyini satıp savmış ve İngiltere'ye dönmüştü. O tarihte duldu. Barker daha sonraları zengin olup Londra'ya yerleşmişti. Böylelikle de dostluklarını sürdürmüşlerdi.

Douglas başında bir bela dolaşıyormuş gibi bir izlenim bırakmıştı onda ve onun California'dan birdenbire ayrılmasını ve İngiltere'de sessiz sedasız bir evi kiralamasını bu tehlikeyle ilgili görmüştü. Bir gizli örgütün, amansız bir topluluğun Douglas'ın peşinde olduğunu ve onu öldürene kadar pes etmeyeceğini düşünmüştü. Gerçi kendisine bunun nasıl bir örgüt olduğunu ya da onları nasıl kendine düşman ettiğini hiç anlatmamıştı, ama söylediği bazı şeyler bunu düşündürmüştü. Kartın üzerindeki yazının bu gizli örgütle bir ilgisi olduğunu yalnızca tahmin edebiliyordu.

"Bay Douglas'la California'da ne kadar süre birlikteydiniz?" diye sordu Müfettiş MacDonald.

"Topu topu beş yıl."

"O zaman bekârdı mı demiştiniz?"

"Duldu."

"İlk eşinin nereli olduğunu hiç işittiniz mi?"

"Hayır, eşinin Alman asıllı olduğunu söylediğini hatırlıyorum; portresini de gördüm. Çok güzel bir kadındı. Ben onunla tanışmadan bir yıl önce tifodan ölmüş."

"Douglas'ın geçmişinde Amerika'nın belli bir bölgesiyle bir ilişkisi olmuş mu?"

"Chicago'dan söz ettiğini işittim. O kenti iyi bilirdi ve orada çalışmış. Kömür ve demir madenlerinden söz ederdi. Epeyce yolculuk etmiş."

"Bay Douglas politikacı mıydı? Bu gizli örgütün politikayla bir ilgisi var mıydı?"

"Hayır, politikayla hiç ilgilenmezdi."

"Sizce bu bir suç örgütü müydü?"

"Tersine, ondan daha namuslu birisini hiç tanımadım."

"California'daki yaşamında tuhaf olan bir şey var mıydı?"

"Dağlardaki maden ocağımızda kalıp çalışmaktan hoşlanırdı. Elinden geldiği kadar ötekilerden uzak dururdu. Bu yüzden birisinin onun peşinde olduğunu düşündüm. Derken ansızın Avrupa'ya gidince, bundan emin oldum. Bir çeşit uyarı aldığına inanıyorum. Oradan ayrılmasından sonra daha bir hafta geçmeden yarım düzine kadar adam gelip onu soruşturdular."

"Ne çeşit adamlar?"

"Adamakıllı kabadayı görünüşlü bir güruhtu. Maden ocağına gelip onun nerede olduğunu sordular. Avrupa'ya gittiğini ve nerede olduğunu bilmediğimi söyledim onlara. Niyetleri kötüydü... hemen anlaşılıyordu."

"Amerikalı mıydı bu adamlar... California'lı mıydılar?"

"California'lıları pek tanımam. Amerikalıydılar. Ama madenci değildiler. Ne olduklarını bilmiyorum ve gittiklerini görünce çok sevindim."

"Bunlar altı yıl önce mi oldu?"

"Yaklaşık yedi yıl."

"Birlikte beş yıl California'da kaldığınıza göre, bu mesele en az on bir yıl öncesine dayanıyor?"

"Öyle görünüyor."

"Bunca uzun zaman bu kadar kararlı biçimde sürdürüldüğüne bakılırsa, çok ciddi bir düşmanlık söz konusu olsa gerek. Nedeni öyle hafife alınacak bir şey olamaz."

"Bence tüm yaşamını gölgeleyen bir şey. Hiç aklından çıkmıyordu."

"Ama eğer bir adamın başı beladaysa ve bunu biliyorsa, korunmak için polise başvurmaz mı sizce?"

"Belki de korunamayacağı bir tehlikeydi. Bilmeniz gereken bir şey var. Hep silahlı dolaşırdı. Tabancasını cebinden

hiç çıkarmazdı. Ama talihsizlik eseri, o gece üzerinde ropdöşambrı vardı ve tabancasını yatak odasında bırakmıştı. Köprü kaldırılınca, kendini güvende hissetti sanırım."

"Şu tarihlere bir açıklık getirelim," dedi MacDonald. "Douglas'ın California'dan ayrılmasından bu yana altı yıl geçti. Siz de ertesi yıl onu izlediniz, değil mi?"

"Evet."

"Ve beş yıldır evli. O evlendiği sırada siz dönmüş olmalısınız."

"Bir ay kadar önce. Onun sağdıcıydım."

"Evlenmesinden önce Bayan Douglas'ı tanır mıydınız?"

"Hayır, tanımazdım. On yıl İngiltere dışında kalmıştım."

"Ama o zamandan bu yana eşini sık sık görüyordunuz."

Barker dedektife sert sert baktı. "O zamandan bu yana *kendisini* de sık sık görüyordum," diye cevap verdi. "Eşini görmüşsem, eşini tanımadığınız birisini ziyaret edemezsiniz de ondan. Eğer aklınıza bir ilişki..."

"Aklıma hiçbir şey gelmiyor Bay Barker. Görevim vakayla ilgili olabilecek her türlü soruşturmayı yapmak. Ama niyetim sizi incitmek değil."

"Bazı sorular incitici," diye cevap verdi Barker kızgın bir sesle.

"Biz yalnızca gerçekleri bilmek istiyoruz. Gerçeklerin aydınlanması sizin olduğu kadar, herkesin de çıkarına olur. Bay Douglas eşiyle olan dostluğunuzu hoş karşılıyor muydu?"

Barker'ın yüzü daha da soldu ve kocaman güçlü elleri hiddet içinde kenetlendi. "Böyle sorular sormaya hiç hakkınız yok!" diye haykırdı. "Araştırdığınız vakayla bunun ne ilgisi var?"

"Soruyu tekrarlamak zorundayım."

"Cevap vermeyi reddediyorum."

"Cevap vermeyi reddedebilirsiniz, ama reddetmenizin de başlı başına bir cevap olduğunun herhalde farkındasınızdır, zira saklamak istediğiniz bir şey olmasa reddetmezdiniz."

Barker bir an suratını asarak ve daldığı düşüncelerden dolayı kalın kara kaşları çatılarak durdu. Sonra gülümseyerek başını kaldırdı. "Eh, sanırım siz beyefendiler ne de olsa yalnızca görevinizi yapıyorsunuz ve benim de bunu engellemeye hiç hakkım yok. Sizden yalnızca bu konuda Bayan Douglas'ı kaygılandırmamanızı rica ediyorum, çünkü şu anda zaten üzüntüsü kendisine yeter. Zavallı Douglas'ın yalnızca bir tek kusuru olduğunu size söyleyebilirim, bu da kıskançlıktı. Beni çok severdi... kimse bir dostunu o kadar sevemez. Eşine de çok bağlıydı. Buraya gelmemi çok isterdi ve durmadan beni çağırtırdı. Oysa eşiyle konuştuğumu ya da aramızda bir yakınlık oluştuğunu görecek olsa, bir an içinde bir kıskançlık nöbetine tutulur, kendini kaybeder ve aklına geleni söylerdi. Bu nedenle pek çok kez bir daha buraya gelmeyeceğime yemin ettim, ama ardından bana öyle pişmanlık dolu, yalvaran mektuplar yazardı ki, tekrar gelmek zorunda kalırdım. Size şu kadarını söyleyeyim beyler, son sözüm de olsa bunu söylerim, kimsenin Bayan Douglas'tan daha sevgi dolu ve sadık bir eşi olmamıştır... ne de benden daha sadık bir dostu!"

Bu sözleri büyük bir şevkle ve duyguyla söylemişti, gelgelelim Müfettiş MacDonald konuyu kapatamıyordu.

"Cesedin parmağından alyansının çıkarılıp alındığını biliyor musunuz?" dedi.

"Öyleymiş," dedi Barker.

"'Öyleymiş' derken ne kastediyorsunuz? Bunun doğru olduğunu biliyorsunuz."

Adam kafası karışmış ve kararsız görünüyordu. "'Öyleymiş' derken, yüzüğünü kendisinin de çıkarmış olabileceğini kastetmiştim."

"Yüzüğün olmaması, kim çıkarmış olursa olsun, herkesin aklına evlilikle bu facia arasında bir bağlantı olduğunu getirmez mi?"

Barker geniş omuzlarını silkti. "Bunun ne anlama geldiğini bildiğimi söyleyemem," diye cevap verdi. "Ama eğer bu hanımefendinin şerefine leke sürecek bir imada bulunuyorsanız" –gözleri bir an ateş püskürdü, sonra gözle görülür bir çaba göstererek öfkesini dizginledi– "o zaman yanlış yoldasınız, hepsi bu."

"Size şu anda soracak başka bir soru gelmiyor aklıma," dedi MacDonald buz gibi bir sesle.

"Benim bir sorum var," dedi Sherlock Holmes. "Odaya girdiğinizde masanın üzerinde yalnızca yanan bir mum vardı, değil mi?"

"Evet, öyle."

"Bu mumun ışığında feci bir olayın gerçekleştiğini gördünüz?"

"Tastamam öyle."

"Hemen zili çalıp yardım istediniz?"

"Evet."

"Ve yardım da hemen geldi?"

"Bir dakika içinde."

"Oysa oraya gelenler mumu sönmüş, lambayı da yanmış buldular. Bu çok ilginç."

Barker yine kararsızlık belirtileri gösterdi. "Niçin ilginç olduğunu anlamıyorum Bay Holmes," diye cevap verdi bir süre sonra. "Mumun ışığı zayıftı. Aklıma gelen ilk düşünce daha parlak bir ışık bulmaktı. Lamba masanın üstündeydi, ben de onu yaktım."

"Ve mumu söndürdünüz?"

"Tastamam öyle."

Holmes başka soru sormadı ve Barker, bana meydan okuma gibi gelen anlamlı bakışlarla her birimize baktıktan sonra dönüp odadan çıktı.

Müfettiş MacDonald, Bayan Douglas'a kendisiyle odasında görüşeceğini bildiren bir not göndermiş, ama bizimle yemek salonunda görüşeceği cevabını almıştı. Salona geldi; otuz

yaşlarında, uzun boylu, güzel, fazlasıyla ağırbaşlı ve soğukkanlı, gözümde canlanan acıklı ve perişan kadından çok farklı görünümde bir kadındı. Büyük bir acıya uğrayan bir insan gibi yüzünün solgun ve süzgün olduğu doğruydu; ama sakin görünüyordu ve masanın üzerine koyduğu biçimli eli benim ellerim kadar kıpırtısızdı. Üzgün, yalvaran gözlerini tuhaf bir merak ifadesiyle birer birer hepimizin üzerinde gezdirdi.

"Bir şeyler bulabildiniz mi?" diye sordu.

Bu sorunun tınısında umuttan çok bir korku duymam benim hayal gücümden mi kaynaklanıyordu?

"Mümkün olan her önlemi aldık Bayan Douglas," dedi müfettiş. "Hiçbir şeyi göz ardı etmeyeceğimizden emin olabilirsiniz."

"Hiçbir masraftan kaçınmayın," dedi kadın kısık, heyecansız bir ses tonuyla. "Mümkün olan her çabanın gösterilmesini istiyorum."

"Belki siz bize vakayı aydınlatacak bir şeyler söyleyebilirsiniz."

"Korkarım söyleyebileceğim bir şey yok, ama bildiğim her şeyi size anlatmaya hazırım."

"Bay Cecil Barker bize aslında faciayı görmediğinizi... o odaya hiç girmediğinizi söyledi."

"Hayır girmedim, merdivenlerde yolumu kesti. Odama geri dönmemde diretti."

"Öyleymiş. Demek silah sesini duyup hemen aşağıya indiniz."

"Sabahlığımı giydikten sonra indim."

"Silah sesini duymanızdan ne kadar zaman sonra Bay Barker sizi merdivenlerde durdurdu?"

"Herhalde birkaç dakika sonra. Öyle bir anda zamanı hesap etmek çok zor. Oraya girmemem için bana yalvardı. Elimden bir şey gelmeyeceği konusunda ısrar etti. Sonra da Bayan Allen, kâhyamız, beni yeniden yukarıya çıkardı. Hepsi de korkunç bir düş gibiydi."

"Silah sesini duymanızdan önce eşinizin ne kadar zamandır aşağıda olduğu konusunda bir fikir verebilir misiniz bize?"

"Hayır, bunu bilemem. Giyinme odasından çıkıp gitmiş, gittiğini işitmedim. Her gece dolaşıp evi kolaçan ederdi, çünkü yangın çıkmasından kaygılanırdı. Bildiğim kadarıyla kaygılandığı tek şey buydu."

"Ben de şimdi o konuya değinecektim Bayan Douglas. Eşinizi ilk kez İngiltere'de tanıdınız, değil mi?"

"Evet, beş yıldır evliyiz."

"Amerika'da olup biten ve başını derde sokabilecek bir şeyden söz ettiğini işittiniz mi hiç?"

Bayan Douglas cevap vermeden önce ciddi ciddi düşündü. "Evet," dedi sonunda, "onun başında bir bela dolaştığını hep hissettim. Benimle bunu konuşmak istemezdi. Nedeni bana güvenmemesi değildi... aramızda tam bir sevgi ve güven bağı vardı... ama beni korkulardan uzak tutmak içindi. Eğer bilirsem kuruntulara kapılacağımı düşündü, bu yüzden söylemedi."

"Şu halde siz bunları nereden biliyordunuz?"

Bayan Douglas birden gülümseyiverdi. "Bir erkeğin yaşam boyu sakladığı bir sırrı olur da onu seven bir kadın hiçbir şeyden kuşkulanmaz olur mu hiç? Amerika'daki yaşamının bazı dönemlerinden söz etmeyi reddetmesinden anladım bunu. Aldığı birtakım önlemlerden anladım. Ağzından kaçırdığı bazı sözlerden anladım. Beklemediği yabancılara bakışından anladım. Güçlü birtakım düşmanları olduğundan, onun peşinde olduklarını bildiğinden kesinlikle emindim; onlara karşı hep tetikteydi. Bundan o kadar emindim ki, yıllarca ne zaman beklediğimden daha geç eve dönse korkuya kapılırdım."

"Dikkatinizi çeken sözlerinin ne olduğunu sorabilir miyim?" diye sordu Holmes.

"Korku Vadisi," diye cevap verdi Bayan Douglas. "Ona sorular sorduğumda kullandığı sözcükler bunlardı. 'Ben

Korku Vadisi'ndeydim. Henüz oradan kurtulmadım.' – 'Korku Vadisi'nden hiç çıkamayacak mıyız?' diye sorardım onu her zamankinden daha da ciddi gördüğümde. 'Bazen hiç çıkamayacağımızı düşünüyorum,' diye cevap verirdi."

"Korku Vadisi derken ne kastettiğini ona sormuşsunuzdur herhalde?"

"Sordum; ama yüzü daha da ciddileşir ve başını iki yana sallardı. 'Birimizin onun gölgesinde olması zaten yeterince kötü,' demişti. 'Lütfen Tanrım, bu gölge senin üzerine hiç düşmesin!' Yaşamış olduğu ve başına korkunç bir şeyin gelmiş olduğu gerçek bir vadiydi bu, bundan eminim; ama bundan fazlasını bilmiyorum."

"Ve hiçbir isim vermedi, öyle mi?"

"Evet, verdi. Üç yıl önce geçirdiği av kazasından sonra ateşi yükseldi ve sayıklamaya başladı. O sırada dudaklarından sık sık dökülen bir ismi hatırlıyorum. Öfke ve bir çeşit dehşet içinde söylüyordu bu adı. McGinty... sayıkladığı ad buydu... Büyük Üstat McGinty. Kendine geldiğinde ona Büyük Üstat McGinty'nin kim olduğunu ve neyin üstadı olduğunu sordum. 'Tanrıya şükür ki benim üstadım değil!' diye cevap verip güldü; ağzından başka laf alamadım. Ama Büyük Üstat McGinty ile Korku Vadisi arasında bir bağlantı var."

"Bir sorum daha var," dedi Müfettiş MacDonald. "Bay Douglas ile Londra'daki bir pansiyonda tanıştınız ve orada nişanlandınız, değil mi? Nikâhınızla ilgili romantik bir şey, bir sır ya da gizem var mıydı?"

"Romantizm vardı. Romantizm hep vardır. Ama gizemli hiçbir şey yoktu."

"Bir rakibi var mıydı?"

"Hayır, ben sözlü falan değildim."

"Alyansının alınmış olduğu kulağınıza gelmiştir kuşkusuz. Bu size bir şey ifade ediyor mu? Tutun ki eski yaşamındaki bir düşman onun izini buldu ve bu cinayeti işledi, alyansını alması için başka nasıl bir gerekçesi olabilir?"

"Gerçekten bilemem," diye cevap verdi Bayan Douglas. "Kesinlikle çok olağandışı bir durum."

"Eh, sizi daha fazla burada tutmayalım. Böyle bir durumdayken, sizi yorduğumuz için üzgünüz," dedi müfettiş. "Kuşkusuz başka sorularımız da olacaktır, ama bunlara sıra gelince size başvurabiliriz."

Bayan Douglas ayağa kalktı ve gözlerinde demin bize bakarkenki sorgu dolu bakışı yine fark ettim. Sözcüklere dökülmese de, "İfadem sizde nasıl bir izlenim yarattı?" der gibiydi. Sonra başıyla selam vererek odadan çıkıp gitti.

"Güzel bir kadın... çok güzel bir kadın," dedi MacDonald düşünceli bir edayla, onun çıktığı kapının kapanmasından sonra. "Şu Barker denen adam anlaşılan burada epeyce vakit geçiriyormuş. Bir kadına çekici görünebilecek bir adam o. Maktulün kıskanç olduğunu kabul ediyor, belki de kıskanması için ne neden olduğunu en iyi bilen kendisidir. Bir de şu alyans meselesi var. Bunu göz ardı edemeyiz. Bir cesedin parmağından bir alyansı çekip alan bir adam... Buna ne diyorsunuz Bay Holmes?"

Arkadaşım başını ellerine dayamış, derin düşüncelere dalmış oturuyordu. Derken ayağa kalkıp zili çaldı. "Ames," dedi uşak içeriye girince, "Bay Cecil Barker şu anda nerede?"

"Bakayım efendim."

Bir dakika sonra dönüp Barker'ın bahçede olduğunu söyledi.

"Dün gece çalışma odasında Bay Barker'ın yanına gittiğinde, onun ayağında ne olduğunu hatırlayabilir misin Ames?"

"Evet, Bay Holmes. Ayağında terlikleri vardı. Polise haber vermeye gideceği zaman kendisine çizmelerini götürdüm."

"Terlikler şimdi nerede?"

"Hâlâ holdeki iskemlenin altında duruyor."

"Tamam Ames. İzlerden hangilerinin Bay Barker'a, hangilerin dışarıdan gelen birisine ait olduğunu bilmemiz elbette bizim için önemli."

"Evet, efendim. Terliklerde kan lekesi olduğunu fark ettiğimi de söyleyebilirim... aslında benimkilerde de vardı."

"Odanın durumu hesaba katılırsa, bu yeterince doğal. Tamam Ames. Gerek duyarsak, yine zili çalarız."

Birkaç dakika sonra çalışma odasındaydık. Holmes'un elinde holden aldığı terlikler vardı. Ames'in söylediği gibi her ikisinin de tabanlarında koyu kan lekeleri vardı.

"Tuhaf!" diye mırıldandı Holmes pencereden gelen ışıkta bunları büyük bir özenle incelerken. "Gerçekten de çok tuhaf!"

Bir kedi çevikliğiyle atılarak terliği pervazdaki kan izinin üstüne koydu. Terlik lekeye tıpatıp uydu. Sessizce gülümsedi meslektaşlarına.

Müfettiş çok heyecanlandı. Yerel şivesi büsbütün belirginleşti.

"Azizim," diye haykırdı, "artık hiç kuşku yok! Pervazdakiler Barker'ın ayak izleri. Herhangi bir çizme izinden daha geniş bunlar. Düztaban dediğinizi hatırlıyorum, işte açıklaması bu. Ama gerekçesi ne Bay Holmes... gerekçesi ne?"

"Evet, gerekçesi ne?" diye tekrarladı dostum düşünceli bir edayla.

White Mason mesleki bir tatmin duygusu içinde kıkır kıkır gülüp şişman ellerini ovuşturuyordu. "Çetrefil bir vaka olduğunu söylemiştim!" diye haykırdı. "Gerçekten de çetrefil!"

6

Bir Işık Görünüyor

Üç dedektifin araştırması gereken birçok ayrıntı vardı, bu yüzden ben tek başıma köy otelindeki mütevazı odamıza dönmek üzere yola koyuldum. Ama otele gitmeden önce evin yanındaki garip, geçmişten kalma gibi görünen bahçede bir gezinti yaptım. Yan yana dizili, tuhaf biçimlerde budanmış çok yaşlı porsuk ağaçları bahçeyi çevreliyordu. İçinde ortasına bir güneş saati yerleştirilmiş, güzel bir çimenlik vardı ve tümüyle huzur verici ve yatıştırıcı manzara gerilen sinirlerime iyi geldi.

Bu son derece dingin ortamda insan yerde kanlar içinde uzanmış yatan bir cesedin bulunduğu o karanlık çalışma odasını unutabilir ya da sanki yalnızca hayal ürünü bir kâbusmuş gibi hatırlayabilirdi. Gelgelelim, bahçenin ruhuma merhem olması için orada dolaşırken, bana yeniden faciayı hatırlatan ve uğursuz bir iz gibi zihnimde yer eden tuhaf bir olay oldu.

Bahçeyi çepçevre süsleyen porsuk ağaçlarından söz etmiştim. Eve göre en uzak kalan köşede bu ağaçlar sıklaşarak adeta bir çit oluşturuyorlardı. Çitin öteki tarafında, evden doğru oraya yaklaşan birisinin göremeyeceği kuytu bir yerde, taştan bir bank vardı. Oraya yaklaşırken, kulağıma birtakım sesler geldi: Bir erkek gür bir sesle bir şey söylüyor ve

bunun üzerine bir kadın dalga dalga yükselen bir kahkaha atıyordu.

Bir an sonra çitin ucundan dolanıp ilerleyince, gözüme Bayan Douglas ile Barker adlı adam ilişti; onlar henüz beni fark etmemişlerdi. Kadının görünümü beni hayrete düşürdü. Yemek salonundayken, ağırbaşlı ve suskun görünüyordu. Şimdiyse yaslı kadın maskesinden eser kalmamıştı. Gözlerinde yaşam sevinci okunuyordu ve dostunun söylediği şeyden duyduğu neşe hâlâ yüzünden silinmemişti. Adam da öne doğru eğilmiş oturuyordu, dirseklerini dizlerine dayamış, ellerini kavuşturmuştu, onun da keskin hatlı, yakışıklı yüzünde bir gülümseme vardı. Onların görüş alanına girdiğimde, bir anda –ama biraz geç kalmışlardı– yine ciddiyet maskelerine büründüler. Hemen birbirlerine bir iki şey söylediler, ardından Barker ayağa kalkıp yanıma geldi.

"Affedersiniz efendim," dedi, "acaba siz Dr. Watson mısınız?"

Öyle soğuk bir edayla başımı eğerek onu selamladım ki, zihnimde yer eden izlenim eminim açıkça belli oldu.

"Bay Sherlock Holmes ile dostluğunuz iyi bilindiği için siz olduğunuzu tahmin ettik. Bir sakıncası yoksa yanımıza gelip Bayan Douglas ile biraz konuşur musunuz?"

Asık bir suratla onu izledim. Yerde yatan o zavallı adamın görüntüsü gözümün önünden gitmiyordu. Oysa faciadan daha birkaç saat bile geçmemişken, eşi ve en yakın arkadaşı ona ait olan bahçede bir çalılığın arkasında gülüşüyorlardı. Kadını soğuk bir edayla selamladım. Yemek salonunda onun acısını paylaşmıştım. Şimdiyse, yalvaran bakışlarına karşı tepkisiz kaldım.

"Korkarım benim duygusuz ve katı yürekli olduğumu düşünüyorsunuz," dedi.

Omuzlarımı silktim. "Beni ilgilendirmez," dedim.

"Belki bir gün bana hak verirsiniz. Keşke bilseydiniz ki..."

"Dr. Watson'un bilmesine gerek yok," dedi Barker hemen. "Kendisinin de dediği gibi, onu ilgilendirmez."

"Kesinlikle," dedim, "bu yüzden de izninizle yürüyüşümü sürdüreceğim."

"Bir dakika Dr. Watson," diye seslendi kadın yalvaran bir sesle. "Sormak istediğim bir soru var ve cevabını sizden başka kimse veremez. Bu cevap benim için çok önemli. Bay Holmes'un polisle ilişkilerini kimse sizin kadar bilemez. Eğer kendisine bir meseleyle ilgili bir sır verilirse, bunu ille de dedektiflere aktarması gerekir mi?"

"Evet," dedi Barker atılarak. "Kendi başına mı hareket ediyor, yoksa onlarla işbirliği içinde mi?"

"Böyle bir konuyu tartışmanın bana düşeceğini sanmıyorum."

"Rica ederim... size yalvarırım söyleyin Dr. Watson! İnanın ki, bize yardım etmiş olacaksınız... bize bu konuda yol gösterirseniz, bana çok yardım etmiş olacaksınız."

Kadının sesinde öyle bir içtenlik vardı ki, bir an için hoppa davranışını unutup isteğini yerine getirmek zorunda kaldım.

"Bay Holmes bağımsız bir araştırmacıdır," dedim. "Kendi kendisinin efendisidir ve kendi kararlarına göre davranır. Aynı zamanda da doğal olarak aynı vaka üzerinde çalışan görevlilere sadakat duyar ve bir caniyi adalete teslim etmeye yarayacak hiçbir şeyi onlardan saklamak istemez. Bunun ötesinde bir şey söyleyemem ve daha fazla bilgi isterseniz Bay Holmes'un kendisine danışmanızı öneririm."

Bunları söyledikten sonra onları şapkamla selamlayıp çitin arkasında oturdukları kuytu köşede bırakarak yoluma devam ettım. Çitin ucundan dolanmadan önce dönüp geriye baktım ve hâlâ kafa kafaya vermiş konuşuyorlardı, gözleriyle beni izlediklerine göre, aramızda geçen konuşmadan söz ettikleri belliydi.

"Bana sır falan vermesinler," dedi Holmes, olan biteni kendisine anlattığımda. Bütün öğleden sonrayı malikânede iki meslektaşıyla istişarede bulunarak geçirmiş ve saat beşe doğru canı fena halde çay isteyerek geri dönmüştü, ona çay sipariş ettim. "Sır vermek olmaz, çünkü ortada suç ortaklığı ve cinayet için tutuklama gibi bir mesele varsa bu tuhaf kaçar."

"Sizce iş buraya kadar varacak mı?"

En neşeli ve kalender halindeydi. "Sevgili Watson, şu dördüncü yumurtayı da yiyince size her şeyi baştan sona anlatacağım. Meseleyi çözdüğümüzü söylemiyorum... ne gezer... ama eksik olan halter ağırlığının yerini..."

"Halter mi?"

"Aman Tanrım, Watson vakanın çözümünün tümüyle bu kayıp ağırlığa dayandığını anlamamış olabilir misiniz? Ama üzülmenize hiç gerek yok, çünkü aramızda kalsın, ne Müfettiş Mac, ne de marifetli yerel hekimin bu olayın önemini kavradığını sanmıyorum. Bir tek ağırlık Watson! Tek ağırlıklı bir halterle çalışan bir atleti gözünüzün önüne getirin! Tek taraflı beden gelişimini, omurganın eğrilmesi tehlikesini bir düşün. İnanılır gibi değil Watson, inanılır gibi değil!"

Ağzı tost lokmalarıyla dolu, gözlerinde muzip bir parıltıyla, benim aklımın karışmasını izliyordu. Benzersiz iştahı bile onun başarısının bir göstergesiydi, zira günlerce ve gecelerce yemek düşüncesi aklının ucundan geçmeden, aklı bir soruna takılmış, keskin yüz hatları tam bir zihinsel odaklanma yüzünden süzülmüş halini çok iyi hatırlıyordum. Sonunda piposunu yaktı ve eski köy otelinin şöminesinin önünde otururken, vakadan sanki düşünüp taşınarak konuşan birisi gibi değil de, yüksek sesle düşünen birisi gibi, ağır ağır ve gelişigüzel söz etmeye başladı.

"Bu bir yalan Watson... apaçık, hoş görülemez, koskoca bir yalan... daha yolun başında karşımıza bu çıkıyor.

Başlangıç noktamız bu. Barker'ın anlattığı her şey yalan. Oysa Barker'ın anlattıklarını Bayan Douglas doğruluyor. Öyleyse o da yalan söylüyor. İkisi de yalan söylüyor ve birbirlerinin suç ortağı onlar. Şu halde karşımızda apaçık bir sorun var. Neden yalan söylüyorlar ve bu kadar çok gizlemeye uğraştıkları ne? Hadi Watson, sizinle ben bu yalanın gerisinde ne olduğunu anlamaya ve gerçeği bulmaya çalışalım.

"Yalan söylediklerini nereden mi biliyorum? Çünkü doğru olamayacak beceriksizce bir uydurma bu. Bir düşünün! Bize anlatılana göre, katilin cinayeti işledikten sonra bir dakikadan az bir zaman içinde cesedin parmağındaki başka bir yüzüğün gerisinde duran o yüzüğü alması, birinci yüzüğü yeniden parmağına takması... böyle bir şeyi neden yapsın?.. ve kurbanının yanı başına o özel kartı bırakması gerekiyordu. Bence bu kesinlikle olanaksızdı.

"Şimdi siz kalkıp bana yüzüğün adam öldürülmeden önce alınmış olabileceğini söyleyebilirsiniz... bunu söyleyeceğinizi düşünmem size fazlasıyla saygı duymamdandır Watson. Mumun yalnızca kısa bir süre yanmış olması, görüşmenin uzun sürmediğini gösteriyor. Korkusuz karakterde birisi olduğunu duyduğumuz Douglas acaba alyansını bu kadar çabuk verir miydi, hatta alyansını vereceğini düşünebilir miyiz? Hayır, hayır, Watson, lamba yanarken katil cesetle bir süre baş başaydı. Bundan hiç kuşkum yok.

"Gelgelelim, anlaşıldığı kadarıyla Bay Douglas vurularak öldürülmüştü. Dolayısıyla, bize söylendiğinden daha önce ateş edilmiş olmalı. Öte yandan, böyle bir konuda yanılgıya yer olmaz. Bu yüzden de silah sesini işiten iki kişinin... Barker adlı adamla Bayan Douglas adlı kadının... suç ortaklığı söz konusu. Üstüne üstlük, pencere pervazındaki kan izini polise yanlış bir ipucu vermek için bizzat Barker'ın yaptığını kanıtlayabildiğime göre, kabul etmelisiniz ki bu davada her şey onun aleyhine dönüyor.

"Şimdi cinayetin aslında saat kaçta işlendiğini sormalıyız kendimize. Evde on buçuğa kadar hizmetçiler ortalıkta dolaşıyordu, şu halde o saatten önce olamaz. On bire çeyrek kala, kilerde olan Ames dışında hepsi odalarına çekilmişlerdi. Bugün öğleden sonra, siz yanımızdan ayrıldıktan sonra birtakım deneyler yaptım ve ben kilerdeyken ve kapılar kapalıyken MacDonald'ın çalışma odasında yaptığı hiçbir gürültünün bana gelmediğini belirledim.

"Oysa kâhya kadının odasında durum farklıydı. Onun odası fazla uzakta değil ve ben oradayken çok yüksek bir gürültüyü belli belirsiz işittim. Hedef yakın olduğunda, ki bizim vakamızda böyleydi, çifteden çıkan ses biraz boğulur. Büyük bir gürültü çıkmaz, ama gecenin sessizliğinde Bayan Allen'in odasından kolayca duyulmuş olsa gerek. Kadın bize ağır işittiğini söylemiş, ama yine de ifadesinde cesedin bulunmasından yarım saat önce kapı çarpması gibi bir ses duyduğunu belirtmişti. Cesedin bulunmasından yarım saat öncesi, saat on bire çeyrek kala oluyor. Onun duyduğu sesin silah sesi olduğundan ve cinayetin o anda işlendiğinden hiç kuşkum yok.

"Durum böyleyse, şimdi Barker ile Bayan Douglas'ın... gerçek katillerin onlar olmadıklarını varsayarsak... silah sesi üzerine aşağıya indikleri saat on bire çeyrek kaladan zili çalarak hizmetkârları çağırdıkları on biri çeyrek geçeye kadar ne yaptıklarını belirlememiz gerekiyor. Ne yapıyorlardı ve niçin hemen cinayeti haber vermediler? Bu soruyu cevaplandırmamız gerek ve cevaplandırdığımızda sorunu çözmede epeyce yol kat etmiş olacağız."

"Kendi hesabıma," dedim, "o ikisinin arasında bir anlaşma olduğu kanısındayım. Eşinin cinayetinin üzerinden daha birkaç saat geçmişken, orada oturup bir şakaya gülebilmesi için kalpsiz bir yaratık olmalı."

"Kesinlikle. Olan bitenle ilgili kendi ifadesinde bile örnek bir eş izlenimi vermiyordu. Beni bilirsiniz Watson, kadınlara

bütün kalbimle hayranlık duyanlardan değilimdir, ama yaşam deneyimimin bana öğrettiği kadarıyla, kocasına az da olsa saygı duyuyorsa, bir adamın sözleri üzerine kocasının cesedini bırakıp uzaklaşan çok az kadın vardır. Bir gün evlenecek olursam Watson, eşimde cesedim ondan birkaç metre ötede yerde yatarken bir uşağın sözleri üzerine oradan uzaklaşmasına engel olacak kadar duygu uyandırmış olmayı dilerim. Kötü sahneye koyulmuş bir oyundu bu, çünkü en acemi araştırmacılar bile kadınların olağan feryat ve figanlarından yoksun bir vaka karşısında hayrete düşerler. Başka hiçbir şey olmasaydı bile, sırf bu durum benim aklıma önceden planlanmış bir suç ortaklığını getirirdi."

"Şu halde, cinayeti Barker ile Bayan Douglas'ın işledikleri düşünüyorsunuz, öyle mi?"

"Sorularınızın dolaysızlığı beni korkutuyor Watson," dedi Holmes, piposunu bana doğru sallayarak. "Kurşun yağdırır gibi soru yağmuruna tutuyorsunuz beni. Eğer Bayan Douglas ile Barker'ın cinayetin gerisindeki gerçeği bilip bunu gizlemek için işbirliği yapıp yapmadıklarını soruyorsanız, o zaman size kesin bir cevap verebilirim. Bundan eminim. Ama vardığınız daha vahim sonuç o kadar kesin değil. Bir an için bu sonuca varmamızı engelleyen güçlükleri ele alalım.

"Bu ikisinin birbirlerine bir yasak aşk bağıyla bağlı olduklarını ve birleşmelerine engel olan adamdan kurtulmaya niyet ettiklerini varsayalım. Bu biraz aşırı bir varsayım olur, çünkü inceden inceye sorguladığımız hizmetkârlar ve başkaları bunu doğrulamadı. Tersine, Douglas'ların birbirlerine çok bağlı oldukları yolunda birçok ifade var."

"Bunun doğru olamayacağından eminim," dedim, bahçede gördüğüm gülümseyen güzel yüzü hatırlayarak.

"Eh, en azından o izlenimi vermişler. Yine de, diyelim ki bunlar bu konuda herkesi kandıran ve kocayı öldürmek için işbirliği yapan olağanüstü kurnaz bir ikili. Koca ise başında bir bela dolaşan birisi..."

"Bunu onlar söylüyor."

Holmes düşünceli düşünceli baktı. "Anlıyorum Watson. Söyledikleri her şeyin başından beri uydurma olduğuna dayanan bir kuram geliştiriyorsunuz. Size göre, hiçbir tehdit veya gizli örgüt ya da Korku Vadisi yahut patron MacFilanca gibi şeyler yoktu. İşte buna geniş kapsamlı bir genelleştirme derim ben. Bakalım bu kuram bizi nereye götürecek. Cinayeti açıklamak için bu kuramı uyduruyorlar. Sonra, dışarıdan birinin varlığının kanıtı olarak bahçeye bisikleti bırakıyorlar. Pencere pervazındaki kan lekesi de aynı fikri veriyor. Belki de evde hazırlanmış olan kart da cesedin yanında bulunuyor. Bunların hepsi sizin kuramınıza uyuyor Watson. Ama şimdi sıra yerlerine oturmayan, nahoş, sivri, anlaşılmaz ayrıntılara geldi. Bir sürü silah varken, niye namluları kesik bir çifte kullandılar... üstelik bir Amerikan silahı? Bunun çıkaracağı gürültü üzerine birisinin oraya koşmayacağından nasıl emin olabilirlerdi? Bayan Allen'in bir kapı çarptı sanıp bakmaya gelmemesi yalnızca bir rastlantı. Şu sizin suçlu çift niye bunu yaptı Watson?"

"Açıklayamadığımı itiraf ediyorum."

"Üstelik, eğer bir kadınla sevgilisi kocayı öldürmek için komplo kuruyorlarsa, ölmesinden sonra alyansını çıkararak suçlarını böylesine açıkça herkese ilan ederler mi? Bu size olası geliyor mu Watson?"

"Hayır, gelmiyor."

"Dahası, dışarıda bir yerde gizlenmiş bir bisiklet bırakmak sizin aklınıza gelmiş olsa, en budala dedektifin bile buna apaçık bir yanıltmaca gözüyle bakacağını bile bile bunu yapmaya değer mi? Zira bir suçlunun kaçabilmek için gerek duyduğu ilk şey bir bisiklettir."

"Aklıma hiçbir açıklama gelmiyor."

"Oysa insan zekâsının bir açıklama getiremeyeceği hiçbir olay zinciri olmamalı. Sırf bir zihin egzersizi olsun diye, doğru olduğunu ileri sürmeksizin, size olası bir düşünce yolu çi-

zeyim. Bu yalnızca bir hayal ürünü, kabul ediyorum, ama gerçekler ne kadar da sık hayal gücünden doğar.

"Diyelim ki Douglas denen şu adamın yaşamında kirli bir sır, gerçekten utanç verici bir sır vardı. Bu da, diyelim ki öç alma amacı taşıyan, dışarıdan birinin bu cinayeti işlemesine neden oluyor. Bu kişi, itiraf etmeliyim ki hâlâ açıklayamadığım bir nedenle cesedin parmağındaki alyansı aldı. Bu kan davası belki de adamın ilk evliliğiyle ilgiliydi ve yüzüğü bu nedenle aldı.

"Ama katil kaçmadan önce, Barker ile adamın eşi odaya geldiler. Adam kendisini tutuklatma girişiminde bulunurlarsa, çirkin bir skandalı gün yüzüne çıkartacağına onları inandırdı. Bunun üzerine fikir değiştirdiler ve kaçmasına göz yummayı yeğlediler. Bir olasılıkla, bu nedenle köprüyü indirdiler, hiç gürültü çıkarmadığı için de yeniden kaldırdılar. Adam kaçtı ve her nedense yaya olarak kaçmasının bisikletle kaçmasından daha güvenli olacağını düşündü. Bu yüzden bisikletini kendisi çoktan oradan uzaklaşmış oluncaya kadar bulunamayacak bir yerde bıraktı. Buraya kadar olasılık sınırlarını zorlamadık, değil mi?"

"Evet, bu mümkün, kuşkusuz," dedim biraz kuşkuyla.

"Olup bitenler Watson, mutlaka çok olağandışı. Şimdi varsayımlarımızı sürdürecek olursak, şu bizim çift... suçlu olmayabilirler... katilin gitmesinden sonra, kendilerini cinayeti işlemediklerini ya da buna göz yummadıklarını kanıtlamalarının zor olacağı bir duruma soktuklarını fark ederler. Çabucak ve beceriksizce bu duruma bir çare bulurlar. Katilin oradan kaçtığı izlenimini vermek için Barker tabanları kanlı terlikleriyle pervazda iz bıraktı. Belli ki, silah sesini işiten bu ikisiydi; böylece cinayeti haber vermek de onlara düşüyordu, ama olaydan yarım saat sonra."

"Peki bütün bunları nasıl kanıtlamayı düşünüyorsun?"

"Eğer katil dışarıdan gelen birisiyse, izi sürülüp yakalanabilir. En etkin kanıt bu olur. Ama değilse... eh, bilimin

kaynakları henüz tükenmedi. O çalışma odasında tek başıma geçireceğim bir gecenin bana çok yardımı olacağını sanıyorum."

"Tek başına bir gece mi?"

"Birazdan yukarı çıkacağım. Saygıdeğer Ames'le birlikte her şeyi ayarladık, o da Barker'dan pek hoşlanmıyor. Orada oturup odanın atmosferinin beni esinlendirmesini bekleyeceğim. Ben bir ortamın ruhuna inanırım. Bakıyorum gülümsüyorsunuz dostum Watson. Göreceğiz. Aklıma gelmişken, sizin kocaman bir şemsiyeniz var, değil mi?"

"Hemen şurada duruyor."

"İzin verirseniz, onu ödünç alacağım."

"Elbette... ama ne de tuhaf bir silah! Tehlike varsa..."

"Ciddi bir tehlike yok azizim Watson, yoksa yardımınızı isterdim. Ama şemsiyeyi alacağım. Şu anda meslektaşlarımın Tunbridge Wells'den dönmelerini bekliyorum, bisikletin olası sahibini bulmaya çalışıyorlardı orada."

Müfettiş MacDonald ile White Mason geri döndüklerinde akşam olmuştu, araştırmamızda büyük bir ilerleme kaydettikleri için çok sevinçliydiler.

"Bakın, itiraf ederim ki cinayeti dışarıdan birisinin işlediği konusunda kuşkularım vardı," dedi MacDonald, "ama şimdi hiç kuşkum kalmadı. Bisikletin kaydını bulduk ve sahibinin eşkali elimizde, böylece epeyce yol almış olduk."

"Bana kalırsa, sonun başlangıcı bu," dedi Holmes. "İkinizi de bütün kalbimle kutlarım."

"Tunbridge Wells'e geldiği önceki günden beri Bay Douglas'ın huzursuz göründüğü olgusundan hareket ettim. Demek ki Tunbridge Wells'de bir tehlikenin farkına varmıştı. Dolayısıyla, eğer buraya bisikletli bir adam geldiyse, yalnızca Tunbridge Wells'den gelmiş olabilir. Bisikleti yanımızda götürdük ve oradaki otellerde gösterdik. Eagle Commercial Oteli'nin yöneticisi bisikleti hemen tanıdı ve Hargrave adında bir adama ait olduğunu söyledi. Bu adam iki gün önce

orada bir oda tutmuş. Adamın bütün eşyası bu bisikletten ve küçük bir valizden ibaretmiş. Adını kaydederken Londra'dan geldiğini belirtmiş, ama adres belirtmemiş. Valiz Londra malıymış, içindekiler de hep İngiltere'denmiş, ama adamın kendisi kesinlikle Amerikalıymış."

"Çok iyi, çok iyi," dedi Holmes neşeyle, "ben burada oturup dostumla kuramlar üretirken siz gerçekten de somut bir iş başarmışsınız! Yaşamsal gerçekler konusunda bu bana ders olsun Bay Mac."

"Evet, ama hepsi bu kadar Bay Holmes," dedi müfettiş hoşnut kalarak.

"Ama sizin kuramlarınıza uyuyor bu," diyecek oldum.

"Uyabilir de, uymayabilir de. Ama anlatacaklarınızı bitirin Bay Mac. Bu adamın kimliğini belirleyecek hiçbir şey yok muydu?"

"O kadar az şey vardı ki, adamın kimliğini gizli tutmaya dikkat ettiği belliydi. Ne bir belge ya da mektup, ne de giysilerinin üzerinde bir etiket vardı. Odasındaki masanın üzerinde bölgenin bisiklet yolu haritası vardı. Dün sabah kahvaltıdan sonra bisikletiyle otelden ayrılmış ve biz soruşturuncaya kadar da ondan hiçbir haber alınmamış."

"Benim aklımı karıştıran da bu Bay Holmes," dedi White Mason. "Eğer bu adam kendisiyle ilgili yaygara koparılmasını istemiyorduysa, otele geri dönüp orada zararsız bir turist gibi kalırdı. Otel yöneticisinin kendisini polise ihbar edeceğini ve ortadan kaybolması ile cinayet arasında ilişki kurulacağını bilmesi gerekirdi."

"Böylesi mantıklı olurdu. Yine de şimdiye kadar yakalanmadığına bakılırsa, anlaşılan akıllıymış. Peki ya eşkali... nasıl birisiymiş?"

MacDonald defterine göz attı. "Anlattıklarını kaydettim. Pek dikkatli bakmamışlar, ama yine de kapıcı, resepsiyon görevlisi ve kat hizmetçisi birtakım özellikleri konusunda aynı şeyleri söylediler. Yaklaşık bir seksen boyunda, elli yaşla-

rında, saçları hafifçe ağarmış, bıyıkları kırlaşmış, kanca burunlu ve hepsinin de haşin ve vahşi diye nitelendirdikleri bir suratı olan bir adammış."

"İyi ama, şu son özellik dışında, bunların hepsi Douglas'ın tanımına uyuyor," dedi Holmes. "O da ellili yaşlarda, saçları ve bıyığı kırlaşmış ve yaklaşık aynı boydaydı. Başka ne dediler?"

"Üzerinde ceketi çift sıra düğmeli, kalın kumaştan bir takım elbise, kısa bir sarı kaban ve başında da bir bere varmış."

"Çifteyi gören olmuş mu?"

"Altmış santimden daha kısa olduğu için pekâlâ da valizine sığabilirdi. Kabanının içine saklayarak taşıması da zor olmazdı."

"Peki sizce bütün bunlar bizim vakada genel olarak ne anlam taşıyor?"

"Bakın Bay Holmes," dedi MacDonald, "adamı yakaladığımızda... ve eşkalini öğrendikten beş dakika sonra bütün merkezlere telgrafla bildirdiğimden emin olabilirsiniz... bunu daha iyi değerlendirebileceğiz. Ama şu anda bile epeyce yol kat etmiş bulunuyoruz. Adının Hargrave olduğunu söyleyen bir Amerikalının bisikletiyle ve elinde bir valizle iki gün önce Tunbridge Wells'e geldiğini biliyoruz. Valizin içinde namlusu kesilmiş bir çifte olduğuna göre, buraya cinayet işlemek amacıyla geldi. Dün sabah tüfeğini kabanının içine saklayarak bisikletiyle buraya doğru yola koyuldu. Öğrenebildiğimiz kadarıyla onu kimse görmedi, ama bahçe kapılarına ulaşabilmesi için köyden geçmesi gerekmiyordu ve yolda da bir sürü bisikletli vardı. Herhalde bisikletini hemen sonradan bulunduğu yer olan taflanların arkasına sakladı ve büyük olasılıkla kendisi de orada pusuya yatıp evi gözetleyerek Bay Douglas'ın çıkmasını bekledi. Çifte evin içinde kullanılması elverişli olmayan bir silahtır, ama o bunu dışarıda kullanmaya niyetliydi, çünkü hedefi ıskalaması olanaksızdı ve avlan-

maya meraklı olanlarla dolu bir İngiliz yöresinde tüfek sesleri sık duyulduğundan kimsenin dikkatini çekmezdi."

"Bunların hepsi mantıklı," dedi Holmes.

"Ama Bay Douglas görünmedi. Şimdi katil ne yapacaktı? Bisikletini orada bırakıp alacakaranlıkta eve yaklaştı. Köprü indirilmişti ve ortalıkta kimsecikler yoktu. Bunu fırsat bildi, kuşkusuz birisine rastlarsa bir mazeret uyduracaktı. Kimseye rastlamadı. Gördüğü ilk odaya girdi ve perdenin arkasına saklandı. Oradan köprünün kaldırıldığını görebiliyordu ve tek kaçış yolunun hendek olduğunu biliyordu. On biri çeyrek geçeye kadar bekledi, o saatte Bay Douglas her gece yaptığı gibi ortalığı kolaçan etmek için odaya girdi. Onu vurdu ve planladığı yoldan kaçtı. Oteldekilerin bisikleti tanımlayacaklarını ve bunun aleyhinde bir ipucu olacağını biliyordu, bu yüzden de bisikleti orada bırakıp Londra'ya ya da daha önce ayarladığı güvenli bir saklanma yerine gitmenin başka bir yolunu buldu. Buna ne diyorsunuz Bay Holmes?"

"Bay Mac, anlattıklarınız buraya kadar çok mantıklı. Bunlar olaya sizin bakışınız. Bana göre ise, cinayet, bildirildiğinden yarım saat önce işlendi; Bayan Douglas ile Barker bir şeyi saklamak için ağız birliği yapıyorlar; katilin kaçmasına yardım ettiler... ya da en azından o kaçmadan önce odaya girdiler... ve onun pencereden kaçtığını kanıtlamak için kanıtlar oluşturdular, oysa köprüyü indirerek kaçmasına izin veren kendileriydi. Olayın ilk yarısına *benim* bakışım bu."

Her iki dedektif de başlarını iki yana salladılar.

"O zaman Bay Holmes, eğer bu doğruysa, gizem içinde gizem var demektir," dedi Londralı müfettiş.

"Hatta ikincisi daha da beter," diye ekledi White Mason. "Hanımefendi hayatında hiç Amerika'da bulunmamış. Amerikalı bir katili koruması için onunla arasında ne gibi bir ilişki olabilir?"

"Güçlükleri kabul ediyorum," dedi Holmes. "Bu gece kendime göre küçük bir araştırma yapmayı öneriyorum, belki de ortak amacımıza bir katkıda bulunabilir bu."

"Size yardım edebilir miyiz Bay Holmes?"

"Hayır, hayır! Karanlık ve Dr. Watson'ın şemsiyesi... istediklerim bundan ibaret. Bir de Ames, sadık Ames, bir konuda beni aydınlatacaktır. Bütün düşüncelerim beni şaşmaz bir biçimde bir tek soruya yöneltiyor... atletik yapılı bir adam ne diye tek ağırlıklı bir halter gibi olağandışı bir aletle vücudunu çalıştırsın?"

Holmes tek başına yürüttüğü araştırmadan gecenin ileri saatlerinde döndü. İki yataklı bir odada kalıyorduk, bizim için küçük taşra otelindekilerin elinden bu kadarı gelmişti. Uykuya dalmışken, onun içeriye girişiyle yarım yamalak uyandım.

"Nasıl Holmes," diye mırıldandım, "bir şeyler bulabildiniz mi?"

Elinde mumuyla yatağımın yanında durdu. Derken uzun boylu, ince yapılı bedeni bana doğru eğildi. "Acaba Watson," diye fısıldadı, "keçileri kaçırmış, beyni sulanmış, aklını oynatmış bir geri zekâlıyla aynı odada uyumaktan korkar mısınız?"

"Hiç korkmam," diye cevap verdim şaşkınlık içinde.

"Talihim varmış," dedi ve o gece ağzından başka hiçbir sözcük çıkmadı.

7

Çözüm

Ertesi sabah, kahvaltıdan sonra, Müfettiş MacDonald ile White Mason'ı polis çavuşunun küçücük odasında kafa kafaya vermiş konuşurlarken bulduk. Önlerinde duran masada yığılı mektuplara ve telgraflara birer birer bakıp ayırıyorlardı. Üç tanesini bir kenara koymuşlardı.

"Hâlâ kaçak bisikletlinin mi peşindesiniz?" diye sordu Holmes neşeyle. "Darağacı kaçkınından yeni bir haber var mı?"

MacDonald kederli bir yüzle mektup ve telgraf yığınını işaret etti.

"Şu anda aynı zamanda Leicester, Nottingham, Southampton, Derby, East Ham, Richmond ve on dört başka yerde görüldüğü bildirildi. Bunlardan üçünde... East Ham, Leicester ve Liverpool'da... sabıkalı çıktı ve tutuklandı. Galiba bu ülke bir sürü sarı kabanlı kaçakla dolu."

"Tanrım!" dedi Holmes acıklı bir sesle. "Şimdi, Bay Mac ve siz Bay White Mason, size çok içten bir öğütte bulunmak istiyorum. Sizinle birlikte bu vakayı araştırmaya başladığımda, hatırlayacağınız gibi, yarı kanıtlanmış kuramlar sunmayacağını, bunların doğru olduğu konusunda tatmin oluncaya kadar da kendi fikirlerimi geliştireceğimi söylemiştim. Bu nedenle, şu anda aklımdakilerden size söz etmeyeceğim. Öte

yandan, size karşı dürüst davranacağımı da söylemiştim ve yararsız bir işe bir dakikanızı bile harcamanıza izin vermem dürüstlük olmaz. Dolayısıyla bu sabah size bir öğütte bulunmak için buraya geldim ve öğüdüm üç sözcükle özetlenebilir... bu işten vazgeçin."

MacDonald ile White Mason şaşkınlıktan donakalarak meslektaşlarına baktılar.

"Yani umutsuz bir vaka mı bu?" diye haykırdı müfettiş.

"Yaptığınız işin umutsuz olduğunu düşünüyorum. Gerçeğe ulaşmanın umutsuz olduğunu düşünmüyorum."

"Ama şu bisikletli. Uydurma birisi değil ki. Elimizde eşkali var, valizi, bisikleti. Adam bir yerlerde olmalı. Ne diye yakalamayalım onu?"

"Evet, evet, kuşkusuz bir yerlerdedir ve kuşkusuz onu yakalayacağız; ama gücünüzü East Ham ya da Liverpool'da harcamanızı istemiyorum. Eminim sonuca varmak için daha kestirme bir yol vardır."

"Siz bizden bir şey saklıyorsunuz. Bu haksızlık Bay Holmes." Müfettiş içerlemişti.

"Benim çalışma yöntemlerimi bilirsiniz Bay Mac. Ama elimden geldiğince kısa bir süre saklayacağım bunu. Yalnızca birtakım ayrıntıları doğrulamak istiyorum, bunu çabucak yapabilirim, sonra da elde ettiğim sonuçların hepsini size sunarak sizi selamlayıp Londra'ya döneceğim. Başka türlü davranamayacak kadar çok şey borçluyum size, zira meslek yaşamım boyunca bundan daha özel ve ilginç bir çalışma yapmamıştım."

"Anlaşılır gibi değil Bay Holmes. Dün gece Tunbridge Wells'den döndüğümüzde sizinle görüştük ve elde ettiğimiz sonuçlarla genelde aynı fikirdeydiniz. O zamandan beri, vaka konusunda tümüyle yeni bir fikir edinmenize neden olacak neler oldu?"

"Madem sordunuz, size söylediğim gibi, dün gece malikânede birkaç saat geçirdim."

"Peki neler oldu?"

"Ah, şu anda size ancak çok genel bir cevap verebilirim. Aklıma gelmişken, tütüncüde bir peni gibi ucuz bir fiyata bu eski malikâneyle ilgili kısa, ama açıklayıcı ve ilginç bir yazı bulup okudum."

Bu arada Holmes yeleğinin cebinden ince ve üzerinde eski Birlstone Malikânesi'ni gösteren bir gravür bulunan bir kitapçık çıkarmıştı.

"İnsan bulunduğu ortamın tarihsel atmosferini duyumsarken, sevgili Bay Mac, bu kitapçık araştırmanın keyfine keyif katıyor. Bu kadar sabırsız bakışlarla bakmayın bana, çünkü sizi temin ederim ki, bu kadar yalın kaleme alınmış bir yazı bile insanın zihninde geçmişle ilgili bir tablo oluşturuyor. İzin verirseniz, size bir parça okuyayım. 'Kral I. James'in tahta çıkışının beşinci yılında ve çok daha eski bir yapının yerinde inşa edilen Birlstone Malikânesi, bu dönemin bir hendekle çevrili malikânelerinin günümüze kadar gelen en güzel örneklerinden biridir...'"

"Siz bizi aptal yerine koyuyorsunuz Bay Holmes!"

"Yo, yo, Bay Mac!.. sizi ilk kez öfkeli görüyorum. Pekâlâ, kelimesi kelimesine okumayacağım, mademki bu kadar tepki gösteriyorsunuz. Ama bu yazının parlamento üyesi bir albayın 1644'te buraya el koyduğunu, içsavaş sırasında Charles'ın birkaç gün süreyle burada saklandığını, son olarak da II. George'un burayı ziyaret ettiğini anlattığını size söylersem, bu eski malikânenin çeşitli ilginç olaylara sahne olduğunu kabul edersiniz."

"Bundan kuşkum yok Bay Holmes, ama bunlar bizi ilgilendirmez."

"İlgilendirmez mi? İlgilendirmez mi? Geniş görüşlülük sevgili Bay Mac, bizim mesleğin olmazsa olmazlarından biridir. Fikir etkileşimleri ve bilginin dolaylı kullanımı çoğu zaman olağanüstü bir önem taşır. Suç konusunda yalnızca bir amatör olsa da, ne de olsa sizden yaşça daha büyük ve belki de daha deneyimli olan birinin bu sözlerini mazur görün lütfen."

"Bunu kabul edecek ilk kişi benim," dedi dedektif içtenlikle. "Varmak istediğiniz sonuca ulaşıyorsunuz, bunu kabul ediyorum; ama bunu yaparken kulağınızı tersten gösteriyorsunuz."

"Pekâlâ, pekâlâ, geçmişi bir kenara bırakıp bugünün olgularına dönüyorum. Daha önce de söylediğim gibi, dün akşam malikâneye gittim. Ne Barker'ı, ne de Bayan Douglas'ı gördüm. Onları rahatsız etmeye gerek duymadım, ama hanımefendinin görünüşte karalar bağlamadığını ve mükemmel bir yemek yediğini öğrenmek beni sevindirdi. Zaten amacım iyi huylu Ames'i ziyaret etmekti, onunla yaptığımız bir sohbet sonucunda, başka kimseye danışmaksızın bir süre çalışma odasında oturmama izin verdi."

"Ne! Ceset oradayken mi?" diye haykırdım.

"Hayır, hayır, her şey yerli yerinde. Bildiğim kadarıyla buna izniniz vardı Bay Mac. Odada her şey normal görünüyordu ve içeride aydınlatıcı bir on beş dakika geçirdim."

"Ne yaptınız?"

"Bu kadar basit bir meseleyi bir gizeme dönüştürmemek için söyleyeyim, kayıp olan şu ağırlığı aradım. Vakayla ilgili değerlendirmemde oldukça ağır basıyordu. Sonunda onu buldum."

"Neredeymiş?"

"Ah, işte bilinmezin sınırına vardık. Biraz daha ilerlememe izin verin, birazcık daha, size söz veriyorum bildiğim her şeyi sizinle paylaşacağım."

"Ne yapalım, sizin koşullarınıza uymak zorundayız," dedi müfettiş, "ama bu işten vazgeçmemizi söylemenize gelince... Tanrı aşkına, ne diye vazgeçecekmişiz?"

"Nedeni basit sevgili Bay Mac, neyi araştırdığınız konusunda hiçbir fikriniz yok."

"Birlstone Malikânesi'nin sahibi Bay John Douglas'ın cinayetini araştırıyoruz."

"Evet, biliyorum. Ama şu gizemli bisikletli adamın izini bulma zahmetine girmeyin. Sizi temin ederim, size hiçbir yardımı olmaz."

"Şu halde ne yapmamızı öneriyorsunuz?"

"Eğer kabul ederseniz, size ne yapacağınızı harfi harfine söylerim."

"Eh, bütün tuhaf yöntemlerinizin her zaman haklı bir nedene dayandığını itiraf etmeliyim. Tavsiyelerinize uyacağım."

"Ya siz Bay White Mason?"

Taşra dedektifi çaresiz bakışlarla hepimize tek tek baktı. Holmes ve yöntemleri onun için yeniydi. "Eh, madem müfettiş kabul ediyor, ben de ediyorum," dedi sonunda.

"Harika!" dedi Holmes. "Şu halde ikinize de kırlarda güzel ve hoş bir yürüyüş salık veriyorum. Duyduğum kadarıyla, Birlstone Tepesi'nden Weald'in manzarası olağanüstüymüş. Kuşkusuz uygun bir otelde öğle yemeği de yenebilir, gerçi taşrayı hiç tanımadığım için size bir yer öneremiyorum. Akşam olunca, yorgun ama mutlu..."

"Ama artık bu mesele şaka boyutlarını aştı!" diye bağırdı MacDonald, öfkeyle koltuğundan kalkarak.

"Eh, gününüzü nasıl isterseniz öyle geçirin," dedi Holmes neşeli bir edayla onun omzunu sıvazlayarak. "Ne isterseniz yapın, nereye isterseniz oraya gidin, ama mutlaka günbatımından önce benimle burada buluşun... mutlaka Bay Mac."

"Kulağa daha akıllıca geliyor bu."

"Tavsiyelerimin hepsi çok iyiydi, ama ısrar etmiyorum, size gerek duyduğum zaman burada olmanız koşuluyla. Gitmeden önce, Bay Barker'a bir not yazmanızı istiyorum."

"Ne notu?"

"İsterseniz, yazacaklarınızı ben söyleyeyim. Hazır mısınız?

'SAYIN BAY BARKER... Araştırmamızda yardımcı olacak birtakım şeyler bulacağımızı umut ettiğim için, hendeği boşaltmak...'"

"Olanaksız," dedi müfettiş. "Ben soruşturdum."
"Lütfen aziz dostum, dediğimi yapın."
"Pekâlâ, devam edin."

"'... zorunda olduğumuz aklıma geldi. Bunu yapacak işçileri buldum, yarın sabah erkenden gelip derenin yolunu...'"

"Olanaksız."

"'... değiştirecekler. Bunu size önceden bildirmeyi uygun gördüm.'"

"Şimdi bunu imzalayın ve saat dörde doğru elden yollayın. O saatte yine bu odada buluşacağız. O zamana kadar da herkes istediğini yapabilir, zira emin olun bu araştırma çıkmaza girdi."

Yeniden bir araya geldiğimizde akşam oluyordu. Holmes çok ciddi görünüyordu, ben merak içindeydim, dedektifler de kuşkulu ve kızgındılar.

"Beyler," dedi arkadaşım ciddi bir sesle, "şimdi sizden söyleyeceğim her şeyin doğruluğunu sınamanızı istiyorum, böylece yaptığım gözlemlerden vardığım sonuçların doğru olup olmadığını kendi açınızdan değerlendirirsiniz. Bu akşam hava çok soğuk ve gezintimizin ne kadar süreceğini bilmiyorum, bu yüzden üzerinize en kalın paltolarınızı giyin. Karanlık çökmeden önce oraya varmamız şart. İzninizle, hemen yola koyulalım."

Malikânenin dış sınırları boyunca ilerleyerek parmaklıkların arasında bir açıklığın bulunduğu yere geldik. Buradan geçtikten sonra, azalan gün ışığında Holmes'u izleyerek he-

men hemen malikânenin ana kapısının ve köprünün karşısındaki bir çalılığa ulaştık. Köprü kaldırılmamıştı. Holmes taflanların arkasında çömeldi ve biz üçümüz de onun gibi yaptık.

"Peki şimdi ne yapacağız?" diye sordu MacDonald hırçın bir sesle.

"Sabırlı olup elimizden geldiği kadar az ses çıkaracağız," diye cevap verdi Holmes.

"Buraya niye geldik ki? Bizimle daha açık konuşursanız iyi olacak."

Holmes güldü. "Watson sık sık benim gerçek yaşamda oyun yönettiğimi söyler," dedi. "İçimdeki sanatçı ruhu öne çıkıp bir oyunu çok iyi sahnelememi söyler bana. Vardığımız sonuçları zaman zaman bir sahne gösterisine dönüştürmezsek Bay Mac, bizim mesleğimiz herhalde iç sıkıcı ve çekilmez olurdu. Açıktan açığa suçlama, adamın ensesine yapışma... böyle bir final sahnesi ne işe yarardı? Oysa bir şeyi çabucak sezmek, kurnazca bir tuzak kurmak, gelecek olayları akıllıca önceden kestirmek, cesur kuramları zaferle kanıtlamak... mesleğimizin gururu ve hakkı değil midir? Şu anda yüreğimiz bir avcınınki gibi heyecanla titriyor. Bir tren tarifesi kadar kesin hareket etseydim, bu heyecan olur muydu? Sizden yalnızca biraz sabretmenizi rica ediyorum Bay Mac, yakında her şeyi anlayacaksınız."

"Eh, umarım burada soğuktan donarak ölmeden önce gurur da, hak da, geri kalanı da bizim olur," dedi Londralı dedektif alay edercesine bir uysallıkla.

Bu dileğe katılmak için hepimizin de yeterli nedeni vardı, çünkü uzun ve zor bir nöbetteydik. Eski evin uzun ve kasvetli çehresini yavaş yavaş karanlık gölgeler kaplıyordu. Hendekten gelen soğuk ve nemli esinti içimize işliyor, dişlerimiz birbirine vuruyordu. Kapının üzerinde bir tek lamba yanıyordu ve cinayete sahne olan çalışma odasından da ışık sızıyordu. Başka her şey karanlık ve hareketsizdi.

"Daha ne kadar sürecek bu?" diye sordu müfettiş sonunda. "Ve neyi bekliyoruz?"

"Ne kadar süreceğini sizden daha çok bilmiyorum," diye cevap verdi Holmes sert bir sesle. "Şayet katiller tren tarifelerine göre hareket etselerdi, hepimiz için daha iyi olurdu bu. Neyi beklediğimize gelince... işte *bunu* bekliyorduk!"

Holmes konuşurken, çalışma odasındaki lambanın önünde birisi gidip geldi. Aralarına saklandığımız taflanlar pencerenin tam karşısındaydı ve olsa olsa otuz metre uzağındaydı. Derken pencere menteşeleri gıcırdayarak açıldı, karanlığa bakan bir adamın kafasıyla omuzlarını belli belirsiz görebiliyorduk. Adam birkaç dakika süreyle, gözetlenmediğinden emin olmak istercesine, kaçamak ve sinsi bakışlarla dışarıya bakındı. Sonra öne doğru eğildi, derin sessizlikte su dalgacıklarının şıpırtısını duyabiliyorduk. Elindeki bir şeyle sanki hendekteki suyu karıştırıyordu. Ardından, tıpkı bir balıkçının yakaladığı bir balığı çekmesi gibi, yukarıya bir şey çekti... açık duran pencere kanadından içeriye doğru çekilirken lambanın ışığını kapatan, büyük, yuvarlak bir nesneydi bu.

"Şimdi!" diye haykırdı Holmes. "Şimdi!"

Derhal hepimiz ayağa fırlayıp tutulmuş bacaklarımızla sendeleyerek onun arkasından gittik, Holmes ise hızla köprüyü geçip kapı ziline asıldı. Kapının arka tarafından sürgülerin gıcırtısı işitildi ve Ames şaşkın bakışlarıyla karşımıza dikildi. Holmes tek kelime etmeden onu bir kenara ittiği gibi, peşinde bizlerle, biraz önce gözetlediğimiz adamın bulunduğu odaya daldı.

Dışarıdan gördüğümüz ışık masanın üzerinde duran gaz lambasından geliyordu. Lamba şimdi Cecil Barker'ın elindeydi ve içeri girdiğimizde bunu bize doğru tuttu. Işığı onun güçlü, kararlı, tıraşlı yüzüne ve tehdit dolu gözlerine vurdu.

"Bütün bunlar ne demek oluyor?" diye bağırdı. "Hem siz neyin peşindesiniz?"

Holmes bir çırpıda çevresine bakındı, sonra alelacele yazı masasının altına tıkılmış, iple bağlı ıslak bir çıkına atıldı.

"İşte bunun peşindeyiz Bay Barker... demin hendeğin dibinden çıkardığınız, ağırlık takılmış olan bu çıkının."

Barker şaşkın bakışlarla Holmes'a baktı. "Siz bunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu.

"Bunu oraya ben koydum da ondan."

"Siz koydunuz ha! Siz ha!"

"Belki de başka bir şeyin 'yerine' koydum demeliydim," dedi Holmes. "Hatırlarsanız Müfettiş MacDonald, ağırlıklardan birinin eksik olması dikkatimi çekmişti. Sizin de dikkatinizi çektim, ama siz başka olaylarla ilgilendiğiniz için birtakım sonuçlara varabileceğiniz bu bilgiyi değerlendirmeye zaman ayıramadınız. Yakınlarda bir yerde su varsa ve bir ağırlık kayıpsa, bir şeyin suyun dibinde olduğunu varsaymak o kadar da inanılması zor bir şey değildir. Bu fikir en azından denemeye değerdi, bu yüzden beni odaya alan Ames'in yardımı ve Dr. Watson'un şemsiyesinin ucuyla dün gece bu çıkını sudan çıkarıp inceleme olanağı buldum.

"Ne var ki, bunu oraya kimin koyduğunu kanıtlamak öncelikli önem taşıyordu. Yarın hendeğin suyunun boşaltılacağını ilan ederek de bunu başardık; böylece, tabii ki çıkını kim sakladıysa, karanlık elverir vermez bunu oradan çıkaracaktı mutlaka. Fırsattan kimin yararlandığı konusunda tam dört tanığımız var. Bu yüzden Bay Barker, şimdi konuşma sırası size geldi."

Sherlock Holmes sırılsıklam çıkını masanın üzerine, lambanın yanına koydu ve iplerini çözdü. İçinden bir halter ağırlığını çıkarıp köşede duran öbür ağırlığın yanına fırlattı. Sonra bir çift çizme çıkardı. "Gördüğünüz gibi, Amerikan malı," dedi çizmelerin burunlarını göstererek. Ardından masaya kınının içinde duran, uzun, ölümcül bir bıçak koydu. Son olarak da, çıkını açıp iç çamaşırları, çoraplar, gri renkli bir tüvit takım elbise ve kısa bir sarı kabandan oluşan kıyafetleri gösterdi.

"Kıyafetlerin bir özelliği yok," dedi Holmes, "ama kaban bize pek çok şey düşündürüyor." Kabanı usulca ışığa doğru tuttu. "Gördüğünüz gibi, iç cep namluları kısaltılmış av tüfeğini sığdırabilmek için astarın içinden derinleştirilmiş. Boynunda terzinin etiketi var... 'Neal, Giyim Eşyası Satıcısı, Vermissa, A.B.D.' Kilisenin kütüphanesinde öğleden sonramı değerlendirdim ve Vermissa'nın Birleşik Devletler'de en çok tanınan kömür ve demir yataklarının başında gelen bir vadide gittikçe gelişmekte olan küçük bir kasaba olduğunu öğrenerek bilgi dağarcığıma ekledim. Hatırladığım kadarıyla, Bay Barker, Bay Douglas'ın ilk eşiyle kömür çıkarılan bölgeler arasında bir bağlantı kurmuştunuz ve cesedin yanında bulduğumuz kartta yazılı V.V. harflerinin belki de Vermissa Vadisi anlamına geldiğini ya da insan kasapları gönderen bu vadinin, adını işittiğimiz Ölüm Vadisi olduğunu tahmin etmek pek de aşırı bir varsayım olmaz herhalde. Buraya kadarı anlaşılabiliyor. Evet, Bay Barker, galiba açıklama yapmanıza engel oluyorum."

Büyük dedektif bu açıklamaları yaparken, Cecil Barker'ın yüz ifadesi görülmeye değerdi.

Yüzünde sırayla öfke, şaşkınlık, dehşet ve kararsızlık okundu. Sonunda acı bir alaycılığa sığındı.

"Neler de biliyormuşsunuz Bay Holmes, belki biraz daha aydınlatmak istersiniz bizi," diye dudak büktü.

"Kuşkusuz size çok daha fazlasını anlatabilirim Bay Barker, ama sizin bize anlatmanız daha yerinde olur."

"Demek öyle düşünüyorsunuz? Ama bütün söyleyebileceğim, ortada bir sır varsa bunun benim sırrım olmadığı ve benim de bunu ele verecek birisi olmadığımdır."

"Eğer bu yolu seçecek olursanız, Bay Barker," dedi müfettiş usulca, "tutuklama emri çıkıncaya kadar sizi gözümüzün önünden ayırmamak zorunda kalırız."

"İstediğinizi yapın," dedi Barker meydan okurcasına.

Onun açısından tartışma bitmişti, çünkü hiçbir tehdidin onu verdiği karardan vazgeçiremeyeceğini anlamak için sert yüz ifadesini görmek yetiyordu. Oysa bir kadının sesi bu suskunluğu bozdu. Aralık duran kapının arkasında bekleyen Bayan Douglas o anda içeri girdi.

"Sen elinden geleni yaptın Cecil," dedi. "İleride ne olursa olsun, sen elinden geleni yaptın."

"Hem de elinden gelenin fazlasını," dedi Sherlock Holmes ciddi bir sesle. "Size büyük bir saygım var hanunefendi ve bizim sağduyumuza biraz güvenerek polise her şeyi anlatmanızı öneririm. Dostum Dr. Watson aracılığıyla bana iletiğiniz mesajı değerlendirmemekle hata etmiş olabilirim, ama o sırada sizin cinayetle doğrudan doğruya bir ilişkiniz olduğuna inanmak için nedenlerim vardı. Şimdiyse bunun doğru olmadığından eminim. Yine de açıklanmamış pek çok şey var ve *Bay Douglas*'a bize her şeyi anlatmasını söylemenizi rica ediyorum."

Holmes'un bu sözleri üzerine Bayan Douglas'ın dudaklarından bir hayret çığlığı döküldü. Sanki duvarı delip geçmiş gibi ansızın bir köşede belirdikten sonra bize doğru gelen bir adamın farkına vardığımızda, galiba dedektiflerle benim dudaklarımızdan da aynı çığlık yankılandı. Bayan Douglas döndü ve adam bir anda onu kollarına aldı. Barker ise adamın uzattığı eli kavradı.

"Böylesi en iyisi Jack," deyip duruyordu eşi. "En iyisi olduğundan eminim."

"Gerçekten de öyle Bay Douglas," dedi Sherlock Holmes. "En iyisinin bu olduğunu sizin de anlayacağınızdan eminim."

Adam birden karanlıktan ışığa çıkan birinin şaşkın ifadesiyle gözlerini kırpıştırarak bize bakıyordu. İlginç bir yüzü vardı; cesur bakışlı külrengi gözler, kısa kesilmiş kırlaşmış bir bıyık, köşeli, çıkıntılı bir çene ve gülümseyen bir ağız. Her birimize iyice baktıktan sonra bana yaklaşıp elime bir kâğıt tomarı tutuşturunca şaşırdım.

"Sizden söz edildiğini duymuştum," dedi ne tam İngiliz, ne de Amerikan olmayan bir şiveyle ve tatlı, hoş bir sesle. "Buradakiler arasında tarihçi olarak bir tek siz varsınız. Son kuruşuma kadar bahse girerim ki, elinize daha önce hiç böyle bir öykü geçmemiştir. Öyküyü kendi üslubunuza göre kaleme alın, ama buradaki olgular sayesinde hiç okuyucusuz kalmazsınız. İki gündür bir fare deliğindeydim ve gündüzlerimi... o delikte ne kadar gün ışığı bulabildiysem... her şeyi yazıya dökerek geçirdim. Bunlar sizin olsun... sizin ve okuyucularınızın. İşte size Korku Vadisi'nin öyküsü."

"O geçmişte kaldı Bay Douglas," dedi Sherlock Holmes usulca. "Şu anda bugünün öyküsünü dinlemek istiyoruz."

"Dinleyeceksiniz efendim," dedi Douglas. "Anlatırken puro içebilir miyim? Teşekkür ederim Bay Holmes. Doğru hatırlıyorsam, siz de tiryakisiniz ve iki gün boyunca cebinizde tütünle oturup dumanın sizi ele vermesinden korkmanın ne demek olduğunu tahmin edersiniz." Şöminenin rafına yaslandı ve Holmes'un kendisine verdiği puroyu tüttürmeye başladı. "Sizden söz edildiğini de duymuştum Bay Holmes. Sizinle karşılaşacağım aklımın ucundan geçmezdi. Ama bunların daha yarısına gelmeden önce," başıyla elimdeki kâğıtları işaret etti, "size yepyeni bir vaka sunduğumu anlayacaksınız."

Müfettiş MacDonald aralarına yeni katılan bu adama büyük bir şaşkınlık içinde bakıyordu. "Hiçbir şey anlamıyorum!" diye haykırdı sonunda. "Eğer siz Birlstone Malikânesi'nin sahibi Bay John Douglas iseniz, biz iki gündür kimin cinayetini soruşturuyoruz ve nereden çıkıp geldiniz? Kutudan fırlayan oyuncak bebek gibi birdenbire peyda oldunuz."

"Ah, Bay Mac," dedi Holmes parmağını ona doğru sallayarak, "Kral Charles'ın nasıl saklandığını anlatan o benzersiz derlemeyi okumak istemediniz. O günlerde insanlar mükemmel bir saklanma yerleri olmadan saklanmıyorlardı ve bir kez kullanılan bir saklanma yeri tekrar kullanılabilir.

Bay Douglas'ı bu çatı altında bulacağımıza inandırmıştım kendimi."

"Peki bize ne zamandır bu oyunu oynuyordunuz Bay Holmes?" dedi müfettiş kızgın bir sesle. "Saçma olduğunu bildiğiniz bir araştırmayla uğraşıp didinmemize ne zamandır göz yumuyordunuz?"

"Çok değil sevgili Bay Mac. Daha dün gece bu vakayla ilgili bir fikre vardım. Akşam oluncaya kadar kanıtlanamayacağı için de size ve meslektaşınıza bugün gezip oyalanmanızı önerdim. Başka ne yapabilirdim ki? Hendekte kıyafetleri bulunca, bulduğumuz cesedin Bay John Douglas'a değil, Tunbridge Wells'den bisikletle gelen adama ait olması gerektiğini hemen anladım. Başka hiçbir sonuca varmaya olanak yoktu. Böyle olunca da, Bay John Douglas'ın nerede olduğunu belirlemem gerekiyordu ve eşiyle arkadaşı işbirliği yaptıklarına göre de, büyük bir olasılıkla, bir kaçak için birtakım kolaylıklar sağlayan bir evde gizlenip sonunda kaçabilmek için ortalığın sakinleşmesini bekliyordu."

"Evet, doğru tahmin etmişsiniz," dedi Douglas onu doğrulayarak. "Şu sizin İngiliz yasalarınızdan yakamı sıyırırım diye düşündüm, çünkü yasal bakımdan ne durumda olduğumu bilmiyordum, ayrıca peşimdeki bu av köpeklerinden de sonsuza kadar kurtulmak için elime bir fırsat geçmişti. Ama bana inanın ki, başından sonuna kadar utanacağım ya da tekrar yapmayacağım bir şey yapmadım; gerçi size öykümü anlatınca, buna kendiniz karar verirsiniz. Beni uyarmanıza gerek yok Müfettiş. Size her şeyi olduğu gibi anlatacağım.

"Öykünün başından başlamayacağım. Hepsi orada," dedi elimdeki kâğıt tomarını göstererek, "ve ne kadar tuhaf bir öykü olduğunu göreceksiniz. Öykünün özeti şu: Benden nefret etmek için birtakım nedenleri olan ve yakama yapışmak için son kuruşlarını bile vermeye hazır bazı adamlar var. Ben sağ oldukça ve onlar da sağ oldukça, bu dünyada benim için hiçbir güvence yok. Chicago'dan California'ya kadar peşim-

deydiler, onların yüzünden Amerika'dan ayrıldım; evlenip bu sessiz sakin yöreye yerleşince, son yıllarım huzurlu geçer sanıyordum.

"Eşime olan biteni hiç anlatmadım. Ne diye onu da işin içine karıştıracaktım? Bir daha hiç huzur bulamaz, hep bir beladan korkardı. Galiba bir şeyler biliyordu, çünkü arada bir ağzımdan bir şey kaçırmış olabilirim; ama dün sizlerin onunla görüşmenize kadar meselenin içyüzünü bilmiyordu. Bildiği her şeyi size söyledi, Barker da bildiği her şeyi söyledi; zira bu olayın olduğu gece açıklamalarda bulunmaya zaman yoktu. Eşim şimdi her şeyi biliyor; ona daha önce anlatmam daha akıllıca olurdu. Ama bu zor bir karardı, sevgilim," bir an eşinin elini avcuna aldı, "ve ben doğru olanı yaptığımı düşündüm.

"Bu olaydan önceki gün Tunbridge Wells'e gitmiştim ve sokakta gözüme bir adam ilişti. Şöyle bir gözüme ilişmişti, ama gördüğüm bir şeyi çabuk kavrarım ve adamın kim olduğu konusunda hiç kuşkum yoktu. Hepsinin arasında en büyük düşmanım oydu... onca yıl bir geyiğin peşine takılan aç bir kurt gibi beni izlemişti. Başımın dertte olduğunu biliyordum ve eve dönüp hazırlık yaptım. Tek başıma bunun üstesinden geleceğimi sanıyordum, 1876'da ne kadar talihli olduğumu herkes diline dolamıştı. Talihimin beni yüzüstü bırakmayacağından hiç kuşkum yoktu.

"Ertesi gün hep tetikteydim ve hiç bahçeye çıkmadım. Çıkmamam daha doğruydu, çünkü ben daha silahımı doğrultmadan, o tüfeğiyle beni vururdu. Köprü kaldırılınca... akşamları köprü kaldırıldığında hep içim rahat ederdi... kaygımı zihnimden sildim. Eve girip pusuda bekleyeceği aklımın ucundan geçmedi. Oysa hep yaptığım gibi üzerimde ropdöşambrımla evi kolaçan ederken, çalışma odama girer girmez tehlikenin kokusunu aldım. Sanırım insan tehlikelerle dolu bir yaşam geçirince... ki ben herkesten daha çok tehlike yaşadım... kırmızı bir bayrak gibi karşısına dikilen bir çeşit al-

tıncı hisse sahip oluyor. Tehlike işaretini açıkça gördüm, ama nedenini size açıklayamam. Derken perdenin altında bir çift çizme görünce, nedenini gayet iyi anladım.

"Elimde yalnızca bir tane yanan mum vardı, ama holün ışığı açık duran kapıdan içeriye yeterince doluyordu. Mumu elimden bıraktım ve şöminenin rafına koymuş olduğum çekici kaptım. Aynı anda adam üzerime çullandı. Elindeki bıçağın parıltısını gördüm ve çekici ona doğru savurdum. Onu yaralamıştım, çünkü bıçak elinden düştü. Bir yılan çabukluğuyla masanın arkasına geçti ve bir an sonra kabanının altından tüfeğini çıkardı. Tüfeğin horozunu kaldırdı; ama daha ateş edemeden tüfeği namlusundan tuttum ve bir iki dakika yerde debelenerek boğuştuk. Tüfeği elinden bırakmak zorunda kalan ölecekti.

"Adam hiç bırakmadı, ama bir ara tüfeğin dipçiğini aşağıya doğru tuttu. Belki de tetiği çeken bendim. Belki boğuşurken ikimiz birden çektik. Her neyse, sonunda her iki namludan da yüzüne mermi yağdı ve ben Ted Baldwin'den geriye kalan cesede bakakaldım. Kasabada onu tanımıştım, üzerime çullandığında da tanımıştım; ama o anki görünümüyle kendi annesi bile onu tanıyamazdı. Gerçi şiddete alışıktım, ama görüntüsü midemi bulandırdı.

"Masaya dayanmış dururken Barker içeri girdi. Eşimin ayak seslerini duydum ve kapıya koşup onu durdurdum. Bir kadının görmemesi gereken bir görüntüydü. Birazdan onun yanına gideceğime söz verdim. Barker'a bir iki sözle durumu açıkladım... her şeyi bir bakışta anladı... ve bekledik. Ama kimse görünmedi. O zaman hiçbir şey işitmediklerini anladık, olup bitenleri yalnızca bizler biliyorduk.

"O anda aklıma bir fikir geldi. Öyle parlak bir fikirdi ki, bir an gözlerim kamaştı. Adamın kabanının kolu sıvanmıştı ve önkolunda örgütün işareti görünüyordu. Bakın!"

Douglas olduğunu öğrendiğimiz adam kendi ceketinin kolunu sıvayıp bize tıpkı cesedin kolunda gördüğümüz gibi bir daire içine çizilmiş kahverengi bir üçgen işareti gösterdi.

"Fikir aklıma bunu görünce gelmişti. Her şey açıkça gözümün önüne geldi. Onun boyu bosu ve saçları hemen hemen benimkiler gibiydi. Yüzünü ise kimsenin tanımasına olanak yoktu zavallı iblisin! Gidip bu kıyafetleri getirdim ve on beş dakika içinde Barker ile birlikte benim ropdöşambrımı ona giydirdik ve cesedi bulduğunuz biçimde yere yatırdık. Onun kıyafetlerini de bir çıkın haline getirdik ve bulabildiğim tek ağırlığı çıkına bağlayarak pencereden dışarı fırlattık. Benim cesedimin yanına bırakmaya niyetlendiği kart onun cesedinin yanında duruyordu.

"Benim yüzüklerimi onun parmaklarına taktık, ama sıra alyansa gelince," güçlü elini bize doğru uzattı, "gördüğünüz gibi, bu noktada zora çattık. Evlendiğim günden beri bunu parmağımdan çıkarmamıştım ve çıkarmak için kesmek gerekiyordu. Aslında ondan vazgeçebilir miydim bilmiyorum, ama zaten çıkaramıyordum. Bu yüzden bu işi oluruna bıraktık. Öte yandan, gidip bir yara bandı getirdim ve şu an yüzümde olanla aynı yere yapıştırdım. Ne kadar akıllı olsanız da Bay Holmes, bunda yanıldınız, çünkü yara bandını kaldırıp baksaydınız, altında hiç yara bulamayacaktınız.

"İşte durum böyleydi. Bir süre gizlenip sonra kaçabilseydim ve 'dul eşim' de yanıma gelseydi, sonunda ömrümüzün sonuna kadar huzur içinde yaşama fırsatı bulacaktık. Ben sağ oldukça bu iblisler bana rahat vermeyecekti; ama gazetelerden Baldwin'in beni enselediğini öğrenselerdi, bütün dertlerimden kurtulurdum. Barker ile eşime her şeyi anlatacak kadar zamanım olmadı; ama onlar beni anlayıp yardım ettiler. Bu saklanma yerini biliyordum, Ames de biliyordu; ama burasıyla olay arasında bir bağ kurmak hiç aklına gelmedi. Ben gizlendim, geri kalanı da Barker'a düştü.

"Sanırım neler yaptığını tahmin edebilirsiniz. Pencereyi açıp katilin nasıl kaçtığı konusunda bir ipucu sağlamak için pervazda kan lekesi bıraktı. Bu biraz abartılıydı, ama köprü kaldırılmış olduğu için başka kaçış yolu yoktu. Ardından,

her şeyi düzenledikten sonra, zile asıldı. Daha sonra olanları biliyorsunuz. İşte beyler, istediğinizi yapabilirsiniz, ama size gerçeği, tüm gerçeği anlattım! Şimdi İngiliz yasaları karşısında durumumun ne olduğunu soruyorum size."

Odadaki sessizliği bozan Sherlock Holmes oldu.

"İngiliz yasaları adildir. Onlara ne kadar karşı gelmişseniz, o kadar ceza alırsınız Bay Douglas. Ama size şunu sormak istiyorum: Bu adam sizin burada yaşadığınızı veya evinize nasıl gireceğini ya da sizi yakalamak için nereye saklanacağını nereden biliyordu?"

"Hiçbir fikrim yok."

Holmes'un yüzü bembeyaz ve ciddiydi. "Korkarım bu öykü daha bitmedi," dedi. "İngiliz yasalarından, hatta Amerikalı düşmanlarınızdan daha kötü tehlikeler sizi bekliyor olabilir. İleride birtakım belalarla karşılaşacaksınız gibi geliyor bana Bay Douglas. Siz tavsiyelerime uyun, ama yine de tetikte olun."

Şimdi, sabırlı okurlarım, sizden John Douglas adlı adamın anlattığı tuhaf öyküyle biten olaylarla dolu yolculuğumuzu yaptığımız yılı geride bırakarak bir süre benimle birlikte Sussex'teki Birlstone Malikânesi'nden uzaklaşmanızı istiyorum. Zamanda yirmi yıl öncesine ve mekânda batıya doğru binlerce kilometre öteye bir yolculuk yapmanızı istiyorum. Amacım sizlere benzersiz ve korkunç bir öykü anlatmak... öylesine benzersiz ve öylesine korkunç ki, anlattıklarıma inanmakta güçlük çekeceksiniz.

Daha bir öykü sona ermeden bir başka öyküye geçtiğimi sanmayın sakın. Okudukça, bunun böyle olmadığını anlayacaksınız. Uzaklarda geçen bu olayların ayrıntılarını size sunduktan ve siz de geçmişteki bu gizemi çözdükten sonra, yeniden Baker Sokağı'ndaki evimizde buluşacağız ve bu öykü, başka birçok olağanüstü öykü gibi, son bulacak.

II. BÖLÜM

ÇETE

1

Yabancı

Tarih 1875 yılı 4 Şubat'tı. Sert geçen bir kıştan sonra Gilmerton Dağları'nın koyaklarını derin bir kar örtüsü kaplamıştı. Ne var ki, kar temizleme çalışmaları sonucunda demiryolu açık tutuluyordu ve kömür madeniyle demir dökümhanelerinin arasındaki yerleşim yerlerinin ulaşımını sağlayan akşam treni Stagville'den, Vermissa Vadisi'nin başlarında yer alan Vermissa kasabasına uzanan yoldaki dik bayırları ağır ağır tırmanıyordu. Bu noktadan sonra demiryolu Helmsdale'deki Bartons Geçidi'ne ve yalnızca tarımla geçinen Merton yöresine doğru yokuş aşağı uzanır. Bir tek demiryolu hattı vardı; ama her yan hat üzerinde –bunlar çoktu– Amerika Birleşik Devletleri'nin bu en kasvetli köşesini kaba saba bir nüfusla dolduran ve buraya hareketli bir yaşam getiren gizli yeraltı zenginliğinin göstergesi olan kömür ve demir cevherleriyle yüklü kamyonlardan oluşan bir konvoy beklerdi.

Epeyce kasvetliydi burası! Bu iç karartıcı kara kayalıklar ve balta girmemiş ormanlar bölgesinin, en güzel çayırlıklar ve en bereketli otlaklarla kıyaslandığında paha biçilmez bir değer taşıyacağı, buraya yolu düşen ilk öncünün aklının ucundan bile geçmezdi. Yamaçlarında karanlık ve sık ağaçlı

ormanların, sivri kayaların yer aldığı yüksek, çıplak doruklu, bembeyaz bir kar örtüsüyle kaplı dağların ortasında ise kıvrıla büküle uzanan bir vadi vardı. Küçük tren bu vadiye doğru ağır ağır tırmanıyordu.

İçinde yirmi otuz kişi bulunan en öndeki uzun yolcu vagonunda biraz önce gaz lambaları yakılmıştı. Yolcuların çoğu vadinin aşağı kısmındaki yorucu işlerinden evlerine dönüyorlardı. Yüzlerindeki kir ve ellerindeki fenerler dolayısıyla, aralarında en az bir düzine kadarının madenci olduğu hemen anlaşılıyordu. Bu adamlar grup halinde oturmuş, arada bir vagonun öteki tarafındaki iki adama göz atarak pipo içiyor ve alçak sesle konuşuyorlardı. İki adamın polis görevlisi oldukları da üniformalarından ve rozetlerinden belliydi.

Bir köşede tek başına oturan genç bir adam dışında, geri kalanlar işçi sınıfından birkaç kadın ve oralı bir iki dükkân sahibiydi. Bizim için önemli olan da işte bu adam. İyice bakın ona; bakmaya değer.

Genç görünümlü, orta boyda, otuzuna daha basmamış olduğunu tahmin edeceğiniz bir adam. Arada sırada gözlüğünün ardından sorgu dolu bakışlarla çevresindeki insanlara bakan, kocaman, kurnaz ve şakacı bakışlı külrengi gözleri var. Girişken, büyük olasılıkla yalın bir mizaca sahip, herkesle dostluk kurmaya meraklı birisi olduğu belli oluyor. Sokulgan, konuşkan, zeki ve güler yüzlü bir adam olduğu hemen anlaşılıyor. Oysa onu daha yakından inceleyen birisi, onda bu özelliklerin arkasında başka birtakım şeylerin olduğuna işaret eden çıkıntılı çenesini ve dudaklarındaki ciddi ifadeyi görüp bu hoş görünümlü, kumral saçlı İrlandalının girdiği bir toplumda iyi ya da kötü bir iz bırakacağını sezebilir.

Kendisinin en yakınında oturan madenciyle bir iki kez konuşma girişiminde bulunduysa da, yalnızca kısa ve kaba cevaplar alınca, yolcu nahoş sessizlikle yetinmek zorunda kaldı ve pencereden bakarak, kayarak uzaklaşmakta olan manzaraya daldı.

Aslında manzara pek de iç açıcı değildi. Gittikçe çöken karanlıkta, tepe yamaçlarındaki maden ocaklarının kızıl parıltısı yanıp sönüyordu. Demiryolunun her iki tarafında yığılı cüruf ve kül tepecikleri ve bunların üzerinde yükselen bacalar görülüyordu. Hat boyunca yer yer, lambaların yakılmasıyla aydınlanan pencereleriyle, derme çatma ahşap evler göze çarpıyordu ve bu evlerde yaşayanların kömürden kararmış karaltıları trenin durduğu yerlerde kalabalıklar oluşturuyordu.

Vermissa yöresindeki demir ve kömür vadileri işsiz güçsüzlerin ya da öğrenim görmüşlerin yaşayacakları bir yer değildi. Her yerde en çetin yaşam mücadelesine işaret eden göstergeler, yapılması zorunlu ağır iş ve bunu yapan kaba saba, güçlü kuvvetli işçiler göze çarpıyordu.

Genç yolcunun yüzünde tiksinti dolu bir ilgi ifadesiyle bakmasından, bu kasvetli manzaraya yabancı olduğu belli oluyordu. Arada bir cebinden birkaç sayfalık bir mektup çıkarıp kenarına birtakım notlar karalıyordu. Bir seferinde belinin arka tarafından böylesine ılımlı görünüşlü bir adamda bulunması umulmayacak bir şey çıkardı. Kocaman bir tabancaydı bu. Işığa doğru tuttuğunda, topunun mermi dolu olduğu göründü. Tabancayı çabucak gizli cebine koydu, ama aynı hizadaki koltukta oturan işçinin gözünden kaçmamıştı bu.

"Merhaba ahbap!" dedi. "Anlaşılan silahını kuşanmışsın."

Genç adam biraz utanmış görünerek gülümsedi.

"Evet," dedi, "geldiğim yerde zaman zaman gerekiyordu da ondan."

"Neresi bu?"

"En son Chicago'daydım."

"Buralarda yabancısın demek?"

"Evet."

"Bakarsın burada da gerekir," dedi işçi.

"Ya, öyle mi?" Genç adamın ilgisi uyanmış gibiydi.

"Buralarda olup bitenleri hiç duymadın mı?"

"Olumsuz bir şey duymadım."

"Bütün ülke duymuştur sanıyordum. Yakında öğrenirsin. Hangi rüzgâr attı seni buraya?"

"Çalışmaya niyetli birisinin burada her zaman iş bulacağını duydum."

"Sendika üyesi misin?"

"Tabii ki."

"O zaman iş bulursun herhalde. Burada arkadaşın var mı?"

"Henüz yok, ama edinme olanağım var."

"O nasıl oluyor?"

"Ben Hür Biraderler Birliği üyesiyim. Birliğin her kasabada bir locası vardır ve loca bulunan yerlerde arkadaş da bulurum."

Bu sözler berikinde büyük bir etki yarattı. Vagondaki öbür yolculara kuşku içinde baktı. Madenciler hâlâ aralarında fısıldaşıyorlardı. İki polis görevlisi uyukluyordu. İşçi kalkıp genç yolcunun yanına oturdu ve elini uzattı.

"Elini ver," dedi.

El sıkıştılar.

"Doğruyu söylediğini biliyorum," dedi işçi. "Ama emin olmak gerek." Sağ elini sağ kaş hizasına kadar kaldırdı. Yolcu da hemen sol elini sol kaş hizasına kadar kaldırdı.

"Karanlık geceler hiç çekilmez," dedi işçi.

"Evet, yolculuk yapan yabancılar için," diye cevap verdi beriki.

"Bu yeterli. Ben Scanlan Birader'im, Vermissa Vadisi 341 numaralı Loca'dan. Seni buralarda görmek güzel."

"Teşekkür ederim. Ben de Jack McMurdo Birader'im, Chicago'daki 29 numaralı Loca'dan. Büyük Üstat J. H. Scott. Ama bu kadar çabuk bir birader bulduğum için talihliyim."

"Buralarda çok kalabalığız. Birleşik Devletler'in hiçbir yerinde birlik burada, Vermissa Vadisi'nde olduğu kadar kalabalık değil. Ama senin gibi gençler de gerek bize. Senin gibi, birlik üyesi, dinç bir adamın nasıl olup da Chicago'da iş bulamadığını anlayamıyorum."

"Bir sürü iş bulmasına buldum," dedi McMurdo.

"Şu halde niye oradan ayrıldın?"

McMurdo başıyla görevlileri işaret ederek gülümsedi. "Şu adamlar bir bilseler, pek memnun olurlardı herhalde."

Scanlan halden anladığını belirten bir ses çıkardı. "Başın dertte mi?" diye sordu fısıldayarak.

"Hem de nasıl."

"Hapsi boylayacak kadar mı?"

"Daha fazlası."

"Sakın cinayet falan olmasın!"

"Şimdilik bu gibi şeylerden söz etmek için çok erken," dedi McMurdo, istemeden ağzından fazla laf kaçırmış birisinin edasıyla. "Chicago'dan ayrılmak için yeterli nedenlerim vardı ve bu kadarını bilmen yeterli. Sen kim oluyorsun da böyle şeyler sormaya kalkışıyorsun?" Külrengi gözleri gözlüğünün arkasından ani ve tehlikeli bir öfkeyle parladı.

"Tamam, tamam ahbap, kötü bir niyetim yoktu. Ne yapmış olursan ol, bizim çocuklar sana kötü gözle bakmayacaklardır. Şimdi nereye gidiyorsun?"

"Vermissa'ya."

"Bu hattaki üçüncü istasyon. Nerede kalacaksın?"

McMurdo cebinden bir zarf çıkarıp kirli gaz lambasına doğru tuttu. "Adres burada yazılı... Jacob Shafter, Sheridan Sokağı. Chicago'da tanıdığım birisinin salık verdiği bir pansiyon burası."

"Orayı bilmiyorum, ama zaten Vermissa'yı pek bilmem. Ben Hobson's Patch'te oturuyorum ve şimdi oraya geliyoruz. Ama ayrılmadan önce sana bir tavsiyem olacak: Ola ki Vermissa'da başın derde girerse, dosdoğru Birlik Evi'ne git ve

patron McGinty'yi gör. Vermissa Locası'nın büyük üstadı odur ve buralarda Kara Jack McGinty ne derse o olur. Hoşça kal, ahbap! Belki bugünlerde bir akşam locada rastlaşırız. Ama dediğimi unutma: Başın derde girerse, git patron McGinty'yi gör."

Scanlan trenden indi ve McMurdo yeniden düşünceleriyle baş başa kaldı. Artık gece olmuştu ve hat boyunca sık aralıklarla dizili ocaklar karanlıkta gürül gürül alev saçıyordu. Çevrelerini saran kızıllık içinde, sonsuza dek sürüp giden bir tangırtı ve uğultuya ayak uydurarak bir vinç ya da bocurgat gibi eğilip doğrulan, dönüp duran karaltılar vardı.

"Herhalde cehennem de böyle bir yerdir," dedi bir ses.

McMurdo dönünce polis görevlilerinden birinin yerinde doğrulup kızıl manzaraya bakmakta olduğunu gördü.

"Bana kalırsa da," dedi öbür görevli, "cehennem böyle *olsa gerek*. Eğer orada, bizim burada bildiklerimizden de musibet şeytanlar varsa, onu bilemem. Sen buralarda yenisin galiba, delikanlı?"

"Yeniysem ne olmuş?" diye cevap verdi McMurdo sert bir sesle.

"Yalnızca şu, bayım: Arkadaşlarını seçerken dikkatli olmanı salık veririm. Yerinde olsam, Mike Scanlan ve avenesiyle işe başlamazdım."

"Kiminle arkadaşlık edeceğime ne halt etmeye karışıyorsun?" diye öyle bir sesle gürledi ki McMurdo, vagondaki herkes kavgayı izlemek için kafasını çevirip baktı. "Sizden öğüt isteyen oldu mu, yoksa birisinin öğütleri olmadan hareket edemeyecek kadar enayi mi sandınız beni? Sizinle konuşan yoksa, siz de konuşmayın ve benim konuşmamı beklerseniz de Tanrı bilir çok beklersiniz!" Görevlilerin dosdoğru yüzlerine bakarak hırlayan bir köpek gibi dişlerini gösterdi.

İriyarı, iyi huylu olan iki görevli de dostça yaklaşımlarının bu denli olağandışı bir öfkeyle geri çevrilmesi karşısında şaşırıp kalmışlardı.

"Kötü bir niyetimiz yoktu yabancı," dedi biri. "Baktık ki buralarda yenisin, senin iyiliğin için bir uyarıda bulunduk."

"Buralarda yeni olabilirim, ama sizler ve sizin gibiler benim için yeni değil!" diye bağırdı McMurdo buz gibi bir öfkeyle. "Sanırım sizler her yerde aynısınız, kimse sormadan öğütler verirsiniz."

"Bakarsın çok geçmeden seni daha uzun bir süre görürüz," dedi görevlilerden biri sırıtarak. "Bana pek matah biri gibi görünmüyorsun."

"Ben de aynı şeyi düşünüyordum," dedi beriki. "Herhalde tekrar karşılaşacağız."

"Sizlerden korktuğumu falan sanmayın sakın!" diye haykırdı McMurdo. "Bana Jack McMurdo derler... anladınız mı? Beni ararsanız, Vermissa'da, Jacob Shafter'in Sheridan Sokağı'ndaki pansiyonunda bulursunuz; sizden kaçtığım falan yok. Gece olsun, gündüz olsun, sizin gibilerin suratlarına alnım açık olarak bakabilirim... sakın unutmayın bunu!"

Yabancının pervasız davranışı üzerine madencilerin aralarında anlayış ve hayranlık dolu fısıltılar dolaştı, bu arada iki görevli de omuz silkip yeniden sohbete koyuldular.

Birkaç dakika sonra tren kötü aydınlatılmış bir istasyona girdi ve Vermissa hat üzerindeki en büyük kasaba olduğu için bu istasyonda bir platform vardı. McMurdo deri çantasını eline alıp karanlığın içine dalmak üzereyken madencilerden biri ona yanaştı.

"Vay canına, ahbap! Aynasızlarla nasıl konuşulacağını biliyorsun," dedi hayranlık dolu bir sesle. "Seni dinlemek bir zevkti. Bırak da çantanı taşıyıp sana yolu göstereyim. Kendi barakama giderken Shafter Pansiyonu yolumun üzerinde."

Perondan geçerlerken öteki madenciler hep bir ağızdan "İyi geceler," dediler. Belalı McMurdo daha oraya ayak basmadan, Vermissa'nın kahramanı olup çıkmıştı.

Yöre iç karartıcıydı; ama kasaba daha da içler acısıydı. O uzun vadi boyunca, muazzam alevler ve savrulan duman bu-

lutlarında kasvetli de olsa bir görkem vardı ve insanın gücü ve emeğiyle oyduğu muazzam çukurların yanına yığdığı topraktan tepeler birer anıt görünümündeydi. Oysa kasabada tam bir çirkinlik ve sefalet hüküm sürüyordu. Geniş anacadde, üzerinde tekerlek izi bırakarak gelip geçen arabalar yüzünden karlı bir çamurla kaplıydı. Kaldırımlar dar ve çakır çukurdu. Sayısız sokak lambasının ışığı, her birinin sokağa bakan verandalarıyla, dağınık ve kirli görünümlü uzun bir sıra halinde dizili ahşap evlerin görünmesini sağlıyordu.

Kasabanın merkezine yaklaştıklarında, ışıklı bir sıra dükkân görünüme renk kattı; dahası, madencilerin zor kazandıkları, ama yüklü olan maaşlarını harcadıkları birkaç meyhane ve kumarhane de buradaydı.

"İşte Birlik Evi burası," dedi McMurdo'nun yol arkadaşı, adeta bir otel gibi görkemli bir meyhaneyi işaret ederek. "Buranın patronu Jack McGinty'dir."

"Nasıl birisidir?" diye sordu McMurdo.

"Ne diyorsun! Sen onunla ilgili bir şey hiç duymadın mı?"

"Buralarda bir yabancı olduğuma göre, nasıl duyabilirdim?"

"Onun adının bütün ülkede tanındığını sanıyordum. Gazetelerde sık sık adı geçer."

"Ne diye?"

"Şey," madenci sesini alçalttı, "birtakım olaylar dolayısıyla."

"Ne gibi?"

"Aman Tanrım! Bayım kusura bakma, ama sen de tuhafsın. Buralarda yalnızca bir çeşit olaydan söz edildiğini işitirsin, bunlar da Çete'nin yaptıklarıdır."

"Chicago'dayken galiba Çete'yle ilgili bir şeyler okumuştum. Bunlar bir katiller çetesi, öyle değil mi?"

"Sus, aman kimse duymasın!" diye haykırdı madenci; olduğu yerde kalakalmış, şaşkınlık içinde McMurdo'ya bakıyordu. "Bak, ortalık yerde böyle konuşacak olursan, bura-

larda fazla uzun yaşamazsın. Çoğu kişi daha önemsiz nedenlerden hastanelik oldu."

"Onlarla ilgili hiçbir şey bilmiyorum. Yalnızca bir şeyler okumuştum."

"Ben de sana okudukların doğru değil demiyorum." Adam konuşurken sanki pusuda bekleyen bir tehlike varmış gibi tedirginlik içinde çevresine bakınıyordu. "Eğer adam öldürmek cinayetse, Tanrı bilir ya cinayet de var, dahası da. Ama sakın bunlarla ilgili olarak McGinty'nin adını ağzına alma yabancı, çünkü her fısıltı onun kulağına gider ve o da bunu senin yanına bırakmaz. İşte, aradığın bina şu sokaktan biraz geride olan. Jacob Shafter bu kasabada yaşayan en dürüst insanlardan biridir."

"Teşekkürler," dedi McMurdo ve yeni dostunun elini sıktıktan sonra, elinde çantasıyla pansiyona giden patikayı yürüyüp kapıyı hızlı hızlı vurdu.

Umduğundan çok farklı görünümde birisi hemen kapıyı açtı. Bir genç kızdı bu ve çok güzeldi. Bir Alman kızını andırıyordu; açık sarı saçlarıyla çarpıcı bir tezat oluşturan koyu renkli, güzel gözleriyle yabancıyı şaşkın ve hoş bir utanma ifadesiyle süzerken solgun yüzü biraz kızardı. McMurdo, kızı arkasından vuran parlak ışıkta kapının önünde görünce, hayatında hiç bu kadar güzel bir görüntüyle karşılaşmadığını düşündü; perişan ve kasvetli ortam bunu daha da güzel kılıyordu. Maden ocaklarındaki cüruf yığınları üzerinde biten güzel bir menekşe bile bundan daha şaşırtıcı olamazdı. Öylesine büyülenmişti ki, tek kelime etmeden öylece durup bakıyordu. Sessizliğe son veren kız oldu.

"Babamın geldiğini sanmıştım," dedi hoş bir Alman şivesiyle. "Onu mu görmeye gelmiştiniz? Kasabaya indi. Her an dönebilir."

Kız bu kendinden emin yabancının karşısında bakışlarını yere çevirinceye kadar, McMurdo hayranlığını gizlemeksizin ona bakmayı sürdürdü.

"Hayır, küçükhanım," dedi sonunda. "Onu görmek için hiçbir acelem yok. Evinizde pansiyoner olarak kalabileceğim söylenmişti bana. Benim için uygun olacağını düşünmüştüm... şimdiyse uygun olacağını biliyorum."

"Çok acele karar veriyorsunuz," dedi kız gülümseyerek.

"Çabuk karar vermemek için insan kör olmalı," diye cevap verdi beriki.

Kız bu iltifata güldü. "İçeri buyrun efendim," dedi. "Adım Ettie Shafter, Bay Shafter'in kızıyım. Annem öldüğü için evi ben yönetiyorum. Babam gelene kadar ön odadaki şöminenin yanında oturabilirsiniz... Ah, o da geldi zaten! Böylece hemen onunla görüşebilirsiniz."

İriyarı, yaşlı bir adam patikadan eve doğru geliyordu. McMurdo birkaç sözcükle durumunu anlattı. Murphy adında bir adam Chicago'da bu adresi kendisine vermişti. O da adresi başka birinden almıştı. Yaşlı Shafter onu pansiyoner olarak almayı hemen kabul etti. Yabancı koşulları hiç mesele yapmadı, her koşulu kabul ediyordu ve anlaşılan epeyce parası vardı. Haftada peşin yedi dolar karşılığında burada pansiyoner olarak kalacaktı.

Böylece McMurdo adlı, adaletten kaçtığını kendi ağzıyla itiraf eden bu adamın yaşamında, Shafter'lerin çatısı altında konaklamasıyla başlayan ve çok uzak bir ülkede son buluncaya kadar karanlık bir sürü olaya yol açan dönemin ilk adımı atılmış oldu.

2

Büyük Üstat

McMurdo adından çabucak söz ettiren birisiydi. Nereye gitse, varlığını hemen hissettiriyordu. Bir hafta içinde Shafter'in pansiyonundaki en önemli kişi olup çıkmıştı. Orada on, on iki kadar pansiyoner kalıyordu, ama bunlar dürüst ustabaşılar ya da dükkanlarda çalışan sıradan tezgâhtarlardı ve hiçbiri bu genç İrlandalının çapında değildi. Akşamları bir araya geldiklerinde, en çabuk espri yapan, en güzel konuşan ve en iyi şarkı söyleyen hep McMurdo oluyordu. Sohbetine doyum olmayan, çevresindekilerin ilgisini bir mıknatıs gibi kendine çekmeyi çok iyi bilen bir adamdı.

Gelgelelim, tren vagonunda olduğu gibi, zaman zaman da onu tanıyanlarda bir çekinme duygusu, hatta korku uyandıran ani ve şiddetli bir öfke göstermeye de eğilimi vardı. Yasaları ve yasal görevleri olan herkesi ise öylesine hor görüyordu ki, pansiyonda kalan öbürlerinin kimisi bundan hoşlanırken, kimisi de dehşete düşüyordu.

Daha ilk günden itibaren, pansiyon sahibinin kızının güzelliğini ve zarafetini gördüğü anda ona gönlünü kaptırdığını, hayranlığını apaçık göstererek belli etti. Kur yapmaktan çekinecek biri değildi. İkinci gün kıza onu sevdiğini söyledi ve bundan sonra da onun cesaretini kırmak için kız ne söylerse söylesin, aynı teraneyi söylemeyi sürdürdü.

"Yoksa başka birisi mi var?" diye haykırıyordu. "Eh, o zaman o kişi derdine yansın! Kendini iyi korusun! Hayatımın şansını ve kalbimin sahibini başka birisine mi kaptıracağım ben? Sen istediğin kadar hayır de, Ettie. Evet diyeceğin gün gelecek, gencim, beklerim."

İrlanda şivesinin konuşmasına kattığı çekicilik ve tatlı dili yüzünden tehlikeli bir talipti. Dahası, onda bir kadının önce ilgisini çekecek, sonunda da sevgisini kazanabilecek bir deneyimlilik ve gizem havası vardı. Doğduğu yer olan Monaghan Beldesi'nin güzelim vadilerinden, uzaktaki şirin adadan, alçak tepelerden ve yeşil çayırlardan söz eder, bu pislik ve kar altındaki yerde yaşayan birisi de bunları daha da güzel olarak hayal ederdi.

Kuzeydeki kentlerle, Detroit ile, Michigan'daki kerestecilerin yaşamıyla ve bir bıçkıhanede çalıştığı Chicago ile ilgili olarak da anlatacağı çok şey vardı. Derken sıra maceracılığa gelirdi; o kocaman kentte tuhaf şeyler yaşadığı duygusunu verirdi, söz edemeyeceği kadar tuhaf ve gizli. Özlem dolu bir sesle orayı aniden nasıl terk ettiğini, bağlarını nasıl kopardığını, tuhaf bir dünyaya kaçarak sonunda kendini nasıl bu kasvetli vadide bulduğunu anlatır, Ettie de onu dinlerdi, siyah gözleri acıma duygusu ve sevecenlikle parlayarak... öyle iki duygu ki, bir çırpıda ve doğal olarak sevgiye dönüşebilir.

McMurdo öğrenim görmüş biri olduğu için muhasebeci olarak geçici bir iş bulmuştu. Dolayısıyla gündüzleri dışarıda oluyordu ve henüz kendini Hür Biraderler Birliği'nin loca üstadına tanıtmak için fırsat bulamamıştı. Oysa bir akşam, trende tanıştığı Mike Scanlan adlı üye kendisini ziyaret ederek bu ihmalini hatırlattı. Ufak tefek, yüz hatları keskin, siyah gözlü bir adam olan Scanlan onu yeniden görmekten hoşnut görünüyordu. Beraberce bir iki kadeh viski içtikten sonra ziyaretinin amacını söyledi.

"Bak, McMurdo," dedi, "adresini hatırlayıp seni bir ziyaret edeyim dedim. Büyük Üstat'a kendini tanıtmamış ol-

man beni şaşırttı. Patron McGinty'yi niçin henüz görmeye gitmedin?"

"Bir iş bulmak zorundaydım. Meşguldüm."

"Başka şeye zaman ayıramasan da, ona ayırmalısın. Tanrım! Ahbap buraya gelişinin ertesi sabahı Birlik Evi'ne gidip adını kaydettirmemekle aptallık etmişsin! Ona karşı gelecek olursan... yani karşı gelmemelisin, hepsi bu!"

McMurdo biraz şaşırmıştı. "Ben iki yıldan uzun süredir loca üyesiyim Scanlan, ama görevlerin bu denli ivedi olduğunu hiç işitmemiştim."

"Belki Chicago'da böyle değildir."

"Ama buradaki de aynı birliğin locası."

"Öyle mi?"

Scanlan gözlerini ona dikmiş uzun uzun bakıyordu. Bakışlarında kötücül bir şey vardı.

"Değil mi?"

"Bir aya kalmaz bunun cevabını kendin verirsin. Duyduğuma göre, ben trenden indikten sonra polis görevlileriyle konuşmuşsun."

"Nereden biliyorsun?"

"Duyuldu... buralarda iyi şeyler de, kötü şeyler de duyulur."

"Evet, kendileriyle ilgili düşüncelerimi söyledim o av köpeklerine."

"Vay canına, McGinty sana bayılacak!"

"Yoksa o da mı polis örgütünden nefret ediyor?"

Scanlan kahkahayı bastı. "İyisi mi sen gidip gör onu ahbap," dedi oradan ayrılırken. "bunu yapmazsan, polis örgütünden değil, senden nefret edecek! Şimdi, bu dost tavsiyesine uy ve hemen git!"

Bir rastlantı sonucu, aynı akşam McMurdo kendisine aynı tavsiyede bulunan başka birisiyle daha görüştü. Belki Ettie'ye gösterdiği ilgiyi büsbütün açığa vurmuştu, belki iyi kalpli Alman ev sahibinin yavaş işleyen zihni bu ilgiyi ancak

kavramıştı; ama hangi nedenden olursa olsun, pansiyon sahibi McMurdo'yu kendi çalışma odasına çağırıp lafı dolandırmadan konuya girdi.

"Bana öyle geliyor ki bayım," dedi, "sen gözünü benim Ettie'me diktin. Bu doğru mu, yoksa yanılıyor muyum?"

"Evet, doğru," diye cevap verdi genç adam.

"Eh, sana şu kadarını söyleyeyim ki, boşuna uğraşıyorsun. Senden önce sırada birisi var."

"Ettie bunu bana söyledi."

"Doğruyu söylediğinden emin olabilirsin. Ama kim olduğunu söyledi mi?"

"Hayır, ona sordum, ama söylemek istemedi."

"Söylemek istemez elbette! Belki de senin gözünü korkutmak istememiştir."

"Gözümü korkutmak mı?" McMurdo bir anda parlamıştı.

"Evet, dostum! Ondan korkmak seni utandırmamalı. Adamın adı Teddy Baldwin."

"Peki kim oluyor bu Teddy Baldwin?"

"Çete'deki patronlardan biri."

"Çete ha! Onları daha önce de duymuştum. Çete şurada, çete burada, onlardan hep fısıldayarak söz ediliyor! Hepiniz neden korkuyorsunuz? Kim bu çeteciler?"

Pansiyon sahibi bir içgüdüyle sesini alçalttı, tıpkı bu korkunç çeteden söz eden herkes gibi. "Çete," dedi, "Hür Biraderler Birliği'dir!"

Genç adam bakakaldı. "Ama ben de o birliğin bir üyesiyim."

"Sen ha! Bilseydim, seni asla evime almazdım... bana haftada yüz dolar bile ödesen."

"Birliğin ne kötülüğünü gördünüz? Hayırsever ve yardımsever bir kuruluştur. Kuralları bunlardır."

"Belki başka yerlerde öyledir. Ama burada değil!"

"Buradaki ne yapıyor?"

"Buradaki bir cinayet şebekesi, o kadar."

McMurdo inanmayarak güldü. "Bunu nasıl kanıtlayabilirsin?" diye sordu.

"Kanıtlamak mı? Elli cinayet bunu kanıtlamaz mı? Milman ve Van Shorst'a, Nicholson ailesine, Bay Hyam'a, küçük Billy James'e ne oldu sanıyorsun? Kanıtlamakmış! Bu vadide bunu bilmeyen kadın ya da erkek kaldı mı?"

"Dinle beni!" dedi McMurdo ciddi bir sesle. "Sözlerini geri almanı istiyorum ya da düzelt. Bu odadan çıkıp gitmeden önce bunlardan birini yapmalısın. Kendini benim yerime koy. Bu kasabada bir yabancıyım. Suçsuz diye bildiğim bir topluluğun üyesiyim. Bu birlik Birleşik Devletler'in her yerine yayılmıştır, ama hiçbir zaman suç işlemez. Şimdi, ben tam gidip buradakine katılacakken, sen kalkmış onun adı Çete olan bir cinayet şebekesi olduğunu söylüyorsun bana. Sanırım ya benden özür dilemelisin ya da bir açıklamada bulunmalısın, Bay Shafter."

"Ben sana yalnızca bütün dünyanın bildiği şeyi söylüyorum bayım. Birinin patronları, aynı zamanda öbürünün de patronları. Eğer birine karşı gelirsen, öbürü yakana yapışır. Bizim için bu çok sık kanıtlandı."

"Bunlar yalnızca dedikodu... ben kanıt istiyorum!" dedi McMurdo.

"Burada yaşamayı sürdürürsen, kanıt bulursun. Ama kendinin de onlardan biri olduğunu unutma. Yakında sen de ötekiler kadar kötü olacaksın. Kendine kalacak başka bir yer bul, bayım. Burada kalmana izin veremem. İçlerinden birinin Ettie'me kur yapması ve onu geri çevirememem yeterince kötüyken, başka biri de pansiyonerim oluverdi. Evet, bu geceden sonra burada kalamazsın!"

Böylece McMurdo gerek rahat odasından, gerek sevdiği kızdan uzağa sürgün cezası almış gibi oldu. Aynı akşam kızı tek başına oturma odasında buldu ve derdini ona döktü.

"Baban beni buradan kapı dışarı ediyor," dedi. "Mesele yalnızca odam olsaydı önemi yoktu, ama inan bana Ettie,

gerçi seni tanıyalı yalnızca bir hafta oldu, ama benim yaşama nedenim sensin, sensiz yaşayamam!"

"Susun, Bay McMurdo, böyle konuşmayın!" dedi kız. "Geç kaldığınızı söylememiş miydim size? Başka birisi var ve ona hemen evlenme sözü vermediysem bile, en azından başka kimseye de söz veremem."

"Tut ki, ilk teklif eden ben olsaydım, Ettie, şansım olur muydu?"

Kız elleriyle yüzünü kapadı. "Keşke *siz* olsaydınız!" diyerek hıçkırdı.

McMurdo bir çırpıda onun önünde diz çöktü. "Tanrı aşkına, Ettie, bunu yapma!" diye haykırdı. "Sırf söz verdin diye kendi yaşamını da, benimkini de mahvetme! Kalbinin sesini dinle! Ne söylediğini bilmeden verdiğin bir sözden daha doğru bir yol gösterecektir o sana."

Ettie'nin bembeyaz ellerini kendi güçlü kumral ellerinin arasına almıştı.

"Benim olacağını söyle bana, her şeye birlikte göğüs gerelim!"

"Burada mı?"

"Evet, burada."

"Hayır, hayır Jack!" şimdi McMurdo onu kollarının arasına almıştı. "Burada olamaz! Beni buradan uzaklara götürebilir misin?"

Bir an McMurdo'nun zihnindeki mücadele yüzüne yansıdı, ama sonunda ifadesi taş gibi sertleşti. "Hayır, burada," dedi. "Senin için tüm dünyaya karşı savaşırım Ettie, burada, olduğumuz yerde!"

"Niçin birlikte buradan gitmiyoruz?"

"Hayır, Ettie, buradan gidemem."

"Ama neden?"

"Kaçıp gidecek olursam, bir daha hiç başımı dik tutamam. Üstelik korkacak ne var ki? Biz özgür bir ülkede yaşayan özgür insanlar değil miyiz? Sen beni, ben de seni sevdikçe, aramıza girmeye kim cüret edebilir?"

"Bilmiyorsun Jack. Buraya geleli daha çok kısa bir süre oldu. Baldwin denen o adamı tanımıyorsun. McGinty'yi ve Çete'yi tanımıyorsun."

"Hayır, tanımıyorum, onlardan korkmuyorum ve onlara inanmıyorum!" dedi McMurdo. "Çok belalı adamların arasında yaşadım sevgilim ve onlardan korkmak şöyle dursun, sonunda hep onlar benden korktular... hep Ettie. Bu delilik! Eğer babanın dediği gibi, bu adamlar bu vadide cinayet üstüne cinayet işledilerse ve herkes de adlarını biliyorsa, nasıl oluyor da kimse onları adalete teslim etmiyor? Buna cevap ver Ettie!"

"Hiç kimse onlara karşı tanıklık etmeye cesaret edemiyor da ondan. Tanıklık ederse, bir ay bile yaşayamaz. Üstelik her zaman kendi adamlarından biri sanığın o saatte cinayet yerinden uzakta olduğuna yemin ediyor. Ama Jack, sen bütün bunları gazetelerden okumuş olmalısın. Birleşik Devletler'deki bütün gazeteler bu olayları yazıyorlar diye biliyordum."

"Bir şeyler okumasına okumuştum; ama ben hepsini bir öykü sanmıştım. Belki de bu adamların yaptıkları şeyler için birtakım gerekçeleri vardır. Belki haksızlığa uğramışlardır ve başka bir çareleri yoktur."

"Ah, Jack, senden bunları duymak istemiyorum! O da böyle diyor... şu öteki!"

"Baldwin... o böyle diyor ha?"

"Ve bu yüzden ondan nefret ediyorum. Ah, Jack, artık sana doğruyu söyleyebilirim. Ondan bütün kalbimle nefret ediyorum, ama aynı zamanda da korkuyorum. Hem kendim için, hem de daha fazla babam için korkuyorum. Biliyorum ki, gerçekte ne hissettiğimi söylemeye cesaret etsem, başımıza büyük bir felaket gelecek. Bu yüzden yarım ağız söz vererek onu oyaladım. Aslında tek umudumuz buydu. Ama benimle birlikte kaçarsan Jack, babamı da yanımıza alırız ve sonsuza kadar bu kötü adamların nüfuzundan uzakta yaşarız."

McMurdo'nun zihnindeki mücadele yine yüzüne yansıdı ve yüzü yine taş gibi sertleşti. "Sana bir zarar gelmeyecek, Ettie... babana da. Kötü adamlara gelince, belki de evlenmemizden önce benim de onların en kötüsü kadar kötü olduğumu düşüneceksin."

"Hayır, hayır, Jack! Sana sonsuz güvenim var."

McMurdo acı acı güldü. "Tanrım! Beni ne kadar az tanıyorsun! Masum ruhun benim ruhumdan gelip geçenleri tahmin bile edemez sevgilim. Ama bu da ne, kim geldi?"

Kapı birdenbire açılmış ve içeriye azametli tavırlı genç biri girmişti. Gelen, yakışıklı ve McMurdo ile aynı yaş ve cüssede, gösterişli bir gençti. Çıkarına zahmetine girmediği, geniş kenarlı fötr şapkasının altında, sert ve egemen bakışlı gözleri ve kemerli bir burnu olan bir yüz şöminenin önünde oturan çifte haşin bakışlarla bakıyordu.

Ettie şaşkınlık ve korku içinde ayağa fırlamıştı. "Sizi gördüğüme sevindim. Bay Baldwin," dedi. "Bu kadar erken beklemiyordum sizi. Buyrun, oturun."

Baldwin ellerini beline dayamış dikiliyordu. "Bu da kim?" diye sordu sert bir sesle.

"Benim bir arkadaşım, Bay Baldwin, bizim yeni pansiyonerimiz. Bay McMurdo, sizi Bay Baldwin'le tanıştırabilir miyim?"

Gençlerin ikisi de, suratları asık, başlarıyla birbirlerini selamladılar.

"Bayan Ettie aramızdaki ilişkiden size söz etmiştir herhalde."

"Aranızda bir ilişki olduğunu bilmiyordum."

"Bilmiyor muydunuz? Eh, şimdi artık biliyorsunuz. Bu genç hanımın bana ait olduğunu bilmek zorundasınız. Yürüyüşe çıkmak için güzel bir akşam."

"Teşekkürler, ama canım yürüyüşe çıkmak istemiyor."

"İstemiyor demek?" Adamın sert bakışları öfke kusuyordu. "Ama belki dövüşmek istiyordur canınız Bay Pansiyoner!"

"Bakın onu istiyor!" diye bağırdı McMurdo. "Bundan daha iyi bir öneride bulunamazdınız."

"Tanrı aşkına Jack! Tanrı aşkına!" diye haykırdı zavallı, şaşkın Ettie. "Ah, Jack, Jack, o senin canını yakacak!"

"Jack ha?" dedi Baldwin küfredercesine. "Demek şimdiden senli benli oldunuz?"

"Ted, lütfen mantıklı ol... iyi davran! Hatırım için Ted, eğer beni seviyorsan, büyüklük et ve bağışla!"

"Ettie, bence bizi baş başa bırakıp gidersen, bunu aramızda hallederiz," dedi McMurdo usulca. "Ya da belki Bay Baldwin sokakta benimle birlikte bir yürüyüşe çıkarsınız. Güzel bir akşam ve bitişik binanın ötesinde boş bir alan var."

"Ben ellerimi kirletmeden de senin icabına bakarım," dedi hasmı. "Seninle işimi bitirdiğimde, bu eve adımını attığına pişman olacaksın!"

"Ne olacaksa, şimdi olsun," diye bağırdı McMurdo.

"Zamanına ben karar veririm bayım. Zamanını sen bana bırak. Bak da gör!" Birden ceketinin kolunu sıvadı ve bileğiyle dirseği arasındaki tuhaf dövmeyi gösterdi. Bir daire içine çizilmiş bir üçgendi bu. "Bunun anlamını biliyor musun?"

"Bilmiyorum ve umursamıyorum!"

"Merak etme, öğreneceksin, bana inan. Fazla yaşlanmayacağını da söyleyebilirim. Belki Bayan Ettie sana bununla ilgili bir şeyler anlatır. Sana gelince Ettie, bana gelip ayaklarıma kapanacaksın... duydun mu kızım?.. ayaklarıma kapanacaksın... seni nasıl cezalandıracağımı o zaman söyleyeceğim sana. Yemin ederim ki, ektiğini biçeceksin!" İkisine de hiddetle baktı. Sonra topuklarının üzerinde döndü ve bir dakika sonra kapıyı çarparak çıktığını işittiler.

McMurdo ile kız bir iki dakika suskun kaldılar. Ardından Ettie onun boynuna sarıldı.

"Jack, ne kadar cesurdun! Ama ne yararı var, kaçmalısın! Bu gece Jack, bu gece! Tek çaren bu. Senin canını alacak.

Korkunç gözlerinde okudum bunu. Onun gibi düzinelercesi varken ve arkalarında da patron McGinty ve locanın tüm gücü varken, ne şansın olabilir?"

McMurdo kızın boynuna sarılan ellerini kendinden uzaklaştırdı, onu öptü ve usulca bir koltuğa oturttu. "Sakin ol canım! Benim için kaygılanma ve korkma. Ben de o birliğin bir üyesiyim. Demin babana söyledim bunu. Belki de onlar kadar kötüyümdür, beni bir aziz sanma. Hatta bu kadarını sana şimdi söylediğim için benden de nefret ediyorsundur?"

"Senden nefret etmek mi Jack? Yaşadığım sürece nefret edemem senden! Burası dışında, başka hiçbir yerde birlik üyesi olmanın kötü bir şey olmadığını duymuştum. Bu yüzden niçin hakkında kötü düşüneyim? Ama eğer birliğin bir üyesiysen Jack, ne diye gidip McGinty ile dostluk kurmuyorsun? Acele et Jack, acele et! Onunla önce sen konuş, yoksa bu av köpekleri peşini bırakmaz."

"Ben de aynı şeyi düşünüyordum," dedi McMurdo. "Hemen gidip meseleyi halledeceğim. Bu gece burada kalıp sabah olunca kalacak başka bir yer bulacağımı söyle babana."

McGinty'nin barı her zamanki gibi kalabalıktı, çünkü kasabadaki kabadayıların vakit öldürmek için seçtikleri bir yerdi burası. Patronun kendisi de sevilen biriydi; zira kaba saba, neşeli mizacı, bunun gerisinde yatan pek çok şeyi gizleyen bir maske gibiydi. Oysa sevilmesinden başka, bütün kasabaya, hatta vadi boyunca elli kilometre kadar uzağa ve iki yanındaki dağların ötesine yaydığı korku duygusu bu barı doldurmaya yetiyordu; kimse ondan iyi niyetini esirgemeye cesaret edemezdi.

Son derece acımasızca kullandığı herkesçe bilinen o gizli gücünün yanı sıra, yüksek kademeli bir kamu görevlisiydi; zorbaların oylarıyla belediye meclisi üyesi ve karayollarından sorumlu şube müdürü olarak seçilmişti ve kendisine oy verenler bunun karşılığını istiyorlardı. Katkı payları ve ver-

giler fahişti, rüşvet yiyen denetçiler hesaplarda yolsuzluklar yapıyorlardı ve namuslu yurttaşlar korkudan devlete rüşvet yediriyor, başlarına kötü bir şey gelirse diye ağızlarını bile açmıyorlardı.

Böylece yıldan yıla patron McGinty'nin elmas kravat iğneleri daha da göze batar oldu, altın köstekleri daha da gösterişli hale gelen yeleklerinin üzerinde daha ağırlaştı ve meyhanesi de genişledikçe genişledi... ta ki Pazar Meydanı'nın bir tarafını tümüyle kaplayıncaya kadar.

McMurdo meyhane kapısının iki kanadını hızla itip, içerideki kalabalığın arasından ve tütün dumanıyla göz gözü görmeyen, buram buram alkol kokan ortamda ilerledi. Burası pırıl pırıl aydınlatılmıştı ve bütün duvarlarda asılı olan çerçevesi yaldızlı aynalar bu gösterişli aydınlığı daha da artırıyordu. Gömlekli birkaç barmen, pirinç kaplı barın önünde dizilmiş aylaklara içki hazırlamakla meşguldü.

Salonun uzak bir köşesinde, bara yaslanmış duran, ağzının köşesinden bir puro sarkan, uzun boylu, iri yapılı adam ünlü McGinty'den başkası olamazdı. Kara yeleli bir devi andırıyordu, elmacık kemiklerinden başlayan bir sakalı vardı ve simsiyah gür saçları yakasına kadar sarkıyordu. Bir İtalyan kadar yağız tenliydi ve tuhaf denecek kadar simsiyah gözlerindeki hafif bir şaşılık ona son derece tehditkâr bir görünüm kazandırıyordu.

Bu adamdaki başka her şey –kalıplı cüssesi, düzgün yüz hatları ve içten görünümü– takındığı o neşeli, hoşsohbet tavrıyla uyum içindeydi. Söylediği şeyler ne kadar kaba olursa olsun, işte açık sözlü, dürüst, sağlam yürekli bir adam dedirtiyordu insana. Ancak o buz gibi, acımasız ve derin siyah gözlerini diktiği kişi, ardındaki güç, cüret ve kurnazlık yüzünden büsbütün ölümcül bir etkiye sahip dipsiz bir kötülükler kuyusunun ağzına gelmişçesine korkudan büzülürdü.

Aradığı adama iyice baktıktan sonra, McMurdo her zamanki pervasız gözü pekliğiyle kalabalık arasında kendine

yol açtı ve güçlü patronun çevresini saran, en ufak esprisi üzerine kahkahayı basarak ona yaltaklanan adamların arasına karıştı. Birdenbire dönüp ona bakan ölümcül simsiyah gözlere, genç yabancı da cüretkâr külrengi gözleriyle gözlüğünün arkasından bakıyordu.

"Genç adam, kim olduğunu hatırlayamadım."

"Ben buraya yeni geldim, Bay McGinty."

"Bir beyefendiye hitap ederken onun unvanını kullanmayacak kadar yeni olamazsın."

"Sayın Meclis Üyesi McGinty demelisin, delikanlı," dedi gruptan biri.

"Özür dilerim sayın Meclis Üyesi. Buranın âdetlerine henüz yabancıyım. Ama sizi görmem tavsiye edilmişti."

"Eh, göreceğin kadar gördün işte. Benim hakkımda ne düşünüyorsun?"

"Buna karar vermek için daha erken. Eğer yüreğiniz cüsseniz kadar büyükse ve ruhunuz yüzünüz kadar iyiyse, bundan fazlasını istemem," dedi McMurdo.

"Vay canına! Şu İrlanda şivesiyle konuşana bakın," dedi bar sahibi. Bu küstah ziyaretçiyle dalga mı geçsin, yoksa ağırbaşlı mı davransın, pek karar verememişti.

"Demek görünüşümü beğendin?"

"Elbette," dedi McMurdo.

"Ve beni görmeni söylediler sana?"

"Evet."

"Kim söyledi bunu?"

"Vermissa'daki 341 numaralı Loca'dan Scanlan Birader. Sağlığınıza ve tanışmamız şerefine içiyorum." McMurdo kendisine ikram edilen bir kadeh içkiyi dudaklarına götürdü ve başına dikerken küçük parmağını havaya kaldırdı.

Onu dikkatle süzen McGinty'nin kalın siyah kaşları kalktı. "Demek öyle?" dedi. "Bu durumu daha yakından incelemem gerek Bay..."

"McMurdo."

"Biraz yakına gelin Bay McMurdo, zira biz buralarda ne durup dururken insanlara güveniriz, ne de bize söylenen her şeye inanırız. Biraz buraya gelin, barın arkasına."

Barın arkasında içinde fıçılar duran küçük bir oda vardı. McGinty kapıyı dikkatle kapattı, sonra fıçılardan birinin üstüne oturdu; düşünceli bir tavırla purosunun ucunu ısırıyor ve huzursuz edici bakışlarıyla ziyaretçisini süzüyordu. Birkaç dakika hiç konuşmadan oturdu. McMurdo, bir eli ceketinin cebinde, öbürüyle kumral bıyığının ucunu çekiştirerek, bu incelemeye umursamadan katlandı. McGinty ansızın eğilip korkunç görünümlü bir tabanca çıkardı.

"Bana bak, ahbap," dedi, "eğer bize bir oyun oynadığını anlarsam, işini bitiririm."

"Amma tuhaf bir konukseverlik," diye cevap verdi McMurdo vakarla, "hem de Birlik üyesi bir biradere bir Birlik locasının Büyük Üstat'ından."

"Evet, ama sen işte bunu kanıtlamak zorundasın," dedi McGinty, "ve eğer kanıtlayamazsan Tanrı yardımcın olsun! Nerede üye oldun?"

"Chicago'da, 29 numaralı Loca'da."

"Ne zaman?"

"24 Haziran 1872'de."

"Büyük Üstat kimdi?"

"James H. Scott."

"Bölge yöneticin kim?"

"Bartholomew Wilson."

"Hımm! Sorulara çabuk cevap veriyorsun. Burada ne yapıyorsun?"

"Çalışıyorum, tıpkı sizin gibi... ama daha mütevazı bir işte."

"Epeyce hazırcevapsın."

"Evet, ben hep çabuk konuşurum."

"Çabuk hareket edebilir misin peki?"

"Beni iyi tanıyanlar öyle tanımlarlar."

"Umduğundan da erken seni deneyebiliriz. Buralardaki locayla ilgili bir şeyler duydun mu?"

"Birader sayılmanın erkek işi olduğunu duydum."

"Doğru söylemişler Bay McMurdo. Chicago'dan neden ayrıldın?"

"Söylemesem daha iyi!"

McGinty'nin gözleri fal taşı gibi açıldı. Kendisine böyle cevap verilmesine alışık değildi ve hoşuna gitti bu. "Ne diye bana söylemeyecekmişsin?"

"Hiçbir birader başka bir biradere yalan söyleyemez de ondan."

"Şu halde gerçek söylenemeyecek kadar korkunç mu?"

"Öyle de denebilir."

"Bak bayım, benim Büyük Üstat olarak, locaya geçmişini gizleyen birisini almamı bekleyemezsin."

McMurdo şaşırdı. Sonra iç cebinden eski bir gazete kupürü çıkardı.

"Bir dostunu ele vermezsin, değil mi?" dedi.

"Benimle böyle konuşursan, suratına tokadı yersin!" diye bağırdı McGinty öfkeyle.

"Haklısınız sayın Meclis Üyesi," dedi McMurdo süklüm püklüm. "Sizden özür dilemem gerek. Düşüncesizce konuştum. Yanınızda güvende olduğumu biliyorum. Şu yazıya bir bakın."

McGinty, 1874'te, Noel haftasında, Chicago'daki Pazar Sokağı'nda, Göl Meyhanesi'nde Jonas Pinto adlı birisinin vurularak öldürüldüğünü bildiren yazıya göz gezdirdi.

"Bu senin işin mi?" diye sordu, kupürü geri verirken.

McMurdo doğrulayarak başını salladı.

"Niye vurdun onu?"

"Sam Amca'ya* sahte dolar dökümünde yardım ediyordum. Belki benimkiler onunkiler kadar altından değil-

* Amerika Birleşik Devletleri. (ç.n.)

di, ama görünümleri aynıydı ve daha ucuza mal oluyordu. Pinto adlı bu adam da bunları küreklemem için bana yardım ediyordu..."

"Ne yapman için?"

"Yani dolarları tedavüle sokmam için. Derken beni ele vereceğini söyledi. Belki gerçekten de ele vermiştir. Ben bunu beklemedim. Onu öldürüp kömür bölgesine sıvıştım."

"Neden kömür bölgesine?"

"Çünkü buralarda yasaların pek sıkı olmadığını gazetelerde okumuştum."

McGinty güldü. "Önce kalpazan, sonra katilmişsin ve buralarda hoş görüleceğini düşündüğün için kalkıp gelmişsin."

"Öyle sayılır," diye cevap verdi McMurdo.

"Eh, daha gidecek yolun var. Baksana, o dolarlardan yine yapabilir misin?"

McMurdo cebinden yarım düzine kadar dolar çıkardı. "Bunlar Philadelphia Darphanesi'nden çıkma değil," dedi.

"Deme yahu!" McGinty dolarları bir gorilinki kadar kıllı olan kocaman eline alıp ışığa tuttu. "Hiçbir fark göremiyorum. Vay canına! Bana kalırsa, sen çok işe yarayan bir birader olacaksın! Aramızda bir iki kötü adam olsa iyi olur dostum McMurdo, zira bazen kendimizi savunmak zorunda kalıyoruz. Bizi itip kakanlara karşı koymazsak, çok geçmeden duvara yapıştırırlar bizi."

"Eh, sanırım öteki çocuklarla birlikte ben de payıma düşeni yapacağım."

"Cesur bir adama benziyorsun. Bu silahı sana doğrulttuğumda gözünü bile kırpmadın."

"Tehlikede olan ben değildim."

"Kimdi peki?"

"Sizdiniz sayın Meclis Üyesi." McMurdo ceketinin cebinden horozu kaldırılmış bir tabanca çıkardı. "Gözüm sizdeydi. Sanırım sizin kadar çabuk ateş edebilirdim."

"Vay canına!" McGinty önce kıpkırmızı kesildi, sonra kahkahayı bastı. "Baksana, senin kadar kafa dengi adamların yolu pek sık düşmez buraya. Bence loca seninle gurur duyacak... Ne halt etmeye içeriye giriyorsun? Sizler rahatsız etmeden, şurada bir beyefendiyle beş dakika konuşamayacak mıyım?"

Barmen afallamıştı. "Özür dilerim sayın Meclis Üyesi, ama Ted Baldwin geldi. Sizi derhal görmek istediğini söylüyor."

Barmenin bunu aktarmasına gerek yoktu, çünkü Baldwin'in sert, acımasız suratı onun omzunun üzerinden bakıyordu. Barmeni itip içeriye girdi ve kapıyı kapattı.

"Demek," dedi McMurdo'ya öfkeyle bakarak, "buraya benden önce geldin, öyle mi? Size bu adamla ilgili bir iki şey söyleyeceğim sayın Meclis Üyesi."

"Şu halde burada ve yüzüme karşı söyle," diye haykırdı McMurdo.

"Ne zaman ve ne şekilde söyleyeceğime ben karar veririm."

"Durun, durun!" dedi McGinty, oturduğu fıçıdan ayağa kalkarak. "Böyle davranmak olmaz. Karşımızda yeni bir biraderimiz var, Baldwin ve onu böyle karşılamak bize yakışmaz. Elini uzat ve onunla barış!"

"Asla!" diye bağırdı Baldwin öfkeyle.

"Ona karşı haksızlık ettiğimi düşünüyorsa, kendisine dövüşmeyi önerdim," dedi McMurdo. "Onunla yumruk yumruğa dövüşebilirim ve eğer bu kendisine yetmiyorsa, nasıl isterse öyle dövüşürüm. Şimdi hangimizin haklı olduğuna karar vermek Büyük Üstat olarak size düşüyor sayın Meclis Üyesi."

"Mesele nedir?"

"Genç bir hanım. Kendi seçimini yapmakta özgür."

"Özgür mü?" diye bağırdı Baldwin.

"Ikiniz de loca üyesi olduğunuza göre, genç hanım özgür," dedi patron.

"Demek kararınız bu, öyle mi?"

"Evet, öyle Ted Baldwin," dedi McGinty ona kötü bir bakış yönelterek. "İtirazın mı var?"

"Daha önce yüzünü görmediğiniz biri uğruna, beş yıldır size hizmet eden birinden yüz çeviriyorsunuz demek? Ömür boyu Büyük Üstat olacak değilsin Jack McGinty ve Tanrı adına, gelecek oylamada..."

Meclis Üyesi bir kaplan gibi onun üzerine çullandı. Ellerini boynuna geçirerek onu fıçılardan birine doğru savurdu. McMurdo araya girmemiş olsa, öfkesinden boğazını sıkıp onu öldürecekti.

"Sakin olun sayın Meclis Üyesi! Tanrı aşkına, sakin olun!" diye bağırıyordu onu Baldwin'in üzerinden çekerken.

McGinty ellerini gevşetti; Baldwin ölmesine ramak kalmış biri gibi yılmış, sarsılmış, soluk soluğa ve tir tir titreyerek, onun kendisini savurduğu fıçıya oturdu.

"Sen zaten kaşınıyordun Ted Baldwin... ağzının payını aldın işte!" diye bağırdı McGinty; onun da göğsü inip kalkıyordu. "Galiba ben yeterli oy alamazsam, sen Büyük Üstat olursun sandın. Buna karar vermek locaya düşer. Ama ben başkanınız olduğum sürece kimsenin bana ya da kararlarıma karşı sesini yükseltmesine izin vermeyeceğim."

"Niyetim size karşı gelmek değildi," diye mırıldandı Baldwin elini boğazına götürerek.

"Şu halde," diye haykırdı beriki, bir anda yine açık sözlü neşeli haline bürünerek, "işte yeniden hepimiz dostuz ve mesele sona erdi."

Raftan bir şampanya şişesi alıp mantarını çıkarmaya koyuldu.

"Şimdi," diye konuşmasını sürdürdü, üç kadehe şampanya doldururken, "locanın âdeti üzere, kavganın sonu şerefine kadeh kaldıralım. Bundan sonra, bildiğiniz gibi, aramızda hiçbir düşmanlık olamaz. Hadi, sol elini boğazıma koy. Sana söylüyorum Ted Baldwin, ne diyorduk?"

"Gökyüzünde kalın bulutlar var," diye cevap verdi Baldwin.

"Ama gökyüzü sonsuza dek masmavi olacak."

"Buna yemin ederim!"

İkisi de kadehlerini başlarına diktiler ve aynı merasim bu kez Baldwin ile McMurdo arasında tekrarlandı.

"İşte!" dedi McGinty ellerini ovuşturarak. "Kavga bitti. Daha da ileriye giderse, loca disiplini uygulanır ve buralarda cezası ağırdır, Baldwin Birader'in iyi bildiği gibi... ve senin de yakında öğreneceğin gibi McMurdo Birader, eğer başını belaya sokarsan!"

"Bana inanın, buna pek niyetim yok," dedi McMurdo. Elini Baldwin'e uzattı. "Ben çabuk öfkelenir, çabuk bağışlarım. Ateşli İrlandalı kanımdan ötürü olduğunu söylüyorlar bunun. Ama benim için mesele kapanmıştır ve kin gütmüyorum."

Baldwin uzatılan eli sıkmak zorunda kaldı, çünkü korkunç patronun kötülük dolu gözleri onun üzerindeydi. Ama berikinin sözlerinin kendisini ne kadar az etkilediği somurtmasından belliydi.

McGinty ikisinin de omuzlarını sıvazladı. "Ah şu kızlar! Şu kızlar!" dedi. "Demek aynı eksik etek iki adamımın arasına girdi! Şeytanın işi bu! Akıllarını taktıkları hatun halletmeli bu meseleyi, zira mesele bir Büyük Üstat'ın yetki alanını aşıyor... Tanrıya şükür! Kadınlar olmasa da başımızda yeterince dert var zaten. Sen 341 numaralı Loca'nın üyesi olacaksın, McMurdo Birader. Bizim âdetlerimiz ve yöntemlerimiz Chicago'dakilerden farklıdır. Cumartesi gecesi toplantımız olacak ve eğer gelirsen seni Vermissa Vadisi'nde sonsuza dek özgür kılacağız."

3

Vermissa, 341 Numaralı Loca

Bir sürü heyecanlı olayın yaşandığı gecenin sabahı, McMurdo eşyalarını Jacob Shafter'in pansiyonundan kasabanın varoşlarındaki, dul MacNamara'nınkine taşıdı. Kısa bir süre sonra da, trende tanışmış olduğu Scanlan'ın Vermissa'ya taşınması gerekti ve ikisi aynı yerde kalmaya başladılar. Pansiyonda başka kimse kalmıyordu; ev sahibesi de onları kendi başlarına bırakan, yumuşak başlı, İrlandalı bir kadındı; böylece paylaşacak sırları olan insanların hoşuna giden bir konuşma ve hareket etme özgürlüğüne sahiptiler.

Shafter biraz yumuşamış ve McMurdo'nun istediğinde gidip yemeklerini orada yiyebileceğini söylemişti. Bu sayede de Ettie'yle olan teması kesilmemişti. Tersine, haftalar birbirini kovaladıkça, bu bağ daha da güçlendi ve birbirlerine daha da yakınlaştılar.

McMurdo yeni konutundaki odasında sahte para kalıplarını ortaya çıkarmakta bir sakınca görmedi ve locadan birkaç biradere yemin üstüne yemin etmelerinden sonra gelip bunlara bakmaları için izin verdi, her biri cebinde, harcanması en ufak bir güçlük ya da tehlike yaratmayacak kadar kusursuz görünen bu sahte paradan örnekler götürüyordu. McMurdo'nun böyle harika bir sanatı varken, ne diye çalışmaya tenezzül ettiğini arkadaşları hiç anlayamıyorlardı; ger-

çi kendisine bunu soran herkese, görünürde bir işi olmadan yaşarsa, polisin hemen peşine düşeceğini açıklamıştı.

Aslında bir polis görevlisi çoktan peşine düşmüştü; ama şans eseri maceracı bu adama bu olayın zarardan çok yararı oldu. McGinty ile tanışmalarından sonra, çoğu akşamı onun barında geçiriyordu, amacı "çocuklarla" yakın bir ilişki kurmaktı; o yöreye dadanan tehlikeli çete üyeleri birbirlerinden bu hoş sözcükle söz ederlerdi. Girişken tavrı ve lafını esirgememesi sayesinde hepsinin sevgisini kazanmıştı; bu arada barın duvarları arasında kalan bir dalaşma sırasında hasmını bir çırpıda etkisiz kılması da bu kaba saba toplulukta saygı uyandırmıştı. Yine de başka bir olay onların gözünde daha da değer kazanmasını sağladı.

Bir gece tam da barın kalabalık olduğu saatlerde kapı açıldı ve üzerinde maden ocağı polisinin mavi üniformasıyla kepi olan bir adam içeri girdi. Yöreye dehşet salan örgütlü kabadayılar karşısında tam anlamıyla çaresiz kalan devletin güvenlik güçlerine yardım etmek için demiryolu ve maden işletmecilerinin kurduğu özel bir birimdi bu. Bu adam içeri girince herkes susup meraklı gözlerle ona baktı; ama Birleşik Devletler'in bazı bölgelerinde polis görevlileriyle suçlular arasında garip bir ilişki vardır ve barın arkasında duran McGinty de bu adamın müşterilerinin arasına katılmasına şaşmadı.

"Bana sek viski ver, hava çok soğuk," dedi görevli. "Daha önce tanışmamıştık, değil mi sayın Meclis Üyesi?"

"Siz yeni başkomiser olmalısınız?" dedi McGinty.

"Evet. Bu kasabada yasalara uyulmasını ve düzeni sağlamak için size ve öbür önde gelen yurttaşlara güveniyoruz sayın Meclis Üyesi. Benim adım Marvin. Başkomiser Marvin."

"Siz olmadan da düzeni sağlarız Başkomiser Marvin," dedi McGinty soğuk bir tavırla, "çünkü kasabada kendi polis örgütümüz var ve ithal güçlere gerek duymuyoruz. Kapitalistlerin zavallı yurttaşları coplamak ya da vurmak için işe aldıkları paralı işçilerden başka nesiniz ki siz?"

"Peki, peki, bunu tartışmayalım," dedi görevli iyi niyetle. "Sanırım hepimiz görevimizi kendi görüşlerimize göre yerine getiriyoruz, ama hepimiz aynı görüşte olamayız." İçkisini içmiş, çıkıp gitmek üzereydi ki, dirseğinin dibinde durup çatık kaşlarla kendisine bakmakta olan McMurdo'ya ilişti gözü. "Hey, merhaba!" diye haykırdı onu tepeden tırnağa süzerek. "İşte eski bir tanıdık!"

McMurdo geri çekildi. "Ben hiçbir zaman ne senin, ne de başka bir lanet olası aynasızın dostu olmadım," dedi.

"Tanıdıklar her zaman dost değildirler," dedi başkomiser sırıtarak. "Sen Chicago'lu Jack McMurdo'nun ta kendisisin, sakın değilim deme!"

McMurdo omuz silkti. "Değilim demiyorum," dedi. "Adımdan utandığımı mı sanıyorsun?"

"Ama utanman için yeterli nedenler var."

"Ne demek istiyorsun sen?" diye gürledi McMurdo yumruklarını sıkarak.

"Hayır, hayır, Jack, bana kabadayılık sökmez. Bu lanet olası kömür çukuruna gelmeden önce Chicago'da polis görevlisiydim ve Chicago'lu bir düzenbazı görünce tanırım."

McMurdo'nun yüzü asıldı. "Sen Chicago Merkez Karakolu'ndaki Marvin olmayasın!" diye haykırdı.

"Eski dostun Teddy Marvin karşında. Jonas Pinto'nun öldürülmesini unutmadık orada."

"Ben vurmadım onu."

"Demek vurmadın ha? Kanıtların da vardır herhalde. Ama ölümü senin işine çok yaradı, yoksa dolarları küreklemekten içeri girecektin. Ama buna geçmişte kaldı gözüyle bakabiliriz; zira, aramızda kalsın... gerçi belki de bunu söylemekle görevimin sınırlarını aşıyorum ama... senin aleyhinde doğru dürüst kanıt bulamadılar ve Chicago'nun kapıları sana açık."

"Ben buradan memnunum."

"Ben kalkmış sana bilgi veriyorum, sense inatçı bir keçi gibi bana teşekkür bile etmiyorsun."

"Herhalde niyetin iyi ve sana teşekkür ederim," dedi McMurdo, ama pek de minnettar görünmüyordu.

"Düzgün bir yaşam sürdüğünü gördüğüm sürece ağzımı sıkı tutarım," dedi başkomiser. "Ama başını belaya sokarsan, o zaman başka! Şimdi sana iyi geceler... size de sayın Meclis Üyesi."

Bardan çıkıp gitti, ama bir yerel kahraman yaratmıştı bile. McMurdo'nun Chicago'daki maceraları konusunda zaten fısıldaşmalar oluyordu. Sorulan bütün soruları, sanki büyüklük taslamak istemiyormuş gibi, gülümseyerek cevapsız bırakmıştı. Ama şimdi her şey resmi bir ağızdan doğrulanmıştı. Bardakiler çevresini sarıp hararetle elini sıktılar. Bundan sonra topluluk yakasını bırakacaktı. Aslında çok fazla içki içse de etkilenmezdi, ama o akşam eğer dostu Scanlan orada olup onu kaldığı yere götürmese, alkışlanan kahraman herhalde geceyi bar tezgâhının altında geçirecekti.

McMurdo bir cumartesi gecesi locaya tanıtıldı. Birliğe daha önce Chicago'da üye olduğu için bu kez tören yapılmadan katılacağını sanmıştı, ama Vermissa'dakilerin iftihar ettikleri kendi âdetleri vardı ve bütün adayların buna uyması gerekiyordu. Toplantı, Birlik Evi'nde bu amaçla kullanılan büyük bir odada yapıldı. Vermissa'da altmış kadar üye vardı, ama örgütün gücü bununla sınırlı değildi, çünkü vadide ve iki yanındaki dağların ötesinde başka localar da vardı; ciddi bir mesele doğduğunda, bu localar arasında üye değiş-tokuşu olurdu, böylece suçu o bölgenin yabancıları işlerdi. Kömür madeni bölgesinde toplam en az beş yüz üye vardı.

Çıplak toplantı odasında adamlar uzun bir masanın çevresinde oturmuşlardı. Kenarda, üzerine şişeler ve kadehler dizili bir masa daha vardı ve bazı üyelerin gözleri şimdiden oraya takılıyordu. Masanın en başında McGinty oturuyordu, başında dağınık saçlarını örten siyah kadifeden bir kep, boynunda da mor renkli bir fular vardı; böylece şeytani bir töreni yöneten bir rahibi andırıyordu. Sağında ve solunda kı-

demli loca üyeleri vardı ve aralarında Ted Baldwin'in acımasız, yakışıklı yüzü göze çarpıyordu. Bu üyelerin her birini boynuna görevlerinin bir simgesi olarak ya bir fular ya da bir madalyon takmıştı.

Çoğu olgun yaşta adamlardı; ama geri kalanlar, on sekiz ile yirmi beş yaş arasında, üstlerinin buyruklarını yerine getirmeye hazır, becerikli gençlerdi. Yaşlılar arasında çoğunun yüzünden ruhlarındaki acımasızlık okunuyordu; ama kıdemsizlere bakıldığında, bu hevesli ve temiz yüzlü gençlerin aslında tehlikeli bir cinayet çetesi üyeleri olduklarına, işlerinde ehil olmakla gurur duyacak kadar ahlaki çöküntüye uğramış zihinler taşıdıklarına ve "temiz iş" diye adlandırdıkları eylemler gerçekleştirmekle ünlü bir adama derin bir saygı duyduklarına inanmak zordu.

Çarpık kişilikleri dolayısıyla, onlara hiçbir kötülüğü dokunmamış, hatta çoğu zaman hayatlarında hiç görmedikleri birtakım kişilere karşı bir eylemde bulunmak için gönüllü olmak onlar için cesurca ve mertçe bir davranış olup çıkmıştı. Cinayeti işledikten sonra, ölümcül darbeyi kimin indirdiği konusunda kavga eder, ölenin çığlıklarını ve ıstırabını birbirlerine anlatarak eğlenirlerdi.

Başlangıçta eylemlerini gizlilik içinde yürütüyorlardı, ama bu öyküde anlatılan aşamada her şey apaçık ortada gerçekleştiriliyordu, zira yasaların tekrar tekrar etkisiz kalması onlara bir yandan kimsenin aleyhte tanıklık etmeye cesaret edemeyeceğini, öte yandan da başvuracakları bir sürü sadık tanığa ve eyaletteki en yetenekli avukatı tutabilmek için gerekli parayı sağlayan içi dolu bir hazine sandığına sahip olduklarını göstermişti. Suçla dolu geçen on yıl gibi uzun bir süre içinde bir tek mahkûmiyet kararı alınmamıştı ve Çete'yi tehdit eden yegâne tehlike kurbandan gelebilirdi... çünkü üzerine ne kadar çok kişi çullanırsa çullansın ve ne kadar gafil avlanırsa avlansın, saldırganlarının üzerinde bir iz bırakabilirdi ve seyrek de olsa bıraktığı oldu.

McMurdo, kendisini çetin bir sınavın beklediği konusunda uyarılmış, ama kimse bunun ne olduğunu söylememişti. Şimdi asık suratlı iki biraderin eşliğinde başka bir odaya götürüldü. Tahta bölmenin ötesinden toplantı odasındaki birçok sesin mırıldandığını duyabiliyordu. Bir iki kez adının söylendiğini işitti ve kendi adaylığını tartıştıklarını anladı. Derken içeriye, göğsüne yeşilli ve simli bir kuşak sarmış olan bir iç güvenlik görevlisi girdi.

"Büyük Üstat onun bağlanmasını, gözbağı takılmasını ve içeriye alınmasını buyuruyor," dedi.

Üçü birden McMurdo'nun ceketini çıkardılar, gömleğinin sağ kolunu sıvadılar, sonra dirseklerinin üzerinden bir ip dolayarak sıkıca bağladılar. Ardından, kafasına yüzünün üst bölümünü örten kalın bir siyah başlık taktılar; böylece hiçbir şey göremez oldu. Bundan sonra da onu toplantı odasına götürdüler.

Başındaki başlık yüzünden ortalık zifiri karanlıktı ve boğuluyor gibiydi. Çevresinde dolaşanların hışırtılarını ve mırıldanmalarını duyuyordu, sonra kulağına başlığın arkasından McGinty'nin boğuk ve uzak sesi geldi.

"Jack McMurdo," dedi ses, "sen Hür Biraderler Birliği üyesi misin?"

Başıyla doğruladı.

"Locan Chicago'da, 29 numaralı Loca mı?"

Yine doğruladı.

"Karanlık geceler hiç çekilmez," dedi ses.

"Evet, yolculuk yapan yabancılar için," diye cevap verdi.

"Gökyüzünde kalın bulutlar var," dedi ses.

"Evet, fırtına geliyor."

"Biraderler tatmin oldular mı?" diye sordu Büyük Üstat.

Hepsinden olumlu mırıldanmalar yükseldi.

"Parola ve karşı parolayı doğru söylediğin için senin gerçekten bizden biri olduğunu anladık birader," dedi McGinty. "Ama bu yörede ve buradaki başka yörelerde erkeklik ge-

rektiren birtakım âdetlerimiz ve birtakım görevlerimiz var. Sınanmaya hazır mısın?"

"Hazırım."

"Cesur bir adam mısın?"

"Evet."

"Bunu kanıtlamak için bir adım öne gel."

Bu söz söylenirken, McMurdo gözlerine batmak üzere olan iki sert nokta hissetti; öne doğru bir adım atsa, gözlerini kaybetme tehlikesi vardı. Buna karşın, cesaretini toplayıp adımını attı ve aynı anda gözlerindeki batma duygusu yok oldu. Alkış sesleri işitti.

"Cesur bir adammış," dedi ses. "Acıya dayanabilir misin?"

"Herkes kadar," diye cevap verdi.

"Sınayın onu!"

Çığlık atmamak için kendini güç tuttu, çünkü kolunda korkunç bir acı hissediyordu. Ansızın uğradığı şoktan neredeyse bayılacaktı, ama dudağını ısırıp yumruklarını sıkarak ıstırabını gizledi.

"Bundan fazlasına da dayanabilirim," dedi.

Bu sefer alkışlar yükseldi. Daha önce locaya katılan kimse bu kadar fazla dayanamamıştı. Sırtını sıvazlıyorlardı ve başlığı kafasından çekip aldılar. Biraderlerin kutlamaları arasında gözlerini kırpıştırarak ve gülümseyerek duruyordu.

"Son bir şey daha McMurdo Birader," dedi McGinty. "Gizlilik ve sadakat yeminini zaten etmişsindir ve buna uymamanın cezasının derhal ve kaçınılmaz bir ölüm olduğunu biliyorsun, değil mi?"

"Biliyorum," dedi McMurdo.

"Ve Büyük Üstat'ın buyruklarını her koşulda yerine getirmeyi kabul ediyor musun?"

"Ediyorum."

"Şu halde, Vermissa 341 numaralı Loca adına, bu locanın ayrıcalıklarını ve görüşlerini paylaşmak üzere sana hoş

geldin diyorum. İçkiyi masaya koy Scanlan Birader, değerli biraderimiz şerefine içelim."

McMurdo'nun ceketi getirilip kendisine verilmişti, ama bunu giymeden önce hâlâ epeyce acıyan sağ kolunu inceledi. Bileğiyle dirseği arasında, kızgın demirle dağlanan yerde, derin ve kırmızı bir yara halinde, bir çemberin içine çizili bir üçgen işareti vardı. Yanında duranlardan bir ikisi de kollarını sıvayıp loca işaretlerini gösterdiler.

"Hepimize yapıldı bu," dedi biri, "ama hiçbirimiz senin kadar cesur davranamadık."

"Yok canım! Hiç acımadı," dedi; ama yarası hâlâ yanıp sızlıyordu.

Üyelik töreni şerefine içilen içkiler bitince, sıra locanın işlerinin konuşulmasına geldi. Chicago'daki sıkıcı görüşmelere alışık olan McMurdo kulak kesildi ve konuşulanları dinlerken göstermeye cesaret edemeyeceği kadar büyük bir şaşkınlığa uğradı.

"Gündemimizin ilk konusu," dedi McGinty, "Merton Beldesi, 249 numaralı Loca'nın Şube Başkanı Windle'in mektubu. Şöyle yazmış:

> "MUHTEREM EFENDİM... Buraya yakın bir maden işletmesi olan Rae ve Sturmash'tan Andrew Rae ile ilgili bir eylem yapılması gerekiyor. Hatırlayacağınız gibi, geçen sonbaharda bir polis görevlisi meselesiyle ilgili olarak iki biraderimizin hizmetlerinden yararlanmış olduğunuz için, locanız bize borçlu durumdadır. Göndereceğiniz iki kişi bu locadan olan ve adresini bildiğiniz Muhasebeci Higgins'in emrine verilecektir. Higgins kendilerine ne zaman ve nerede eylemde bulunulacağını söyleyecektir.
>
> Saygılarımla,
>
> J. W. WINDLE, D.M.A.O.F."

"Bir iki adamını bize ödünç vermesini istediğimizde, Windle bizi hiçbir zaman geri çevirmedi, onu geri çevirmek bize yakışmaz." McGinty susup donuk, kötücül bakışlarını odadakilere yöneltti. "Bu iş için kim gönüllü?"

Birkaç genç ellerini kaldırdılar. Büyük Üstat onlara gülümseyerek takdirini belirtti.

"Sen yap bu işi, Kaplan Cormac. Geçen seferki kadar iyi bir iş çıkarırsan, her şey yolunda gider. Bir de sen Wilson."

"Benim tabancam yok," dedi gönüllü olan. Henüz yirmi yaşına basmamış bir gençti.

"Bu ilk işin olacak, değil mi? Eh, her şeyin bir başlangıcı vardır. Senin için de iyi bir başlangıç. Tabancaya gelince, sana bir tabanca bulacağız. Pazartesi günü orada olmanız yeterli. Döndüğünüzde sizi kutlayacağız."

"Bu kez ödül yok mu?" diye sordu Cormac. Tıknaz, karanlık suratlı, vahşi görünüşlü bir gençti; vahşiliği yüzünden "Kaplan" lakabını edinmişti.

"Ödülü unut. Bu işi sana kazandıracağı şeref için yap. Belki iş bittiğinde kutunun dibinde bir iki dolar bulursun."

"Bu adam ne yapmış?" diye sordu Wilson.

"Adamın ne yaptığını sormak herhalde sizin gibilere düşmez. Orada yargılanmış. Bizi ilgilendirmez bu. Tek yapacağımız, tıpkı onların bizim için yaptıkları gibi, onlar adına bu işi yerine getirmek. Aklıma gelmişken, Merton Locası'ndan iki birader gelecek hafta buraya gelip burada bir iş yapacaklar."

"Kim bunlar?" diye sordu birisi.

"Bana inanın, sormamak daha akıllıca. Eğer bir şey bilmezseniz, tanıklık edemezsiniz ve başınıza bir şey gelmez. Ama temiz iş çıkaracak adamlar bunlar."

"Zamanı da gelmişti!" diye bağırdı Ted Baldwin. "Buradakiler laçkalaştı. Daha geçen hafta Ustabaşı Blaker üç adamımızı geri çevirdi. Kaç zamandır kaşınıyor, aradığını bulacak."

"Ne bulacak?" diye fısıldadı McMurdo yanındakine.

"Bir tabanca mermisinin ucunu!" diyerek yüksek sesle güldü adam. "Bizim işler konusunda ne düşünüyorsun birader?"

McMurdo'nun katil ruhu şimdi bir üyesi olduğu topluluğun ruhundaki kötülüğü şimdiden özümlemişti. "Hoşuma gitti," dedi. "Tam da gözü kara birisine uygun bir yer burası."

Yakınında oturanlardan birkaçı sözlerini duyup onu alkışladı.

"Neler oluyor orada?" diye bağırdı kara yeleli Büyük Üstat masanın öbür ucundan.

"Yöntemlerimiz efendim, yeni biraderimizin hoşuna gitmiş."

McMurdo bir anda ayağa kalktı. "Demek isterim ki, Muhterem Efendimiz, eğer bir adam gerekirse, locaya yardım etme şerefine ben nail olmak isterim."

Bunun üzerine büyük bir alkış koptu. Herkes ufukta yeni bir güneşin doğduğu duygusuna kapıldı. Ama bazı kıdemliler için biraz ileri gidilmişti.

"Benim görüşüm," dedi oturum başkanının yanı başında oturan sekreter Harraway, "McMurdo Birader'in loca kendisini uygun görene kadar beklemesi." Akbaba suratlı, sakalına kır düşmüş yaşlı bir adamdı bu.

"Tabii ki, ben de bunu demek istemiştim, emrinizdeyim," dedi McMurdo.

"Sana da sıra gelecek birader," dedi başkan. "Seni gayretli birisi olarak belledik ve buralarda iyi iş çıkaracağına inanıyoruz. Eğer istersen, bu akşam yardım edebileceğin ufak bir mesele var."

"Daha önemli bir iş çıkana kadar beklesem daha iyi."

"Sen yine de bu akşam gel, bu toplumda yerimizin ne olduğunu anlamana yardım eder. Duyuruyu sonra yapacağım. Bu arada," önünde duran gündem sayfasına baktı, "toplantıya sunmak istediğim bir iki konu daha var. Birincisi, muha-

sebecimize bankadaki bakiyemizi sormak istiyorum. Jim Caraway'in dul eşine bağladığımız maaş meselesi de var. Locanın işini yaparken can verdi, eşinin kayba uğramamasını sağlamak görevimiz."

"Jim geçen hafta Marley Creek'li Chester Wilcox'u öldürmeye çalışırlarken vuruldu," diye açıkladı McMurdo'nun yanında oturan adam.

"Fonlarımız şu anda yeterli," dedi muhasebeci önündeki banka defterine bakarak. "Şirketler son zamanlarda cömert davranıyorlar. Max Linder Şirketi rahat bırakılması karşılığında beş yüz dolar ödedi. Walker Biraderler yüz dolar gönderdi, ama ben bunu geri gönderip beş yüz dolar istemeyi uygun gördüm. Çarşamba gününe kadar haber almazsam, kullandıkları vinç arıza yapabilir. Geçen yıl ancak kırma makinelerini yakmamızdan sonra makul davranmaya başlamışlardı. Batı Bölgesi Kömür Şirketi yıllık katkısını ödedi. Şu anda elimizde zorunlu masraflarımızı karşılamaya yetecek kadar para var."

"Ya Archie Swindon'dan ne haber?" diye sordu bir birader.

"Her şeyini satıp bölgeyi terk etti. Yaşlı mendebur, bir şantajcılar güruhunun boyunduruğu altında büyük bir maden işletici olmaktansa, New York'ta özgür bir çöpçü olmayı yeğlediğini yazdığı bir mektup bırakmış bize. Vay canına! İyi ki mektup elimize geçmeden sıvıştı! Bence bir daha bu vadiye ayak basmaz."

Suratı tıraşlı, yüzünden iyilik akan, yaşlı bir adam masanın öbür ucundan ayağa kalktı. "Bölge dışına sürdüğümüz bu adamın malını mülkünü kimin satın aldığını sorabilir miyim?" dedi.

"Evet, Morris Birader. State ve Merton Demiryolu Şirketi satın aldı."

"Peki Todman ile Lee'nin geçen yıl aynı yoldan satışa sunulan maden işletmelerini kim satın aldı?"

"Aynı şirket, Morris Birader."

"Ya geçenlerde terk edilen dökümhanelerden Manson'unkini, Shuman'ınkini, Van Deher'inkini ve Atwood'unkini kim aldı?"

"Hepsini de Batı Gilmerton Madencilik Şirketi aldı."

"Bunları bölge dışına taşımadıklarına göre Morris Birader," dedi başkan, "kimin aldığının bize niye ilgilendirdiğini anlamıyorum."

"Size saygım sonsuz olmakla birlikte Muhterem Efendimiz, bence bizi çok ilgilendirir. Bu süreç on yıldır böyle sürüp gidiyor. Giderek bütün küçük işletmecileri işlerinden ediyoruz. Sonuç ne oluyor? Onların yerine yöneticileri New York ya da Philadelphia'da olan ve tehditlerimize aldırış etmeyen büyük demiryolu ya da maden şirketlerini buluyoruz karşımızda. Yerel patronlarının tepelerine binebiliriz gerçi, ama bunların yerine yeni adamlar gönderirler. Üstelik kendimizi de tehlikeye atıyoruz. Küçük işletmeciler bize zarar veremiyordu. Ne güçleri vardı, ne de paraları. Fazla sıkboğaz etmeseydik, bizim nüfuzumuz altında işlerini sürdürürlerdi. Ama bu büyük şirketler kâr etmeyi düşünürken karşılarında bizi bulurlarsa, peşimize düşüp bizi mahkemeye vermek için hiçbir çabayı ve parayı esirgemezler."

Felaket habercisi bu sözler üzerine herkesin sesi kesildi ve kederli bakışmalar oldu. Bunlar öylesine güçlü ve meydanı boş bulmuş adamlardı ki, cezalandırılma olasılığı akıllarına bile gelmemişti. Oysa bu fikir aralarındaki en vurdumduymazların bile kanını dondurdu.

"Benim tavsiyem," diye konuşmasını sürdürdü yaşlı üye, "küçük işletmecilere karşı biraz yumuşak olalım. Onların hepsinin birden buradan gittiği gün birliğimizin gücü de sona erer."

İnsanlar işlerine gelmeyen gerçekleri sevmezler. Konuşmacı yerine otururken kızgın bağrışmalar duyuldu. McGinty kederli bir yüz ifadesiyle ayağa kalktı.

"Morris Birader," dedi, "sen hep şom ağızlıydın. Bu locanın üyeleri birlik oldukları sürece, Birleşik Devletler'deki hiçbir güç kıllarına bile dokunamaz. Bunu mahkemelerde sık sık görmedik mi? Tıpkı küçük işletmeciler gibi, büyük şirketlerin de çarpışmaktansa ödeme yapmayı seçeceklerini umuyorum. Şimdi biraderler," McGinty konuşurken siyah kepini ve fularını çıkardı, "bu locanın bu akşamki toplantısı bitmiştir. Yalnızca vedalaşma sırasında ufak bir meseleye değinebiliriz. Şimdi sıra biraderliğimizi ahenkle tazelemeye geldi."

İnsan ne tuhaf bir yaratıktır. Cinayetle haşır neşir, kim bilir kaç kez bir ailenin babasının, gözü yaşlı eşi ya da çaresiz çocukları için hiç pişmanlık yahut acıma duygusu hissetmeden, hiçbir kişisel düşmanlıklarının olmadığı bir adamın canını almış bu adamların, müziğin tatlı ve dokunaklı nağmelerine kulak verince adeta gözleri yaşarıyordu. McMurdo'nun çok güzel bir tenor sesi vardı ve o ana kadar loca üyelerinin sevgisini kazanmamış bile olsaydı, "Merdivende Oturuyorum Mary" ve "Allan Irmağı'nın Kıyılarında" adlı iki ezgiyi söyledikten sonra bunu kazanmamasına olanak yoktu.

Katıldığı bu ilk toplantıda, bu yeni üye bütün biraderler arasında en gözdesi olup çıktı ve yüksek konumlara doğru ilerleyeceği belli oldu. Gelgelelim, saygın bir Hür Birader olabilmek için iyi ilişkiler kurmanın yanı sıra, başka özellikler de gerekiyordu ve toplantının bitiminden önce bu özelliklerden birini öğrendi. Viski şişesi pek çok kez aralarında dolaşmıştı ve Büyük Üstat bir kez daha onlara seslenmek üzere ayağa kalktığında, adamlar patırtı çıkarmaya hazır durumdaydılar.

"Çocuklar," dedi, "bu kasabada bir ders verilmesi gereken bir adam var ve ona bu dersi vermek size düşüyor. *Herald* gazetesindeki James Stanger'den söz ediyorum. Bize yine nasıl verip veriştirdiğini görmediniz mi?"

Bu sözleri onaylayan mırıldanmalar duyuldu, çoğu kişi de sövdü. McGinty yeleğinin cebinden bir gazete kupürü çıkardı.

"'Yasalar ve Düzen'... yazısına bu başlığı koymuş. 'Kömür ve Demir Madenleri Bölgesindeki Terör. Aramızda bir cinayet şebekesinin varlığını kanıtlayan ilk cinayetlerden bu yana on iki yıl geçti. O günden beri bu vahşet hiç bitmedi, ama artık bizi uygar dünyanın yüz karası haline getirecek kadar arttı. Büyük ülkemiz Avrupa'daki zulümden kaçan yabancılara bunun için mi kucak açıyor? Onlara sığınacak bir yer sağlayanların başına despot kesilsinler, yıldızlı özgürlük bayrağımızın altında yasadışı bir terör devleti kursunlar diye mi? Oysa böyle bir durumun doğudaki en yoz bir monarşinin hüküm sürdüğü bir yerde olduğunu okuyacak olsak tüylerimiz ürperirdi. Bu adamların adları biliniyor. Bu örgütü herkes tanıyor. Daha ne kadar katlanacağız buna? Ömrümüz boyunca...'

"Herhalde bu zırvaları yeterince okudum!" diye haykırdı başkan, elindeki gazete kupürünü masaya fırlatarak. "Bizim için bunları söylüyor. Asıl soru, bizim ona ne söyleyeceğimiz?"

"Gebertelim onu!" diye bağırdı bir düzine kadar öfkeli ses.

"Buna itiraz ediyorum," dedi Morris adlı tıraşlı ve yüzünden iyilik akan birader. "Size söyledim biraderler, bu vadide ellerimiz yeterince kana bulandı ve öyle bir an gelecek ki, herkes kendini savunmak için birleşip bizi ezecek. James Stanger yaşlı bir adam. Gerek kasabada, gerek bu bölgede saygı görüyor. Gazetesi bu vadinin sağlam değerlerini temsil ediyor. Eğer bu adamın canını alırsak, bu eyalet ayaklanır ve biz mahvoluruz."

"Bizi nasıl mahvedeceklermiş bakalım Bay Çekimser?" diye bağırdı McGinty. "Polis gücünü kullanarak mı? Öyle ya, yarısı paralı adamımız, öbür yarısı bizden korkarken!

Yoksa mahkemeler ve yargıçlarla mı? Daha önce bu denenmedi mi, ne çıktı peki?"

"Böyle bir davaya bakabilecek Lynch adlı bir yargıç var."

Bu görüş üzerine herkes öfkeyle bağırmaya başladı.

"İki yüz adamımla bu kasabayı yerle bir etmek için parmağımı oynatmam yeter," diye bağırdı McGinty. Sonra da birden sesini daha da yükseltip kalın kaşlarını korkunç bir biçimde çattı. "Beni dinle Morris Birader, gözüm üstünde ve şimdiye kadar sabrettim! Sen yüreksiz bir adamsın ve ötekileri de kendine benzetmeye çalışıyorsun. Kendi adının da gündemimizde yer aldığı gün senin için kötü olacak ve bunu yapmayı düşünüyorum."

Morris bembeyaz kesilmişti, sanki bacakları tutmuyormuş gibi koltuğuna çöktü. Titreyen eliyle kadehini tuttu ve cevap vermeden önce içkisini içti. "Eğer gereğinden fazla konuştuysam, Muhterem Efendimiz, sizden de, bu locadaki bütün biraderlerden de özür dilerim. Ben sadık bir üyeyim... bunu hepiniz bilirsiniz... kaygılarımı dile getirmemin nedeni, bu locanın başına kötü bir şey gelirse diye olan korkum. Ama kendi görüşlerimden çok sizinkilere güvenirim Muhterem Efendimiz ve bir daha karşı gelmemeye söz veriyorum."

Onun alttan alması üzerine Büyük Üstat'ın yüz ifadesi düzeldi. "Aferin Morris Birader. Sana bir ders vermek gerekecek olsa, ben de üzülürdüm. Ama ben bu koltukta oturduğum sürece bu locanın sözlerinde ve davranışlarında birlik ve beraberlik olmalı. Şimdi, çocuklar," diye konuşmasını sürdürdü üyelere birer birer bakarak, "şu kadarını söyleyeyim ki, eğer Stanger'e hak ettiği cezayı verirsek, ummadığımız kadar belaya bulaşırız. Bu gazeteciler birbirlerini tutarlar ve eyaletteki bütün gazeteler polis diye feryat eder. Ama herhalde ona şiddetli bir uyarıda bulunabilirsiniz. Sen bu işi halleder misin Baldwin Birader?"

"Elbette," dedi delikanlı hevesle.

"Kaç adam gerek sana?"

"Yarım düzine kadar, iki kişi de kapıyı tutar. Gower sen gel, Mansel, Scanlan ve iki Willaby kardeşler, siz de gelin."

"Yeni biraderimize de söz vermiştim," dedi başkan.

Ted Baldwin unutmadığını ve bağışlamadığını gösteren bakışlarla McMurdo'ya baktı. "Eh, istiyorsa o da gelebilir," dedi huysuz bir tavırla. "Bu kadar adam yeter. İşe ne kadar çabuk başlarsak, o kadar iyi olur."

Adamlar bağrışıp naralar atarak ve şarkılar söyleyerek dağıldılar. Bar hâlâ âlem yapanlarla doluydu ve biraderlerin çoğu onlara katıldı. Görevlendirilenler dikkat çekmemek için kaldırımda ikişer üçer kişilik gruplara ayrılmış olarak yürüyorlardı. Buz gibi soğuk bir geceydi, yıldızlarla dolu gökyüzünde bir de yarımay parlıyordu. Adamlar durup yüksek bir binanın karşısındaki bir avluda toplandılar. Aydınlık pencerelerin arasında sarı yaldızlı harflerle yazılmış "Vermissa Herald" tabelası vardı. İçeriden baskı makinesinin uğultusu duyuluyordu.

"Hey, sen," dedi Baldwin, McMurdo'ya, "aşağıda kapının önünde bekle ve yolu gözle. Arthur Willaby de seninle birlikte kalsın. Ötekiler benimle gelsin. Korkmayın çocuklar; şu anda Birlik Barı'nda olduğumuza tanıklık edecek bir düzine adamımız var."

Neredeyse gece yarısı olmuştu ve evlerine dönmekte olan birkaç bar müşterisi dışında sokakta kimsecikler yoktu. Grup karşı kaldırıma geçti ve gazete bürosunun kapısını itip açtıktan sonra Baldwin ile adamları içeriye daldılar ve karşılarındaki merdiveni tırmanmaya koyuldular. McMurdo ile öbür adam aşağıda kaldı. Yukarıdaki odadan bir çığlık, imdat diye bağıran bir ses, sonra da tepinmeler ve düşen sandalyelerin sesleri geldi. Biraz sonra beyaz saçlı bir adam kendini sahanlığa zor attı.

Fazla uzaklaşamadan adamlar onu yakaladı. Adamın gözlüğü McMurdo'nun ayaklarının dibine düştü. Bir darbe sesi ve bir inilti işitildi. Adam yüzükoyun yerdeydi ve üzeri-

ne çullanan yarım düzine kadar adam ellerindeki sopaları ona indiriyorlardı. Adam kıvranıyor, uzun, incecik bacakları yediği darbeler altında titriyordu. Berikiler sonunda durmuşken, Baldwin acımasız yüzünde melun bir gülümsemeyle adamın kafasına vurup duruyor, o da boş yere kollarıyla kendini korumaya çalışıyordu. Beyaz saçlarında kan damlaları vardı. Baldwin hâlâ onun üzerine doğru eğilmiş, bulabildiği yere feci darbeler indirirken, McMurdo merdivenlerden yukarı koştuğu gibi onu tutup geri çekti.

"Adamı öldüreceksin," dedi. "Bırak adamı!"

Baldwin afallayarak baktı ona. "Lanet olsun sana," diye bağırdı. "Sen kim oluyorsun da karışıyorsun... sen daha yeni üye olmadın mı? Çekil kenara!" Sopasını ona doğru kaldırdı, ama McMurdo çoktan tabancasını çekmişti.

"Sen çekil kenara!" diye bağırdı. "Eğer bana dokunursan, suratını dağıtırım. Locaya gelince, Büyük Üstat adamı öldürmememizi emretmedi mi... sense öldürüyorsun onu."

"Doğru söylüyor," dedi adamlardan biri.

"Vay canına! Acele etseniz iyi ederseniz!" diye seslendi aşağıdaki adam. "Pencerelerde ışıklar yanmaya başladı, beş dakikaya kalmaz bütün kasaba burada olur."

Gerçekten de sokaktan bağrışma sesleri geliyordu ve aşağıda karşı saldırıya geçmeye hazırlanan küçük bir dizgici ve matbaa işçileri grubu toplanmıştı. Suçlular gazetecinin takatsiz ve hareketsiz bedenini merdivenlerin başında bırakıp koşarak merdivenleri indiler ve kendilerini bir çırpıda sokağa attılar. Birlik Evi'ne vardıktan sonra, kimi McGinty'nin barındaki kalabalığa katılarak tezgâhın önünde duran patrona işin halledildiğini fısıldadı. Kimi de McMurdo gibi, ara sokaklara sapıp başka başka yollardan evine döndü.

4

Korku Vadisi

McMurdo ertesi sabah uyandığında, locaya kabul edilmesi sırasında geçen olayları hatırlaması için yeterince nedeni vardı. İçkinin etkisiyle başı ağrıyor, dağlanan kolundaki yara ise şişmiş, sızlıyordu. Özel bir gelir kaynağı olduğu için, işine düzenli olarak gitmiyordu; böylece geç bir kahvaltı ettikten sonra öğleye kadar pansiyonda kalıp bir dostuna uzun bir mektup yazdı. Daha sonra da *Daily Herald* gazetesini okudu. Son baskıya eklenen özel bir sütunda şunlar yazılıydı: "*Herald* Bürosunda Dehşet... Yayın Yönetmeni Ağır Yaralı." McMurdo'nun bu yazarın bilemeyeceği kadar yakından bildiği olayların kısa bir özetiydi bu. Sonu şöyle bitiyordu:

> Polis şimdi olayı soruşturmaktadır; ama onların çabalarından geçmişte olduğundan daha iyi sonuçlar elde edileceği pek umulamaz. Adamlardan birkaçının kimliği belirlenmiştir ve bir mahkûmiyet kararına varılması umudu vardır. Dehşet olayını yaşatanların uzunca bir süredir bu toplumu esir alan ve *Herald*'ın uzlaşmaz bir tutum içinde karşı geldiği o alçaklar

> topluluğu olduğunu söylememize gerek yok. Acımasızca ve vahşice dövülmesine ve başına ağır darbeler almış olmasına karşın, Bay Stanger'in sağlık durumunda yaşamsal bir tehlike olmaması, bütün dostlarını sevindirecektir.

Bu satırların altında da, büroyu korumak üzere Winchester tüfekleriyle donatılmış polis görevlilerinin konuşlandırıldığı yazılıydı.

McMurdo gazeteyi elinden bırakmış, önceki akşam yaşadığı aşırı olaylar dolayısıyla titreyen eliyle piposunu yakıyordu ki, kapısı vuruldu ve ev sahibesi ona bir delikanlının bıraktığı bir mektubu verdi. Mektubun altında imza yoktu ve şunlar yazılıydı:

> Sizinle konuşmak istiyorum, ama kaldığınız pansiyona gelmemeyi yeğlerim. Beni Miller Tepesi'ndeki bayrak direğinin yanında bulacaksınız. Hemen gelirseniz, sizin için önemli olan bir konuda size söyleyeceklerim var.

McMurdo büyük bir şaşkınlık içinde mektubu iki kez okudu, bu mektubun ne anlama geldiğini ve bunu kimin yazdığını kestiremiyordu. Bir kadının elyazısıyla yazılmış olsaydı, geçmişinde sık sık yaşadığı o maceralardan birinin başlangıcı diye düşünebilirdi. Ama bir erkeğin elyazısıyla yazılmıştı, hem de eğitim görmüş birisinin. Sonunda, biraz duraksamakla birlikte, olup biteni anlamaya karar verdi.

Miller Tepesi kasabanın tam ortasında, halka açık bakımsız bir parktır. Yazın insanlar sık sık burada vakit geçirir, ama kışın fazlasıyla ıssızdır. Tepenin üstünden görünen manzara yalnızca dağınık görünümlü, kömür tozuna bulanmış kasabanın tümünü değil, iki yandaki kar örtüsünü karartan yer yer kümelenmiş maden ocakları ve fabrikalarıyla, ya-

maçları kaplayan ağaçları ve dağların bembeyaz doruklarıyla, kıvrılarak uzanan vadiyi de kapsar.

McMurdo iki yanı her dem yeşil çitlerle örülü dolambaçlı patikadan tırmanarak yaz aylarında insanların doluştuğu, ama şimdi ıssız olan lokantaya vardı. Lokantanın yanında bir bayrak direği vardı, altında da şapkasını gözlerine kadar indirmiş, paltosunun yakasını kaldırmış bir adam bekliyordu. Başını çevirince, McMurdo onun önceki gece Büyük Üstat'ı öfkelendirmiş olan Morris Birader olduğunu gördü. Yan yana geldiklerinde, birbirlerine loca parolalarını söylediler.

"Size söyleyeceklerim var Bay McMurdo," dedi yaşlı adam, ikircikli olduğunu belli eden bir sesle. "Gelmekle büyük nezaket gösterdiniz."

"Niçin mektubun altına adınızı yazmadınız?"

"Tedbirli olmak gerek bayım. Bugünlerde insan ne zaman neyle karşılaşacağını hiç bilemez. Kime güveneceğini, kime güvenmeyeceğini de."

"Herhalde locadaki biraderlere güvenilebilir."

"Hayır, hayır, her zaman değil," diye haykırdı Morris öfkeyle. "Söylediğimiz, hatta aklımızdan geçen her şey McGinty denen o adamın kulağına gidiyor."

"Bana bakın!" dedi McMurdo sert bir sesle. "Daha dün gece Büyük Üstat'a sadakat yemini ettim. Acaba yeminimi bozmamı mı istiyorsunuz benden?"

"Eğer bu görüşteyseniz," dedi Morris kederli bir sesle, "buraya gelip benimle buluşma zahmetine soktuğum için sizden özür dileyebilirim yalnızca. İki özgür yurttaş akıllarından geçenleri birbirleriyle konuşamıyorlarsa, işler çok kötü demektir."

Adamı dikkatlice incelemekte olan McMurdo tutumunu biraz yumuşattı. "Ben yalnızca kendi açımdan konuştum," dedi. "Ben yeni bir üyeyim, bildiğiniz gibi ve her şeye yabancıyım. Konuşmak bana düşmez Bay Morris; ama bana söyleyecekleriniz varsa, dinlemeye hazırım."

"Dinlemeye ve hemen patron McGinty'ye gammazlamaya!" dedi Morris buruk bir sesle.

"Ama bana haksızlık ediyorsunuz," diye haykırdı McMurdo. "Kendi hesabıma, locaya sadığım, bunu da size açıkça söylüyorum, ama bana bir sır olarak söylediklerinizi başka birine aktaracak kadar alçalamam. Söylediklerinizi aramızda kalacak; ama sizi uyarıyorum, benden ne yardım, ne de anlayış bekleyin."

"İkisini de beklemekten vazgeçtim," dedi Morris. "Söyleyeceklerimle yaşamımı sizin ellerinize teslim ediyor olabilirim, ama ne kadar kötü olursanız olun... ve dün akşam bana içlerindeki en kötüsü gibi olmaya başlıyorsunuz gibi geldi... yine de henüz yenisiniz ve vicdanınız ötekiler kadar katılaşmış olamaz. Bu nedenle sizinle konuşmayı düşündüm."

"Evet, ne söyleyeceksiniz?"

"Eğer beni ele verirseniz, size lanet olsun!"

"Vermeyeceğimi söyledim."

"Şu halde size soruyorum, Chicago'da Hür Biraderler topluluğuna katılırken ve hayırseverlik ve sadakat yemini ederken, bunun bir gün sizi suç işlemeye sürükleyeceği hiç aklınıza geldi mi?"

"Eğer bunlara suç diyecek olursanız," diye cevap verdi McMurdo.

"Suç diyebilirsem ha!" diye haykırdı Morris, sesi tutkuyla titriyordu. "Başka bir şey diyebiliyorsanız, henüz yeterince görmediğinizdendir. Dün gece babanız olacak yaşta bir adam beyaz saçlarından kan damlayıncaya kadar dövüldüğünde suç işlenmedi mi? Yapılanlar bir suç değil miydi... başka nasıl adlandırabilirsiniz?"

"Kimisi bunun bir savaş olduğunu söyleyebilir," dedi McMurdo, "iki tarafın savaşı, bu yüzden ikisi de elinden geldiğince çarpışıyor."

"Chicago'daki Hür Biraderler birliğine katıldığınızda, aklınıza böyle bir şey gelmiş miydi?"

"Hayır, gelmediğini itiraf etmeliyim."

"Philadelphia'dakine katılırken benim de aklıma gelmemişti. Yalnızca hayırsever bir dernek ve dost edinilecek bir yer sanmıştım. Sonra burasını duydum... burasını duyduğum güne lanet olsun!.. üstelik durumumu düzeltmek için gelmiştim buraya. Tanrım! Eşimle üç çocuğum da benimle birlikte geldiler. Pazar Meydanı'nda bir manifaturacı dükkânı açtım ve işim iyi gitti. Birlik üyesi olduğum duyulunca, buradaki locaya katılmaya zorlandım, tıpkı dün gece sizin de katıldığınız gibi. Kolumda bu utanç damgasını, kalbimde ise daha beter bir utancı taşıyorum. Bir de baktım ki, bir hainin emrine girmişim ve bir cinayet ağına yakalanmışım. Ne yapabilirdim? Tıpkı dün gece olduğu gibi, durumu düzeltmek için ne söylesem ihanet olarak algılandı. Buradan kaçamam, çünkü varım yoğum o dükkânım. Birlikten ayrılacak olsam, beni öldürürler ve eşimle çocuklarıma Tanrı bilir neler yaparlar. Ah, dostum, bu korkunç... korkunç!" Ellerini yüzüne götürdü, bedeni hıçkırıklarla sarsılıyordu.

McMurdo omuzlarını silkti. "Siz fazla yufka yüreklisiniz," dedi. "Bu işlerin adamı değilsiniz."

"Ben vicdanlı ve dindar bir insandım, ama beni de kendileri gibi bir katil yaptılar. Bir iş için seçildim. Yan çizseydim, başıma gelecekleri biliyordum. Belki de korkağım. Belki zavallı eşim ve çocuklarımı düşününce korkuyorum. Yine de bu işi yapmaya gittim. Anısı herhalde hiç aklımdan silinmeyecek.

"Buradan otuz kilometre uzakta, şu dağların arkasında, boş bir evdi. Dün gece size söylendiği gibi, bana da kapıda durmam söylenmişti. İşi yapabileceğime güvenleri yoktu. Ötekiler içeriye girdi. Çıktıklarında elleri bileklerine kadar kana bulanmıştı. Biz oradan ayrılırken, bir çocuk arkamızdan çığlıklar atıyordu. Babası gözlerinin önünde öldürülmüş olan bir çocuktu. Duyduğum dehşetten neredeyse düşüp bayılacaktım, oysa metin ve gülümseyen bir yüzle bakmak zo-

rundaydım; zira iyi biliyordum ki, böyle davranmasam, kanlı elleriyle çıktıkları bir sonraki ev benimki ve babası için çığlık atan çocuk da benim küçük Fred'im olacaktı.

"Ama o anda bir katil, bir cinayetin suç ortağı, hem bu dünyada, hem de öbür dünyada sonsuza dek lanetlenmiş biriydim. Ben dindar bir Katolik'im, ama rahip Çete üyesi olduğumu duyunca benimle konuşmayı reddetti ve beni aforoz etti. İşte benim durumum bu. Siz de aynı yoldasınız ve bunun sonunun neye varacağını soruyorum size. Gözünü kan bürümüş bir katil misiniz, yoksa bunu durdurmak için bir şeyler yapabilir miyiz?"

"Ne yapabilirsiniz ki?" diye sordu McMurdo birden. "Herhalde onları ihbar etmezsiniz?"

"Tanrı korusun!" diye haykırdı Morris. "Bunu düşünmek bile hayatıma mal olur."

"Tamam o zaman," dedi McMurdo. "Bence siz zayıf karakterli birisiniz ve her şeyi abartıyorsunuz."

"Abartıyorum ha! Burada yaşamayı biraz daha sürdürün de görün. Şu vadiye bakın! Yüzlerce bacadan çıkan dumanın üzerine nasıl çöktüğünü görüyor musunuz? Bana sorarsanız, insanların başlarının üstüne bundan daha yoğun cinayet bulutları çökecek. Burası Korku Vadisi, Ölüm Vadisi. Gündoğumundan günbatımına kadar insanların yüreklerini dehşet kaplıyor. Bekleyin de görün delikanlı."

"Eh, daha fazlasını gördükten sonra size düşüncelerimi söylerim," dedi McMurdo kayıtsızca. "Belli olan şu ki, siz buralara göre değilsiniz ve ne kadar çabuk her şeyinizi satıp savarsanız... dükkânınız karşılığında yalnızca bir dolar bile alsanız... sizin için o kadar iyi olacak. Bana söylediklerinizi aramızda kalacak, ama bizi ihbar edecek olursanız yemin ederim ki..."

"Yo, hayır!" diye haykırdı Morris acıklı bir sesle.

"O zaman bu konuyu kapatalım. Söylediklerinizi aklımda tutacağım ve belki bir gün sizin dediğinize geleceğim.

Bunları bana iyi niyetle söylediğinizi düşünüyorum. Şimdi dönmem gerekiyor."

"Gitmeden önce bir şey daha söyleyeceğim," dedi Morris. "Birlikte görülmüş olabiliriz. Ne konuştuğumuzu öğrenmek isteyebilirler."

"Ah, iyi ki aklınıza geldi."

"Dükkânımda tezgâhtarlık önerdim size."

"Ben de reddettim. Bunu konuştuk. Hoşça kalın, Morris Birader ve gelecekte işlerinizin rast gitmesini dilerim."

Aynı gün öğleden sonra McMurdo oturma odasındaki şöminenin yanında oturmuş, düşüncelere dalmış olarak purosunu tüttürürken, kapı ardına kadar açıldı ve patron McGinty dev gibi cüssesiyle kapı aralığını doldurarak boy gösterdi. Parolayı söyledi, sonra McMurdo'nun karşısına oturarak bir süre gözlerini kırpmadan baktı ona. McMurdo da aynı bakışlarla ona karşılık verdi.

"Ben ziyaret etmeyi iyi bilmem McMurdo Birader," dedi sonunda. "Galiba beni ziyarete gelenlerden vaktim kalmıyor. Ama seninle bir konuyu konuşmak iyi olacak diye düşündüm ve kaldığın yerde seni ziyaret edeyim dedim."

"Sizi burada görmek beni gururlandırdı sayın Meclis Üyesi," diye içten cevap verdi McMurdo, dolaptan çıkardığı viski şişesini getirirken. "Hiç beklemediğim bir şeref bu."

"Kolun nasıl?" diye sordu patron.

McMurdo yüzünü buruşturdu. "Sızlaması dinmedi," dedi, "ama buna değer."

"Evet, buna değer," diye cevap verdi beriki, "sadakat gösterenler, buna dayananlar ve locaya yardımcı olanlar için. Bu sabah Morris Birader'le Miller Tepesi'nde ne konuştunuz?"

Soru öylesine ani sorulmuştu ki, iyi ki cevabı hazırdı. McMurdo kahkahayı bastı. "Morris benim işe gitmeden para kazanabildiğimi bilmiyordu. Bilmeyecek de, çünkü benim gibiler için bu adam fazla ilke sahibi. Ama iyi niyetli bir

adam. Parasız kaldığımı sanmış olacak ki, manifaturacı dükkânında tezgâhtarlık önererek bana iyilik yapmak istemiş."

"Demek bunu konuştunuz?"

"Evet, bunu konuştuk."

"Sen de reddettin, öyle mi?"

"Elbette. Kendi yatak odamda dört saat çalışarak bunun on katı kadar para kazanmıyor muyum?"

"Doğrusu öyle. Ama yerinde olsam, Morris'le birlikte fazla görünmezdim."

"Neden?"

"Ben öyle diyorum da ondan. Buralarda çoğu kişi için bu yeter."

"Çoğu kişi için yeterli olabilir, ama benim için değil sayın Meclis Üyesi," dedi McMurdo. "Eğer insan sarrafıysanız, bunu anlarsınız."

Esmer devin gözleri ateş püskürdü, bir an kıllı pençesiyle içki kadehini sanki McMurdo'nun kafasına fırlatacakmış gibi kavradı. Ardından o yüksek sesli, gürültülü, yapmacık tavrıyla güldü.

"Amma garip adamsın," dedi. "Eh, madem nedenlerini bılmek istiyorsun, söyleyeceğim. Morris loca aleyhinde hiçbir şey söylemedi mi sana?"

"Hayır."

"Benim aleyhimde?"

"Hayır."

"Çünkü sana güvenmeyi göze alamamıştır. Ama onun yüreğinde sadakat yok. Bunu çok iyi biliyoruz. Bu yüzden onu gözleyip kulağını bükeceğimiz zamanı bekliyoruz. Bana kalırsa, zamanı gelmek üzere. Ağılımızda uyuz koyunlara yer yok. Ama sen kalkıp sadakatsiz adamlarla düşüp kalkarsan, senin de sadakatsiz olduğunu düşünebiliriz. Anlıyor musun?"

"Onunla düşüp kalkmam hiç olası değil, çünkü ondan hoşlanmıyorum," diye cevap verdi McMurdo. "Sadakatsiz-

liğe gelince, karşımdaki siz olmasaydınız, bunu iki kez söyletmezdim."

"Eh, bugünlük bu kadar yeter," dedi McGinty kadehini başına dikerek. "Sana bir tembihte bulunmaya gelmiştim ve bulundum."

"Sormak istediğim bir şey var," dedi McMurdo, "Morris'le konuştuğumu nereden öğrendiniz?"

McGinty güldü. "Bu kasabada olup bitenleri öğrenmek benim işim," dedi. "Sen dua et de her şeyi öğreneyim. Vakit epeyce geç oldu, bir de şunu söyleyeyim..."

Ama hiç umulmadık bir durum onu gitmekten alıkoydu. Ani bir gürültüyle kapı ardına kadar açıldı ve polis keplerinin altından kaşlarını çatarak kendilerine dikkatle bakan üç suratla karşılaştılar. McMurdo ayağa fırladı ve tabancasını çekmek üzereyken, iki Winchester tüfeğinin kafasına doğrultulmuş olduğunu görünce kalakaldı. İçeriye, elinde bir altıpatlar olan, üniformalı bir adam girdi. Bir zamanlar Chicago'da, şimdiyse Maden Ocağı Polis Örgütü'nde görevli Başkomiser Marvin'di bu. Yarım bir gülümsemeyle kafasını McMurdo'ya doğru salladı.

"Başını belaya sokacağını biliyordum, Chicago'lu Bay Düzenbaz McMurdo," dedi. "Beladan uzak duramadın, değil mi? Şapkanı giy ve bizimle gel."

"Bunu sana ödeteceğim, Başkomiser Marvin," dedi McGinty. "Sen kim oluyorsun da bir eve böyle girip dürüst, namuslu insanları rahatsız ediyorsun?"

"Siz bu olayın dışındasınız sayın Meclis Üyesi McGinty," dedi başkomiser. "Sizin değil, bu McMurdo denen adamın peşindeyiz. Bizi engellemek değil, bize yardım etmek düşer size."

"O benim dostum ve yaptıklarının hesabı benden sorulsun," dedi patron.

"Bugünlerden birinde kendi yaptıklarınızın hesabı da size sorulacak Bay McGinty," diye cevap verdi başkomiser.

"McMurdo buraya gelmeden önce de düzenbazdı, şimdi de düzenbaz. Ben silahını alırken, tüfeğini ona doğrult," dedi görevlilerden birine.

"Tabancam burada," dedi McMurdo soğuk bir sesle. "Belki de Başkomiser Marvin, eğer seninle burada yalnız ve karşı karşıya olsaydık, beni bu kadar kolay ele geçiremezdin."

"Tutuklama emri nerede?" diye sordu McGinty. "Vay canına! Polis örgütünde sizin gibiler varken ha Vermissa'da yaşamışız, ha Rusya'da. Tam da kapitalistlere yakışacak bir rezalet bu, ama yanına kalmaz."

"Siz göreviniz neyse onu yapın sayın Meclis Üyesi. Bizim işimizi bize bırakın."

"Neyle suçlanıyorum?" diye sordu McMurdo.

"*Herald* gazetesinin bürosunda yaşlı yayın yönetmeni Stanger'i dövenlerden biri olmakla. Bunun bir cinayet değil de, darp davası olmasına üzülme sakın."

"Eğer mesele bundan ibaretse," diyerek güldü McGinty, "bu adamı hemen bırakırsanız, büyük bir zahmetten kurtulursunuz. Gece yarısına kadar benimle birlikte bardaydı, poker oynuyordu, buna tanık olan bir düzine adam getirebilirim size."

"Bu sizi ilgilendirir ve sanırım yarın mahkemede derdinizi anlatırsınız. Bu arada, hadi gel McMurdo, kafana bir kurşun saplanmasını istemiyorsan da güzellikle gel. Siz de geri durun Bay McGinty, sizi uyarıyorum, çünkü görevdeyken hiçbir direnmeye boyun eğmem!"

Başkomiserin tavrı öylesine kararlıydı ki, McMurdo da, patronu da durumu kabullenmek zorunda kaldı. Tutuklu götürülmeden önce, McGinty bir yolunu bulup ona bir şeyler mırıldandı.

"Ya şey..." diyerek başparmağını havaya kaldırdı, sahte dolar kalıplarının yerini soruyordu.

"Merak etme," diye fısıldadı McMurdo. Döşemenin altında güvenli bir yere saklamıştı onları.

"Güle güle git," dedi patron, onun ellerini sıkarken. "Avukat Reilly ile görüşüp savunmanla ben ilgileneceğim. Bana inan, seni içeride tutamayacaklar."

"Bundan o kadar emin olmayın. Siz ikiniz tutukluya göz kulak olun ve bir şeylere kalkışırsa vurun onu. Ben gitmeden önce bu odada arama yapacağım."

Arama yapmasına yaptı, ama gizli para kalıplarını bulamadı. Aşağıya inmesinden sonra, adamlarıyla birlikte McMurdo'yu karakola götürdü. Karanlık bastırmıştı ve tipi yüzünden sokaklar hemen hemen boştu, ama sokakta dolaşan birkaç kişi grubun peşine takıldı ve karanlığın verdiği cesaretle tutukluya lanetler yağdırdı.

"Lanet olası çeteciyi linç edelim!" diye bağırdılar. "Linç edelim!" McMurdo itilip kakılarak karakola sokulurken, gülüp alay ettiler. Kısaca resmi ifadesi alındıktan sonra, yetkili polis müfettişi onu nezarethaneye aldı. Burada Baldwin'le ve hepsi de o gün öğleden sonra tutuklanan ve ertesi sabahki duruşmayı bekleyen, önceki geceki öbür üç suçluyla karşılaştı.

Oysa Hür Biraderler'in kolları, yasaların kalesi olan bu yere bile uzanıyordu. O gece geç bir saatte onlara yatak olarak içi hasır doldurulmuş şilteler getiren gardiyan, bunların arasından iki şişe viski, birkaç kadeh, bir deste de oyun kâğıdı çıkarıp verdi. Bütün gece ertesi sabah olacaklardan hiçbir kaygı duymadan şamata yaptılar.

Aslında, sonucun gösterdiği üzere, kaygılanmaları için de bir neden yoktu. Yargıç kanıt yokluğunda, onları mahkemeye sevk edemezdi. Bir yandan dizgiciler ve matbaa işçileri yeterli ışık olmadığını, kendilerininse şaşkınlık içinde olduklarını ve aralarında sanıkların da bulunduğuna inanmakla birlikte, saldırganları kesin olarak tanımlamanın zor olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar. McGinty'nin tuttuğu kurnaz avukatın çapraz sorgulamasından sonra da ifadeleri büsbütün belirsizliğe büründü.

Yaralı gazeteci ise ifadesinde, aniden saldırıya uğradığı için, kendisine vuran ilk adamın bıyıklı olduğu dışında hiçbir şey söyleyemeyeceğini belirtmişti. Ayrıca saldırganların çeteciler olduklarını bildiğini, çünkü toplumdaki herhangi birisinin kendisine düşmanlık beslemesinin olasılık dışı olduğunu ve makalelerinde sözünü sakınmaması dolayısıyla uzun zamandır tehditler aldığını da sözlerine eklemişti. Öte yandan, aralarında yüksek mevkili belediye meclisi üyesi McGinty de olmak üzere, altı yurttaş hiç tereddütsüz ve ağız birliğiyle bu adamların darp olayından çok sonraki saatlere kadar Birlik Evi'nde kâğıt oynadıklarını söylediler.

Adamların maruz kaldıkları olumsuz muamele dolayısıyla kendilerinden neredeyse özür dilenerek salıverildiklerini söylemeye gerek yok; bir de üstelik, Başkomiser Marvin ile görevliler işgüzarlık etmişler gibi ima yollu kınandılar bile.

Karar açıklandığında, McMurdo'nun aralarında tanıdık yüzler seçtiği mahkeme salonundaki kalabalıktan büyük bir alkış koptu. Loca mensubu biraderler gülümsüyor, el sallıyorlardı. Oysa adamlar birer birer sanık bölmesinden çıkarlarken, dudaklarını büzerek ve kara kara düşünerek bakanlar da vardı. Bunlardan biri, ufak tefek, kara sakallı, yürekli bir adam, biraz önce sanık durumunda olan adamlar önünden geçerken kendinin ve arkadaşlarının düşüncelerini dile getirdi.

"Sizi lanet olası katiller sizi!" dedi. "Hakkınızdan geleceğiz sizin!"

5

En Karanlık Saat

Jack McMurdo'nun biraderler arasındaki itibarını artıracak bir şey kaldıysa, o da tutuklanması ve aklanması oldu. Bir adamın daha locaya kabul edildiği ilk akşam yargıç karşısına çıkarılmasıyla sonuçlanan bir şey yapmış olması, birliğin tarihinde yeni bir rekordu. İyi bir içki arkadaşı, neşeli bir kafadar ve dediği dedik patronun bile hakaret etmesine katlanamayan sinirli birisi olarak zaten ünlenmişti. Ama bütün bunlara ek olarak, arkadaşlarına aralarında hiçbirinin kanlı bir eylem planlayabilecek kadar kafasının çalışmadığı ve bunu yürütecek kadar becerikli olmadığı fikrini aşılamıştı. "Bu çocuk temiz iş çıkaracak," diyorlardı kıdemliler birbirlerine ve onu işin başına getirecekleri zamanı bekliyorlardı.

McGinty dediğini yaptıracak olanaklara sahipti, ama McMurdo'nun çok becerikli olduğunun da farkındaydı. Sanki çok vahşi bir av köpeğini tasmasından tutuyor gibi hissediyordu kendini. Küçük işlere koşacak sokak köpekleri vardı, ama bir gün bu yaratığı avının üstüne salacaktı. Aralarında Ted Baldwin olmak üzere, birkaç loca üyesi bu yabancının hızla yükselmesine içerliyor, ama ondan uzak duruyorlardı, çünkü gülüp söylemeye ne kadar hazırsa, kavga etmeye de o kadar hazırdı.

Gelgelelim, arkadaşları arasında itibar kazanmışsa bile, kendisi için daha da önemli olan bir alanda kaybetmişti. Ettie Shafter'in babası onunla tüm ilişkisini kesmiş, evinden içeriye adımını atmasına bile izin vermiyordu. Ettie ise ondan bütünüyle vazgeçemeyecek kadar âşıktı ona, yine de sağduyusu suçlu gözüyle bakılan bir adamla evlenmekten ne bekleyebileceği konusunda kendisini uyarıyordu.

Genç kız bir sabah, geceyi uykusuz geçirdikten sonra, belki de son bir kez onu görüp içine battığı bataktan onu çekip çıkarmak için bir çabada bulunmaya karar verdi. McMurdo'nun hep kendisine yalvardığı şeyi yaptı, onun kaldığı pansiyona gitti ve oturma odası olarak kullandığı odaya girdi. McMurdo sırtı kıza dönük, bir masada oturmuş, önündeki mektuba bakıyordu. Birden çocukça bir muziplik dürtüsüne kapıldı... daha on dokuz yaşındaydı. Kapıyı açtığında McMurdo onu duymamıştı. Genç kız parmaklarının ucuna basarak yaklaştı ve eliyle hafifçe onun omzuna dokundu.

Eğer onu şaşırtmak istiyorduysa, bunu kesinlikle başardı; ama karşılığında kendisi de şaşkınlığa uğradı. McMurdo bir kaplan çevikliğiyle döndü ve elini kızın boğazına geçirdi. Aynı anda öbür eliyle de masada duran mektubu buruşturdu. Delikanlı bir an öylece durup baktı. Sonra yüz hatlarını kasan şiddet ifadesinin yerini şaşkınlık ve sevinç aldı... ama genç kız sakin yaşamında daha önce karşılaşmadığı bu şiddet üzerine dehşet içinde geri çekildi.

"Sen miydin?" dedi McMurdo elini alnına götürerek. "Sen kalkıp bana gelmişsin, bir tanem, bense senin boğazına sarılıyorum! Gel sevgilim," diyerek genç kıza kollarını uzattı, "gel de sana kendimi bağışlatayım."

Ama Ettie onun yüzünde okuduğu korkuyla karışık suçluluğun dehşetini daha atlatamamıştı. Kadınsı içgüdüsüyle, bunun yalnızca ansızın ürken birinin korkusu olmadığını anladı. Suçluluk duygusuydu bu –evet– suçluluk duygusu ve korku!

"Sana neler oluyor Jack!" diye haykırdı. "Neden o kadar korktun benden? Ah, Jack, eğer vicdanın rahat olsaydı, bana öyle bakmazdın!"

"Tabii ki başka düşüncelere dalmıştım ve sen bir peri kızı gibi öyle ses çıkarmadan gelince..."

"Hayır, hayır, bunun ötesinde bir şey vardı Jack." Derken bir kuşku sardı içini. "Yazdığın o mektubu göster bana."

"Ah, Ettie, gösteremem."

Kuşkuları kesinleşti. "Başka bir kadın var," diye haykırdı. "Biliyorum! Yoksa neden saklayasın benden? Eşine mi mektup yazıyordun? Evli olmadığını nereden bileceğim... sen ki, kimsenin tanımadığı bir yabancısın?"

"Evli değilim Ettie. Yemin ederim. Benim için dünyada yalnızca sen varsın. Kutsal İsa adına yemin ederim!"

Sözlerinde öylesine tutkulu bir içtenlik vardı ki, genç kızın ona inanmaktan başka çaresi kalmadı.

"Şu halde," diye haykırdı, "neden bana mektubu göstermiyorsun?

"Sana şunu söyleyeyim sevgilim," dedi. "Bunu göstermemeye yemin ettim ve nasıl sana verdiğim bir sözü bozamazsam, başkalarına verdiğim sözü de tutmak zorundayım. Locayla ilgili bir iş bu ve senden bile gizli kalmalı. Omzuma birisi dokununca eğer korktuysam, anlamıyor musun, bu bir polis dedektifinin eli de olabilirdi?"

Genç kız onun doğruyu söylediği duygusuna kapıldı. McMurdo ona sarıldı ve korkusunu ve kuşkularını gidermek için onu öptü.

"Gel yanıma otur. Senin gibi bir kraliçeye layık bir taht değil, ama yoksul sevgilin ancak bu kadarını bulabiliyor. Günlerden bir gün daha iyisini bulacağım sana. Şimdi artık tedirginliğin geçti, değil mi?"

"Suçlular arasında bir suçlu olduğunu bilirken, hangi gün cinayetle suçlanarak mahkemeye çıkacağını bilemezken, tedirginliğim nasıl geçer Jack? Dün senden 'Çeteci McMur-

do' diye söz etti bizim pansiyonerlerden biri. Yüreğime bir bıçak gibi saplandı bu."

"Onlar söyledi diye ben kötü olmam."

"Ama söyledikleri doğruydu."

"Bak canım, mesele sandığın kadar kötü değil. Biz yalnızca haklarımızı kendi yöntemlerimizle almaya çalışan zavallılarız."

Ettie kollarını sevgilisinin boynuna doladı. "Vazgeç bundan Jack! Hatırım için, Tanrı aşkına, vazgeç! Bugün buraya senden bunu istemeye geldim. Ah, Jack, bak... diz çökmüş yalvarıyorum sana. Önünde diz çöküp vazgeçmen için yakarıyorum."

McMurdo onu yerden kaldırıp başını göğsüne dayayarak teselli etmeye çalıştı.

"Sevgilim, sen benden ne istediğini bilmiyorsun. Vazgeçmem demek, yeminimi bozmam ve arkadaşlarımı yüzüstü bırakmam demek olur, nasıl yapabilirim bunu? Ne durumda olduğumu bilseydin, bunu benden hiçbir zaman istemezdin. Üstelik istesem bile, nasıl yapabilirim bunu? Bütün sırlarını bilen birinin ayrılmasına locanın izin vereceğini mi sanıyorsun?"

"Ben bunu düşündüm Jack. Ben her şeyi planladım. Babam biraz para biriktirmişti. Bu adamlardan korkarak hayatımızın karardığı bu yerden bıktı. Gitmeye hazır. Philadelphia ya da New York gibi bize ulaşamayacakları bir yere kaçarız."

McMurdo güldü. "Locanın kolu uzundur. Buradan ta Philadelphia ya da New York'a kadar uzanamaz mı sanıyorsun?"

"O zaman Batı'ya ya da İngiltere'ye, yahut babamın ülkesi Almanya'ya gideriz... Bu Korku Vadisi'ndense neresi olsa olur."

McMurdo'nun aklına yaşlı Morris Birader geldi. "Bu vadinin böyle adlandırıldığını ikinci kez duyuyorum," dedi. "Bazılarınızın hayatı gerçekten de kararmış."

"Her gün daha da kararıyor. Ted Baldwin'in bizi bağışladığını mı sanıyorsun? Senden korkusu olmasa, ne şansımız olur sanıyorsun? Bana baktığında, o karanlık, aç gözlerindeki bakışı bir görseydin!"

"Vay canına! Bakarken bir yakalasam, ona nazik davranmayı öğretirdim. Ama beni dinle küçük kız. Buradan gidemem. Yapamam bunu... ilk ve son kez söylüyorum. Ama her şeyi bana bırakırsan, bundan onurlu bir biçimde kurtulmanın bir yolunu bulmaya çalışırım."

"Böyle bir durumda onur olmaz."

"Nasıl baktığına bağlı bu. Ama bana altı ay verirsen, başkalarının yüzüne utanmadan bakarak buradan gitmenin bir yolunu bulurum."

Genç kız sevinerek güldü. "Altı ay ha!" diye haykırdı. "Söz mü?"

"Eh, belki yedi ya da sekiz olabilir. Ama en çok bir yıl içinde bu vadiyi geride bırakacağız."

Ettie ancak bu kadarını elde edebilmişti, ama hiç yoktan iyiydi. Şimdi yakın geleceğin karanlığını aydınlatan bir ışık vardı uzakta. Jack McMurdo'nun yaşamına girmesinden bu yana, içi her zamankinden daha rahat olarak babasının evine döndü.

Bir üyesi olarak, birliğin tüm sırlarının ona açıklanması beklenirdi, ama çok geçmeden örgütün bu küçük locadan daha geniş ve daha karmaşık olduğunu anladı. Patron McGinty bile pek çok şeyi bilmiyordu; zira demiryolu hattının ilerisinde, Hobson's Patch'te yaşayan, birdenbire ve keyfi bir biçimde bir araya getirdiği birkaç başka locaya egemen olan bir Bölge Delegesi vardı. Kurnaz bakışlı, kır saçlı, ses çıkarmadan yürüyen ve kötücül gözlerle yan yan bakan bu adamı McMurdo yalnızca bir kez görmüştü. Adı Evans Pott'tu ve Vermissa'nın büyük patronu bile, tıpkı iriyarı Danton'un çelimsiz, ama tehlikeli Robespierre'den korktuğu gibi, çekiniyor ve korkuyordu ondan.

Bir gün, McMurdo'yla aynı pansiyonda kalan Scanlan, McGinty'den bir mektup aldı; zarfın içinde Evans Pott'un oraya Lawler ve Andrews adlı, kasabada birtakım eylemlerde bulunacak iki iyi adamını gönderdiğini bildiren bir mektubu da vardı, ama bu eylemlerinin hedefinin ne olduğuyla ilgili ayrıntıların gizli kalması gerektiği yazılıydı. Acaba Büyük Üstat bu adamlara eylem zamanına kadar rahatça kalabilecekleri bir yer ayarlayabilir miydi? McGinty ise mektubunda, Birlik Evi'nde kalırlarsa onları gizlemeye olanak bulunmadığını yazıyor, dolayısıyla da McMurdo ile Scanlan'dan yabancıları bir iki günlüğüne kaldıkları pansiyonda ağırlamalarını rica ediyordu.

İki adam ellerinde çantalarıyla o akşam geldiler. Lawler kurnaz bakışlı, sessiz, sakin ve az konuşan, yaşını başını almış bir adamdı, üzerindeki siyah pardösü, başındaki fötr şapkası ve kirpi gibi kır sakalıyla gezgin bir rahibi andırıyordu. Yol arkadaşı Andrews ise çocukluktan yeni çıkmış bir yaşta, içten ve neşeli bir yüz ifadesi olan, sanki tatil yapmaya gelmiş ve her dakikasının tadını çıkarmaya niyetli gibi davranan bir gençti. İkisi de içkiye el sürmüyorlar ve her bakımdan örnek birer toplum üyesi gibi davranıyorlardı; ne var ki, iş cinayete gelince, ikisi de son derece işini bilen katillerdi. Lawler şimdiden bu tür on dört, Andrew ise üç eylemde bulunmuştu.

McMurdo, adamların geçmişte yaptıkları işlerden rahatça söz ettiklerini ve bunları topluma iyi ve özgeci hizmette bulunanlara özgü yarı utangaç bir gururla anlattıklarını fark etti. Oysa şimdi yapacakları iş konusunda ketum davranıyorlardı.

"Bizi seçmelerinin nedeni, ikimizin de içki içmememiz," diye açıkladı Lawler. "Gereğinden fazla konuşmayacağımıza güveniyorlar. Sakın yanlış anlamayın, biz Bölge Delegesi'nin emirlerine uyarız."

"Elbette, biz de bu işin içindeyiz," dedi McMurdo'nun arkadaşı Scanlan, akşam yemeği için dördü de masaya oturmuşlardı.

"Doğru söyledin. Charlie Williams'ın ya da Simon Bird'ün öldürülmesinden ya da geçmişteki başka bir işten, ta inekler otlaktan dönene kadar konuşabiliriz. Ama bu iş bitinceye kadar hiçbir şey söylemeyiz."

"Benim de buralarda iki çift laf etmek istediğim yarım düzine kadar adam var," dedi McMurdo, bir de küfür savurarak. "Herhalde Ironhill'deki Jack Knox'un peşinde değilsinizdir. Kulağını bükmeye gitmeyi isterdim doğrusu."

"Hayır, henüz o değil."

"Ya da Herman Strauss?"

"Hayır, o da değil."

"Eh, söylemek istemiyorsanız, size zorla söyletemeyiz, ama bilmeyi isterdim."

Lawler gülümseyerek kafasını iki yana salladı.

Adamların ketum davranmalarına karşın, Scanlan ile McMurdo "eğlence" diye adlandırdıkları bu iş sırasında orada olmaya niyetliydiler. Bu yüzden, bir sabah erken saatte McMurdo onların usulca merdivenlerden indiğini işitince, Scanlan'ı uyandırdı ve ikisi de telaşla giyinmeye başladılar. Giyininçe, berikilerin kapıyı açık bırakarak sıvışıp gittiklerini gördüler. Henüz güneş doğmamıştı ve sokak lambalarının ışığında iki adamı sokağın ilerisinde yürürlerken gördüler. Gizlenerek ve derin karda ayak sesleri duyulmadan onları izlediler.

Pansiyon zaten kasabanın çıkışındaydı ve çok geçmeden kasaba sınırlarının ötesindeki kavşağa vardılar. Burada bekleyen üç adamla Lawler ve Andrews kısa ve hararetli bir konuşma yaptılar. Sonra hepsi birlikte yeniden yola koyuldu. Belli ki, fazla sayıda adam gerektiren önemli bir işti. Bu noktada, başka başka maden ocaklarına giden birkaç yol vardı. Yabancılar Crow Tepesi'ne giden yola saptılar; New Eng-

land'lı gayretli ve korkusuz yöneticisi Josiah Hi Dunn sayesinde, uzun dehşet yılları boyunca düzeni ve disiplini biraz korumayı başaran sağlam ellerin yönetimindeki muazzam bir işletme vardı orada.

Gün ağarmaya başladı; kömür tozundan kararmış yolda tek başına ya da gruplar halinde yola koyulmuş işçiler belirdi.

McMurdo ile Scanlan, gözlerini izledikleri adamlardan ayırmaksızın, işçilerle birlikte yürüdüler. Ortalığa yoğun bir sis çökmüştü; birden bir sirenin acı çığlığı duyuldu. Ocağa inecek kafeslere binmeleri ve günlük vardiyanın başlaması için on dakika kaldığını bildiren sesti bu.

Maden kuyusunu çevreleyen açıklığa vardıklarında, bekleyen yüz kadar maden işçisi soğuk yüzünden ayaklarını yere vurup duruyor, parmaklarını soluklarıyla ısıtmaya çalışıyorlardı. Yabancılar, makine odasının gölgesi altında bir arada duruyorlardı. Scanlan ile McMurdo her yeri görebilecekleri bir cüruf yığınının üstüne tırmandılar. Kocaman sakallı bir İskoç olan Menzies adlı mühendisin makine odasından çıkıp kafeslerin indirilmesi için düdüğünü çaldığını gördüler.

Tam o sırada, uzun boylu, sarsak görünüşlü, tıraşlı ve temiz yüzlü bir genç çukurun başına doğru seğirtti. Yürürken, makine odasının altında sessiz ve hareketsiz duran gruba ilişti gözleri. Adamlar yüzlerini gizlemek için şapkalarını gözlerine indirmiş, paltolarının yakalarını kaldırmışlardı. Bir an yöneticinin yüreğine ölümün soğuk eli değer gibi oldu. Ama bir an sonra bu duyguyu yenip davetsiz yabancılara karşı görevini yerine getirmeye karar verdi.

Yanlarına yaklaşırken, "Siz kimsiniz?" diye sordu. "Burada ne bekliyorsunuz?"

Bir cevap alamadı, ama Andrews adlı delikanlı öne doğru bir adım atıp adamın midesine ateş etti. Bekleyen yüz maden işçisi sanki felce uğramış gibi hareketsiz ve çaresiz duruyorlardı. Yönetici iki eliyle yarasına bastırıp iki büklüm oldu. Sonra sendeleyerek uzaklaştı, ama bu kez katillerden

başka biri ateş etti ve adam yana doğru bir kül yığınına yıkılıp orada debelenmeye ve çırpınmaya başladı. İskoç kökenli Menzies bunu görünce öfkeyle bağırdı ve elindeki demirden somun anahtarıyla katillerin üzerine yürüdü, ama yüzüne isabet eden iki mermiyle adamların ayaklarının dibinde o da can verdi.

Maden işçilerinden bazıları öne doğru atıldılar, kederli ve öfke dolu sesler yükseldi; yabancılardan birkaçı tabancalarındaki mermileri kalabalığın üzerine boşaltınca işçiler dağıldı, kimisi olanca gücüyle Vermissa'daki evlerine doğru koşuyordu.

Aralarından en cesur birkaçı bir araya gelip madene geri döndüklerinde, katiller çetesi sabah sisine karışıp gitmişti ve yüz kadar kişinin gözleri önünde bu çifte cinayeti işleyen adamların kimliğini belirleyen bir tek tanık bile yoktu.

Scanlan ile McMurdo da geri döndüler; Scanlan'ın cesareti biraz kırılmıştı, çünkü bir cinayet eylemine ilk kez tanık olmuştu ve hiç de şimdiye kadar inandırıldığı gibi eğlenceli bulmamıştı bunu. Kasabaya doğru hızlı hızlı ilerlerlerken ölen yöneticinin eşinin çığlıkları kulaklarından silinmiyordu. McMurdo da dalgın ve sessizdi, ama arkadaşının yumuşamasına karşı hiç anlayış göstermedi.

"Tabii ki bir savaş bu," diye tekrarladı. "Onlarla bizim aramızdaki savaş yalnızca. Biz de elimizden geleni ardımıza koymuyoruz."

Birlik Evi'ndeki loca odasında o akşam tam bir cümbüş yaşandı; yalnızca bölgede şantajla ve dehşet salarak hizaya soktukları işletmeler gibi, Crow Tepesi'ndeki işletmeyi de yöneticisini ve mühendisini öldürerek yola getirmelerini değil, aynı zamanda buradaki locanın planladığı gelecekteki bir zaferi de kutladılar.

Anlaşılan Bölge Delegesi, Vermissa'da bir eylemde bulunmaları için beş iyi adamını buraya gönderirken, karşılığında Vermissa'lı üç adamın da gizlice seçilip gönderilmelerini iste-

mişti. Bu adamlar, Gilmerton bölgesindeki en ünlü ve en sevilen maden ocağı sahibi Stake Royal'li William Hales'i, her bakımdan örnek bir işveren olduğu için bu dünyada hiçbir düşmanının olmadığına inanılan bir adamı öldüreceklerdi. Ne var ki, bu adam işyerinde verimli bir çalışma istediği için, sınırsız güce sahip birliğin üyesi olan birtakım ayyaş ve tembel işçilere yol vermişti. Kapısına asılan ölüm ilanları onu kararlılığından döndürememiş, böylece de uygar bir ülkede ölüme mahkûm edilmişti.

Ölüm cezası da infaz edilmişti. Büyük Üstat'ın yanındaki şeref koltuğuna yayılıp oturmuş olan Ted Baldwin ise idam mangasının başı seçilmişti. Al al olmuş suratı ve buğulu, kan çanağına dönmüş gözleri geceyi uyumadan ve içki içerek geçirdiğini gösteriyordu. Önceki gece arkadaşlarıyla birlikte dağlarda gecelemişti. Hava koşulları yüzünden üstleri başları dağınıktı. Ama umutsuz bir maceradan sonra geri dönen hiçbir kahraman onlar kadar sıcak bir karşılamayla karşılanmamıştır.

Sevinç çığlıkları ve kahkahalar arasında, yaptıklarını tekrar tekrar anlattılar. Akşam olunca adamın at üstünde evine dönerken geçeceği yolun üzerindeki sarp bir tepede pusu kurup beklemişlerdi. Adam soğuğa karşı korunmak için kat kat kürklere bürünmüş olduğu için, tabancasını çıkaramamıştı. Onu atının üstünden indirip kurşun yağmuruna tutmuşlardı. Bağırarak merhamet dilemişti. Loca üyelerini eğlendirmek için adamın çığlıklarını taklit ediyorlardı.

"Nasıl çığlık attığını bir daha tekrarlasana," diye bağrışıyorlardı.

İçlerinden hiçbirinin adamı tanıdığı yoktu; ama bir cinayet sahnesi tiyatro oyunu gibidir ve Gilmerton'lu çetecilere Vermissa'lıların güvenilir olduklarını göstermişlerdi.

Yalnızca bir terslik olmuştu; hareketsiz cesedi kurşun yağmuruna tutmayı sürdürürlerken, bir adamla eşi arabayla yanlarından geçmişti. Önce her ikisini de vurmayı dü-

şünmüşler, ama onların maden ocaklarıyla ilgisi olmayan zararsız insanlar olması dolayısıyla, yollarına devam etmelerini ve ağızlarını sıkı tutmalarını, yoksa başlarına kötü şeyler geleceğini sıkı sıkı tembih etmişlerdi. Böylece kan revan içindeki cesedi öyle taş yürekli işverenlere gözdağı olsun diye yolun ortasında bırakmışlar ve üç soylu intikamcı, ocakların ve cüruf yığınlarının hemen ötesinde başlayan yabani doğanın kucağı olan dağlara kaçmışlardı. İşte görevlerini güzelce yerine getirip, arkadaşlarının alkışları arasında, sağ salim buradaydılar.

Çeteciler için büyük bir gündü bu. Vadinin üzerine daha da karanlık bir gölge çökmüştü. Gelgelelim, nasıl ki akıllı bir general düşmanlarını hezimete uğrattıktan sonra toparlanmalarına meydan vermemek için bu zafer anında saldırılarını bir kat daha artırırsa, patron McGinty de arpacı kumrusu gibi düşünceli, kötücül bakışlarıyla savaş sahnesini gözden geçirerek, kendisine karşı gelenlere yeni bir saldırı tasarlamıştı. O gece, yarı sarhoş kalabalık oradan ayrılırken, McMurdo'nun omzuna dokunup ilk görüşmelerini yaptıkları odaya götürdü onu.

"Bak evlat," dedi, "sonunda layık olduğun bir iş vereceğim sana. Bunu kendi ellerinle yapacaksın."

"Benim için bir onur bu," diye cevap verdi McMurdo.

"Yanına iki adam al... Manders ile Reilly'yi. Onlara bu işten zaten söz ettim. Chester Wilcox'un defteri dürülmeden bu bölgede durumumuz düzelmez. Eğer onun icabına bakarsan, kömür bölgesindeki bütün localardan teşekkür alırsın."

"Elimden geleni yaparım. Kim bu adam ve onu nerede bulacağım?"

McGinty hep dudaklarının arasında duran ve yarı çiğneyip yarı tüttürdüğü purosunu ağzından çekti ve defterinden yırttığı bir sayfaya kabataslak bir kroki çizmeye koyuldu.

"Iron Dike Şirketi'nin ustabaşıdır. Namuslu bir yurttaştır, savaşta çavuşmuş, yüzü yara izleriyle kaplı, kır sakallı bir

adamdır. Onu iki kez uyardık, ama boşuna; Jim Caraway onun yüzünden yaşamını yitirdi. Şimdi iş sana düşüyor. Ev şurada... Dike kavşağında yalnızca onunki var, krokide gördüğün gibi... gürültünün işitileceği başka bir ev yok orada. Gündüz saatleri iş için uygun olmaz. Adam hep silahlı dolaşır ve sorup soruşturmadan bir çırpıda ateş eder. Ama geceleri... yanında eşi, üç çocuğu, bir de hizmetçileri var. Birini öldürüp, öbürünü bırakamazsın. Ya hep, ya hiç. Yanında biraz dinamit götürsen, kibriti çaktın mı..."

"Bu adam ne yaptı?"

"Jim Caraway'i vurdu demedim mi?"

"Ne diye vurdu?"

"Sana ne be adam? Caraway gece evine dönüyormuş, oracıkta vurdu onu. Bu kadarı bana yeter, sana da. Bu işi hemen halletmelisin."

"Ama iki kadın ve çocuklar var. Onlar da ölecek mi?"

"Ölmeleri gerek... başka nasıl halledeceksin?"

"Onlara yazık olacak, hiçbir şey yapmadılar ki."

"Ne kadar aptalca konuşuyorsun. Yoksa korktun mu?"

"Sakin olun sayın Meclis Üyesi, sakin olun! Üyesi olduğum locanın Büyük Üstat'ının emrini yerine getirmeyeceğimi düşünmeniz için daha önce ne yaptım ya da ne söyledim? Doğruya yanlışa siz karar verirsiniz."

"Şu halde yapacaksın bu işi?"

"Tabii ki yapacağım."

"Ne zaman?"

"Evi görüp bir plan yapmam için siz iyisi mi bana bir iki gece verin. Sonra..."

"Pekâlâ," dedi McGinty, onun elini sıkarak. "Sana bırakıyorum. Bize iyi haberleri getirdiğin gün, güzel bir gün olacak. Hepsini dize getirecek son darbe bu."

McMurdo ansızın kendisine verilen işi uzun uzun ve etraflıca düşündü. Chester Wilcox'un ıssız bir konumda oturduğu ev, bitişik vadinin on iki kilometre kadar ötesindeydi.

Saldırı planını hazırlamak için, hemen o gece tek başına yola koyuldu. Keşiften döndüğünde gün ağarmıştı. Ertesi gün Manders ile Reilly adındaki iki adamıyla konuştu; sanki geyik avına çıkacaklarmış gibi sevinen, gözü kara iki adamdı bunlar.

İki gece sonra, üçü de silahlı olarak, birinin elinde ocaklarda kullanılan dinamit tozu dolu torbayla, kasabanın dışında buluştular. Issız konumdaki eve vardıklarında saat sabahın ikisiydi. Rüzgârlı bir geceydi, dolunay olmasına birkaç gün kalmış ayın önünden küme küme bulutlar savruluyordu. Ortalıkta köpekler olabileceği konusunda uyarılmışlardı; bu yüzden ellerindeki tabancaların horozları kalkık durumda, temkinli bir biçimde ilerliyorlardı. Ama rüzgârın uğultusundan başka hiçbir ses ve başlarının üstündeki dalların sallanmasından başka hiçbir kıpırtı yoktu.

McMurdo evin kapısına kulağını dayayıp içeriyi dinledi, ama hiç ses çıkmıyordu. Sonra dinamit tozunu kapıya dayadı, bıçağıyla torbada bir delik açtı ve fitili yerleştirdi. Fitil tutuştuktan sonra, arkadaşlarıyla birlikte oradan hızla uzaklaşıp patlamayla birlikte yerle bir olan evin boğuk gürültüsünden önce bir çukurun içine sığındılar. Görevlerini yerine getirmişlerdi. Birliğin kanlı tarihinde bundan daha temiz bir iş gerçekleştirilmemişti.

Ama ne yazık ki, bu kadar ince tasarlanmış ve cesurca yerine getirilmiş olan bu iş boşuna olmuştu! Chester Wilcox, bir sürü kurbanın başına gelenler üzerine ve kendisinin de mimlendiğini bildiği için, yalnızca bir gün önce ailesiyle birlikte polis görevlilerinin nöbet tuttuğu daha güvenli ve daha az bilinen bir yere taşınmıştı. Dinamitin yerle bir ettiği ev boştu ve sert mizaçlı eski çavuş, Iron Dike'taki maden işçilerini disiplin altına almayı sürdürüyordu.

"Onu bana bırakın," dedi McMurdo. "Ondan ben sorumluyum ve bir yıl beklemek zorunda bile kalsam, yakalayacağım onu."

Locanın tüm üyeleri ona güven oyu verip teşekkür ettiler, böylece de bir süre konu kapandı. Birkaç hafta sonra, gazeteler birisinin pusu kurarak Wilcox'u vurduğunu yazınca, herkes McMurdo'nun yarım kalan işini tamamladığını anladı.

İşte Hür Biraderler Birliği'nin yöntemleri ve çetecilerin eylemleri böyleydi; bu yoldan o büyük ve zengin bölgeye dehşet salarak egemen oluyorlardı. Bölge uzunca bir süre onların korkunç varlığının etkisinde kaldı. Niçin bu sayfalara daha başka cinayetlerin de kanı bulaşsın? Ne tür adamlar olduklarını ve ne tür eylemlerde bulunduklarını yeterince anlatmadım mı?

Bu olaylar tarihe geçmiştir ve isteyenler bunların ayrıntılarını arşivlerden okuyabilir. Bu arşivlerden, sırf birliğin iki üyesini tutuklamaya kalkıştıkları için Hunt ve Evans adlı iki polis görevlisinin vurulduğunu öğrenebilir... Vermissa Locası'nda planlanan ve bir çetecinin gözünü kırpmadan iki çaresiz ve silahsız adamı vurduğu bir çifte cinayet olayıydı bu. Bundan başka, patron McGinty'nin emriyle öldüresiye dövülen eşinin başucunda duran Bayan Larbey'in vurulması da yazıyor arşivlerde. Yaşlı Jenkins'in öldürülmesi, bundan kısa süre sonra erkek kardeşinin öldürülmesi, James Murdoch'un sakatlanması, Staphouse ailesinin evinin havaya uçurulması ve Stendal'lerin öldürülmeleri gibi olayların hepsi o korkunç kış aylarında birbirini izledi.

Korku Vadisi'nde gölgeler gitgide daha da kararıyordu. Derken ilkbahar geldi ve dereler akmaya, ağaçlar tomurcuklanmaya başladı. Bunca zaman demirden bir pençenin altında ezilen doğa için umut doğdu; oysa dehşetin boyunduruğu altında yaşayan kadınlar ve erkekler için hiçbir umut yoktu. Tepelerindeki bulut, 1875 yılının yaz başlangıcında olduğu kadar karanlık ve umutsuz olmamıştı hiç.

6

Tehlike

Şiddet olayları artık doruğundaydı. Locanın içişleri danışmanlığı görevi verilen ve bir gün Büyük Üstat olarak McGinty'nin yerini alacağına kesin gözüyle bakılan McMurdo, şimdi biraderlerin toplantısından hiç eksik olmuyor ve onun yardımı ve tavsiyeleri olmaksızın hiçbir iş yapılmıyordu. Ne var ki, Hür Biraderler arasındaki konumu yükseldikçe, Vermissa sokaklarında onu selamlayanların kaşları da bir o kadar çatılıyordu. Vermissa'lılar duydukları dehşete karşın, kendilerini ezenlere karşı birlik oluşturacak kadar yürekliydiler. Locadakilerin kulaklarına *Herald*'ın bürosunda gizli toplantılar yapıldığı ve namuslu vatandaşlara silah dağıtıldığı yolunda söylentiler geliyordu. Ama McGinty ile adamları bu gibi haberlere kulak asmıyorlardı. Kendileri sayıca çok, kararlı ve silahlıydılar. Karşı gelenler ise dağınık ve güçsüzdüler. Bütün bunlar geçmişte olduğu gibi boş laflarla ve bir olasılıkla boşuna tutuklamalarla sonuçlanacaktı. McGinty, McMurdo ve gözü pek olanların söyledikleri buydu.

Mayıs ayında bir cumartesi akşamıydı. Loca üyeleri hep cumartesi akşamları toplanırdı ve birliğin zayıf üyesi Morris onu görmeye geldiğinde McMurdo pansiyondan çıkmak üzereydi. Kederden alnı kırışmış, iyilik akan yüzü süzülmüş ve çökmüştü.

"Sizinle açık açık konuşabilir miyim Bay McMurdo?"

"Elbette."

"Size içimi döktükten sonra, bunu bir sır olarak sakladığınızı ve patronun gelip size bu konuda sorular sormasına karşın ona bir şey söylemediğinizi unutamam."

"Siz bana güvendikten sonra, başka ne yapabilirdim ki? Ama söylediklerinizle aynı fikirde olduğum anlamına gelmez bu."

"Bunu çok iyi biliyorum. Ama siz benim güvenle konuşabileceğim bir kişisiniz. Benim yüreğimde bir sır saklı," elini göğsüne koydu, "ve içimi yakıyor. Keşke benim yerime, sizlerden biri bu sırrı öğrenseydi. Söyleyecek olursam, mutlaka bir cinayet işlenecek. Söylemezsem, hepimizin sonu gelebilir. Tanrı yardımcım olsun, aklımı kaçırmak üzereyim!"

"Söyleyin bana."

Morris içkisinden bir yudum aldı ve yüzüne biraz renk geldi. "Bir tek cümleyle her şeyi özetleyebilirim," dedi. "Peşimizde bir dedektif var."

McMurdo şaşırarak baktı ona. "Siz delisiniz," dedi. "Burası polis görevlisi ve dedektif dolu, şimdiye kadar onlardan bize ne zarar geldi?"

"Hayır, hayır, bu bölgeden değil. Dediğiniz gibi, onları tanıyoruz ve pek bir şey yapamazlar. Siz Pinkerton dedektiflerini hiç duymuş muydunuz?"

"Bu adla tanınan birilerini duymuştum."

"Bir kez peşinize takıldılar mı, yakanızı bırakmazlar, benden söylemesi. Olursa olur diyen devlet görevlileri değil bunlar. Sonuç elde etmek isteyen ve bunun için de her yolu denemeden pes etmeyen çok ciddi bir özel girişim bu. Eğer işin içinde Pinkerton'un bir adamı varsa, hepimiz mahvoluruz."

"Onu öldürmek gerek."

"Ah, demek ilk aklınıza gelen bu? Locadakiler de bunu düşünecek. Size günün birinde cinayet işleyeceğinizi söylememiş miydim?"

"Elbette, cinayetten ne çıkar ki? Buralarda sık sık cinayet işlenmiyor mu?"

"Doğrusu öyle; ama katledilecek adamı ben belirleyemem. Bir daha asla huzur bulamam. Oysa belki asıl bizim boyunlarımıza ip dolanacak. Tanrı aşkına, ne yapabilirim ben?" Kararsızlığının verdiği huzursuzluk içinde ileri geri sallanıyordu.

Ama sözleri McMurdo'yu derinden etkilemişti. Tehlike ve bunu önleme gereği konusunda karşısındakiyle aynı görüşü paylaştığı belli oluyordu. Morris'i omuzlarından tuttu ve şiddetle sarstı.

"Beni dinleyin," diye bağırdı ve heyecandan dişlerini gıcırdattı, "yaşlı bir kadın gibi dövünerek bir şey kazanamazsınız. Ayrıntıları bilelim. Bu adam kim? Nerede? Peşimizde olduğunu nereden öğrendiniz? Neden bana geldiniz?"

"Size geldim, çünkü bana tavsiyede bulunabilecek tek kişi sizsiniz. Buraya gelmeden önce Doğu'da bir dükkanım olduğunu söylemiştim size. Orada iyi dostlarım vardı, bunlardan biri de telgraf servisinde çalışıyor. Bana dün gönderdiği mektup burada. Şurada, sayfanın üst kısmında yazılı. Kendiniz okuyun."

McMurdo şunları okudu:

> Senin oralarda çeteciler neler yapıyor? Biz gazetelerde bir sürü şey okuduk. Aramızda kalsın, ama çok geçmeden haberleri senden almayı umuyorum. Beş büyük şirket ve iki demiryolu işletmesi meseleyi ele aldılar. Niyetleri ciddi ve bahse girerim oraya gelecekler! Meselenin üzerine gidiyorlar. Onların emriyle bu işi Pinkerton yönetiyor ve en iyi adamı olan Birdy Edwards'ı görevlendirdi. Her şeye hemen bir son verilmesi gerekiyor.

"Şimdi sonundaki notu okuyun."

> Tabii ki, sana yazdıklarım işimi yaparken öğrendiklerim, hepsi o kadar. Her gün oturup uğraşsan hiçbir anlam çıkaramayacağın tuhaf bir şifre kullanıyorlar.

McMurdo bir süre, mektup parmaklarının arasından sarkarak, suskun oturdu. Sis bir an dağılmıştı ve karşısında bir uçurum vardı.

"Bunu başka biri biliyor mu?" diye sordu.

"Kimseye söylemedim."

"Ama şu adam... arkadaşınız... başka birisine de yazmış olabilir mi?"

"Herhalde bir iki tanıdığı daha vardır."

"Locadan mı?"

"Büyük olasılıkla."

"Sormamın nedeni, belki Birdy Edwards denen şu adamın nasıl biri olduğunu yazmıştır... o zaman adamın peşine düşeriz."

"Olabilir. Ama onu tanıdığını sanmıyorum. Arkadaşım yalnızca işini yaparken öğrendiği bir haberi bana yazmış. Bu Pinkerton dedektifini nereden tanısın?"

McMurdo birden irkildi.

"Vay canına!" diye haykırdı. "Kim olduğunu biliyorum. Ne aptalmışım ki anlamadım. Tanrım! Ama talihliyiz! Bize zarar vermeden önce icabına bakarız. Dinleyin beni Morris, bu işi bana bırakıyor musunuz?"

"Elbette, madem bu yükü üzerimden alıyorsunuz."

"Ben bu işi hallederim. Siz rahat rahat oturun ve bana bırakın. Adınızın bile geçmesi gerekmeyecek. Sanki bu mektup bana gelmiş gibi, her şeyi ben üstleneceğim. Şimdi içiniz rahat mı?"

"Bundan iyisi can sağlığı."

"Şu halde bunu unutun ve ağzınızı sıkı tutun. Ben şimdi locaya gidiyorum, yakında Pinkerton doğduğuna pişman olacak."

"Bu adamı öldürmeyeceksiniz ya?"

"Dostum Morris, ne kadar az şey bilirseniz, vicdanınız o kadar rahat olur ve iyi uyursunuz. Hiçbir soru sormayın ve işi oluruna bırakın. Artık bununla ben ilgileniyorum."

Morris giderken başını kederle iki yana sallıyordu. "Kendimi onun ölüm fermanını imzalamış gibi hissediyorum," diye sızlandı.

"Kendini savunmak cinayet değildir," dedi McMurdo kötü kötü gülümseyerek. "Ya o, ya biz. Uzun süre vadide kalmasına izin verirsek, bu adam sanırım hepimizi mahveder. Morris Birader, locayı kurtardığınız için sizi Büyük Üstat olarak seçmeliyiz."

Bu yeni tehlikeyi sözlerinden anlaşıldığından daha ciddiye aldığı davranışlarından belli oldu. Belki suçluluk duygusu, belki Pinkerton örgütünün ünü, belki büyük ve zengin şirketlerin çetecileri bölgeden silmeye niyet ettiklerini bilmesi yüzünden, ama nedeni ne olursa olsun, davranışları en kötü olaya karşı hazırlık yapan birinin davranışlarına benziyordu. Evden çıkıp gitmeden önce, kendini ele verecek her belgeyi yok etti. Bundan sonra da artık güvende olduğunu hissettiği için rahat bir soluk aldı. Yine de yüreğinde bir tehlike duygusu vardı ki, locaya giderken yolunun üstündeki Shafter'in pansiyonuna uğradı. O eve girmesi yasaklanmıştı; ama pencere camını vurunca, Ettie dışarı çıkıp onun yanına geldi. Genç kız sevgilisinin gözlerindeki şeytanca İrlandalı bakışın silindiğini fark etti. Onun yüz ifadesinde tehlike okudu.

"Bir şeyler olmuş!" diye haykırdı. "Ah, Jack, sen tehlikedesin!"

"Evet, ama çok da kötü değil tatlım. Yine de durum büsbütün kötüleşmeden buradan gitmeliyiz."

"Gitmek mi?"

"Bir gün buradan gideceğimize sana söz vermiştim. Sanırım bunun zamanı geliyor. Bugün bir haber aldım, kötü bir haber ve tehlikenin yaklaştığını görüyorum."

"Polis mi?"

"Hayır, Pinkerton adlı birisi. Ama sen elbette onu tanımazsın canım ve benim gibiler için ne anlama geldiğini bilemezsin. Ben boğazıma kadar bu batağın içindeyim ve bir an önce çıkmam gerekebilir. Gidersem, benimle geleceğini söylemiştin."

"Ah, Jack, senin kurtuluşun olur bu!"

"Ben bazı bakımlardan dürüst bir insanım Ettie. Bana dünyayı verseler, senin güzel saçlarının bir teline bile zarar vermem ya da seni hayalimde oturttuğum bulutların üstündeki altın tahttan bir an olsun indirmem. Bana güvenecek misin?"

Genç kız hiçbir şey söylemeden onun elini tuttu. "O zaman, söyleyeceklerimi dinle ve ben ne diyorsam onu yap, çünkü bizim için tek çare bu. Bu vadide bir şeyler olacak. Bunu iliklerime kadar hissediyorum. Çoğumuz kendi başımızın çaresine bakmak zorunda kalacağız. Bunlardan biri de benim. Gündüz olsun, gece olsun, gidecek olursam, sen benimle birlikte gelmelisin!"

"Sonra yanına gelirim Jack."

"Hayır, hayır, benimle *birlikte* geleceksin. Ola ki bu vadinin kapıları bana kapanırsa ve bir daha hiç geri dönemezsem, seni nasıl geride bırakırım; belki de polisten saklanıyor olacağım için haberleşmemiz de olanaksızlaşırsa? Benimle birlikte gelmelisin. Geldiğim yerde yaşayan iyi bir kadın tanıyorum ve evleninceye kadar onun yanında kalırsın. Gelecek misin?"

"Evet, Jack, geleceğim."

"Bana güvendiğin için Tanrı seni kutsasın! Senin güvenini kötüye kullanacak olursam, cehennemde yanıp kül ola-

yın. Dinle Ettie, sana bir haber gönderdiğim anda her şeyi bırakıp istasyondaki yolcu salonuna gideceksin ve ben gelinceye kadar orada bekleyeceksin."

"Gece olsun, gündüz olsun, haber alır almaz geleceğim Jack."

McMurdo, kendi kaçış hazırlıklarını yoluna koyduğu için içi biraz rahatlamış olarak locaya gitti. Toplantı başlamış olduğu için, ancak bir sürü karmaşık parola ve karşı parola söylendikten sonra dışarıdaki ve kapının önündeki nöbetçiyi aşabildi. İçeriye girince büyük bir tezahüratla karşılandı. Uzun salon kalabalıktı ve tütün dumanları arasında Büyük Üstat'ın dağınık kara yelesini, Baldwin'in acımasız, düşmanca yüz hatlarını, akbaba suratlı sekreter Harraway'i ve locanın ileri gelenlerinden bir düzine kadar daha üyeyi gördü. Getirdiği haberle ilgili görüş bildirmek üzere hepsinin orada bulunması onu sevindirdi.

"Seni gördüğümüze memnun olduk birader!" diye seslendi başkan. "Burada ele aldığımız meseleyi halletmek için bir Hz. Süleyman gerekliydi bize."

McMurdo oturduğunda, yanındaki koltukta oturan üye, "Mesele Lander ve Egan'la ilgili," dedi. "Stylestown'da yaşlı Crabbe'in vurulması işi için vaat edilen parayı ikisi de talep ediyor. Ama hangisinin tabancasından çıkan kurşunla öldüğünü kim söyleyecek?"

McMurdo ayağa kalktı ve elini kaldırdı. Yüz ifadesini görünce üyeler dikkat kesildiler. Çıt çıkmıyordu.

"Muhterem Büyük Üstat," dedi McMurdo ciddi bir sesle. "Ben öncelik talep ediyorum!"

"McMurdo Birader öncelik talebinde bulundu," dedi McGinty. "Bu locanın kurallarına göre, talep edilen öncelik tanınır. Evet birader, seni dinliyoruz."

McMurdo cebinden mektubu çıkardı.

"Muhterem Büyük Üstat ve biraderler," dedi. "Bugün size kötü bir haberle geldim; ama hiç habersiz hepimizi

mahvedecek bir darbeye uğramaktansa, bilinmesi ve tartışılması daha iyi. Bu eyaletteki en güçlü ve en varlıklı şirketlerin bizi mahvetmek için güç birliği yaptıklarını haber aldım; tam şu anda, Pinkerton hesabına çalışan Birdy Edwards adlı bir dedektif çoğumuzun boynuna ipi geçirebilecek ve bu salondaki herkesi bir hapishane hücresine gönderebilecek kanıtları toplamakla meşgul. Öncelik talep ettiğim tartışmanın konusu bu."

Salona sessizlik çöktü. Bunu başkan bozdu.

"Bunun için ne kanıt göstereceksin, McMurdo Birader?" diye sordu.

"Elime geçen bu mektupta her şey yazılı," dedi McMurdo. Mektubun o bölümünü yüksek sesle okudu. "Mektupla ilgili başka ayrıntıları size söylememem ya da mektubu size vermemem, bir onur meselesi, ama sizi temin ederim, mektupta locanın çıkarlarını etkileyecek başka hiçbir şey yok. Durumu, aynen bana sunulduğu biçimde, size sunuyorum."

"Şunu söyleyebilirim ki, Bay Başkan," dedi yaşlı biraderlerden biri, "Birdy Edwards'dan söz edildiğini ve onun Pinkerton'un hizmetindeki en iyi adamlardan biri olarak tanındığını işitmiştim."

"Aranızda onu gören var mı?" diye sordu McGinty.

"Evet," dedi McMurdo. "Ben onu gördüm."

Salonda şaşkınlık mırıldanmaları duyuldu.

"Bu adamın avcumuzun içinde olduğu kanısındayım," diye konuşmasını sürdürdü McMurdo, yüzünde böbürlenen bir gülümsemeyle. "Çabucak ve akıllıca hareket edersek, tehlikeyi önleriz. Eğer bana güvenip yardım ederseniz, korkacağımız bir şey olmaz."

"Korkacak neyimiz var ki? Neler yaptığımızı bu adam nereden bilecek?"

"Herkes sizin kadar sağlam karakterli olsaydı sayın Meclis Üyesi, bunu söyleyebilirdiniz. Ama bu adamın arkasında milyonlarca kapitalist var. Locaların tümünü düşünürseniz,

satın alınabilecek türden zayıf karakterli bir birader yok mudur sizce? Sırlarımızı öğrenecektir... belki de çoktan öğrenmiştir zaten. Bunun bir tek kesin çaresi var."

"Vadiden asla sağ çıkmaması," dedi Baldwin.

McMurdo onaylayarak başını salladı. "Aferin sana Baldwin Birader," dedi. "Seninle görüş ayrılıklarımız olmuştu, ama bu akşam şu söylediğin doğru."

"Peki bu adam nerede? Onu nasıl bulacağız?"

"Muhterem Büyük Üstat," dedi McMurdo ciddi bir sesle. "Bunun bizim için böyle açık bir oturumda tartışılamayacak kadar yaşamsal bir konu olduğunu söylemek isterim. Buradaki herhangi birisini kuşku altında bırakmaktan Tanrı beni korusun, ama dedikodu niteliğinde bir tek söz bile bu adamın kulağına gidecek olursa, onu elimize geçirme fırsatımızı yitiririz. Loca üyelerinin güvenilir bir komite seçmelerini rica ediyorum... önermeme izin verirseniz, siz sayın başkan, Baldwin Birader ve beş kişi daha. O zaman bildiklerimi ve ne yapılacağı konusundaki tavsiyelerimi rahatça söyleyebilirim."

Bu öneri hemen kabul edildi ve komite üyeleri seçildi. Başkan ve Baldwin'in yanı sıra, akbaba suratlı sekreter Harraway, acımasız katil genç Kaplan Cormac, muhasebeci Carter ve gözlerini daldan budaktan sakınmayan, korkusuz ve gözleri dönmüş Willaby kardeşler.

Loca üyelerinin her zamanki eğlentileri kısa sürdü ve sönük geçti, çünkü adamların yüreklerini korku bulutu sarmıştı; çoğu, onca zaman altında yaşadıkları dingin gökyüzünde, yasaların öç bulutlarının savrulduğunu ilk kez görmeye başlıyordu. Başkalarının ruhuna saldıkları dehşet öylesine yaşamlarının bir parçası olmuştu ki, cezalandırılma düşüncesi yalnızca uzak bir olasılıktı ve şimdi çok yakınlarında hissettikleri için de daha da ürkütücü görünüyordu. Erkenden dağılıp komiteye seçilen loca ileri gelenlerini baş başa bıraktılar.

"Evet, McMurdo!" dedi McGinty, baş başa kaldıklarında. Yedi adam hiç kımıldamadan koltuklarında oturuyorlardı.

"Demin Birdy Edwards'ı tanıdığımı söylemiştim," dedi McMurdo. "Burada bu adı kullanmadığını söylememe gerek yok. Cesur bir adamdır, ama deli değildir. Steve Wilson adını kullanıyor ve Hobson's Patch'te kalıyor."

"Nereden biliyorsun bunu?"

"Onunla bir sohbetim oldu da ondan. O sırada hiç üstünde durmadım, bu mektup olmasa aklıma bile gelmezdi, ama şimdi bu adamın o olduğundan eminim. Çarşamba günü trene bindiğimde vagonda tanıştım onunla... zor bir görevdi biliyorsunuz. Muhabir olduğunu söyledi. O an inandım ona. Bir New York gazetesi için Çete ve 'rezalet' diye adlandırdığı olaylarla ilgili elinden geldiği kadar bilgi toplamak istiyordu. Ağzımdan laf alabilmek için bana sormadığı kalmadı. Elbette hiçbir şey kaçırmadım ağzımdan. 'Yayın yönetmenimin hoşuna gidecek bir şeyler öğrenebilirsem,' dedi, 'bedelini öderim, hem de yüklü miktarda.' Onun en çok hoşuna gidebileceğini düşündüğüm bir şeyler anlattım, o da bana verdiğim bilgi karşılığında yirmi dolar ödedi. 'İstediğim bütün bilgiyi bulabılırsen,' dedi, 'sana bunun on katını öderım.'"

"Sen ne dedin o zaman?"

"Bir sürü şey uydurdum."

"Bir gazeteci olmadığını nereden biliyorsun?"

"Söyleyeyim. Hobson's Patch'te trenden inince, ben de indim. Telgraf ofisine girecek oldum, baktım o da oradan çıkıyor.

"'Baksana,' dedi postane görevlisi, adam çıkıp gittikten sonra, 'bence bundan iki kat ücret almalıyız'... 'bence de almalısınız,' dedim. Telgraf pusulasını Çince bile olabilecek kargacık burgacık bir yazıyla doldurmuştu. 'Her gün böyle bir sayfa telgraf gönderiyor,' dedi görevli, 'Evet,' dedim, 'ga-

zetesine özel haberler gönderiyor ve başkalarının bu haberleri çalmasından korkuyor.' Görevliyle ben o sırada böyle düşünmüştük, ama şimdi farklı düşünüyorum."

"Vay canına! Sanırım haklısın," dedi McGinty. "Peki bu konuda ne yapmamızı öneriyorsun?"

"Ne diye hemen gidip onu bulup icabına bakmıyoruz?" önerisi geldi birisinden.

"Evet, iyisi mi vakit kaybetmeyelim."

"Onu nerede bulabileceğimizi bilsem, şu anda giderdim," dedi McMurdo. "Hobson's Patch'te kalıyor, ama hangi evde kaldığını bilmiyorum. Ama bir planım var, eğer tavsiyemi dinlerseniz."

"Nedir tavsiyen?"

"Ben yarın Hobson's Patch'e gideceğim. Telgraf görevlisinden nerede olduğunu öğrenirim. O herhalde yerini biliyordur. Sonra da adama Hür Biraderler'den biri olduğumu söylerim. Para karşılığında locanın tüm sırlarını açıklamayı öneririm ona. Bahse girerim, bu tuzağa düşecektir. Belgelerin kaldığım pansiyonda olduğunu ve herkes ortalıktayken gelirse, bunun benim hayatıma mal olacağını söylerim. Buna aklı yatacaktır. Gece saat onda gelsin de, gününü görsün. Mutlaka gelecektir."

"Sonra?"

"Sonrasını siz planlarsınız. Dul McNamara'nın evi ıssız bir yerde. Kadın çok güvenilir ve sağır. Evde yalnızca Scanlan ve ben varız. Scanlan geleceğine söz verirse... bunu size bildiririm... yediniz birden saat dokuza kadar bende olun. Adamı enseleriz. Sağ kalacak olursa... eh, o zaman yaşadığı sürece ne kadar talihli olduğunu anlatıp durur!"

"Pinkerton'ın adamlarından biri eksilecek. Anlaştık McMurdo. Yarın saat dokuzda sende olacağız. Sen adamı odana alıp kapıyı kapat, gerisini biz hallederiz."

7

Birdy Edwards'ın Tuzağa Düşürülmesi

McMurdo'nun dediği gibi, kaldığı pansiyon ıssız bir yerde olduğundan tasarladıkları cinayet için çok elverişliydi. Kasabanın sınırlarında ve yolun epeyce gerisindeydi. Başkası olsa, daha önce pek çok kez yaptıkları gibi, adama yalnızca gelmesini söyler ve onu yaylım ateşine tutarlardı, ama bu kez onun ne kadar çok şey bildiğini, bunları nereden öğrendiğini ve patronlarına ne kadarını ilettiğini öğrenmeleri gerekiyordu.

Çok geç kalmış olmaları ve adamın işini yapıp bitirmiş olması olasıydı. Eğer durum bu idiyse, hiç değilse bunu yapandan öç almış olacaklardı. Ama henüz dedektifin çok önemli sayılacak bilgiler edinmemiş olacağını umuyorlardı; "Yoksa," diyorlardı aralarında, "McMurdo'nun adama anlattığını söylediği önemsiz bilgileri yazıp gönderme zahmetine girmezdi." Yine de bütün bunları adamın kendi ağzından dinleyeceklerdi. Onu bir kez ele geçirdiler mi, konuşturmanın bir yolunu da bulacaklardı. Gönülsüz bir tanıkla ilk kez uğraşıyor değillerdi.

Kararlaştırıldığı üzere, McMurdo, Hobson's Patch'e gitti. O sabah polis sanki ona özel bir ilgi gösteriyordu; Başkomiser Marvin –kendisini Chicago'dan tanıdığını ileri süren

görevli– istasyonda beklerken ona seslendi bile. McMurdo sırtını dönüp ona cevap vermedi. Öğleden sonra görevini tamamlamış olarak döndü ve McGinty'yi görmeye Birlik Evi'ne gitti.

"Adam gelecek," dedi.

"İyi!" dedi McGinty. Devin üzerinde gömleği vardı, kocaman göğsünü kaplayan yeleğinin önünde, fırça gibi uzayan sakalının ucuna kadar, bir sürü zincir ve bir pırlanta kravat iğnesi parıldıyordu. İçki ve politika patronu hem zengin etmiş, hem de güçlü kılmıştı. Bu yüzden, bir gece önce ufukta hapishane ya da darağacının görünmesi onun gözünde daha da korkunçtu.

"Sence çok şey biliyor mu?" diye sordu endişeyle.

McMurdo kederli bir bakışla kafasını iki yana salladı. "Adam epeydir burada... en azından altı haftadır. Herhalde buraların manzarasını görmeye gelmedi. Cebinde demiryolu işletmecilerinin parasıyla aramıza sokulup işini yürüttüyse, birtakım sonuçlar elde etmiş ve bunları aktarmış olsa gerek."

"Locadakilerin hiçbiri zayıf değildir," dedi McGinty. "Hepsi de çelik kadar sağlamdır. Ama Tanrım! Morris denen o kokarca var. Buna ne dersin? Bizi ele verecek birisi varsa, o da Morris'tir. Akşam olmadan bir iki çocuğu gönderip onu dövdürmeyi ve ağzından laf almayı düşünüyorum."

"Bence sakıncası yok," diye cevap verdi McMurdo. "Morris'ten biraz hoşlandığımı ve ona zarar gelmesini istemediğimi saklayacak değilim. Benimle bir iki kez locayla ilgili konularda konuştu; gerçi sizinle ya da benimle aynı görüşleri paylaşmıyor, ama gammazlık edecek birisine de hiç benzemiyor. Yine de size karşı ona kol kanat gerecek değilim."

"Ona haddini bildireceğim!" dedi McGinty söverek. "Bütün yıl gözüm onun üstündeydi."

"Eh, karar sizin," diye cevap verdi McMurdo. "Ama ne yapacaksanız, yarın yapın, çünkü şu Pinkerton meselesi so-

na erinceye kadar dikkat çekmemeliyiz. Polisi harekete geçirecek bir şey yapamayız, hele bugün."

"Haklısın," dedi McGinty. "Zaten boğazını kesmemiz bile gerekse, Birdy Edwards'dan bilgiyi nereden aldığını öğreneceğiz. Tuzak kokusu aldı mı?"

McMurdo güldü. "Galiba zayıf tarafından yakaladım onu," dedi. "Yeter ki Çete'nin izini sürsün, cehenneme bile gider. Parasını aldım." Cebinden bir tomar banknot çıkarırken sırıttı. "Bendeki bütün belgeleri gördükten sonra, çok daha fazlasını verecekmiş."

"Ne belgesi?"

"Belge falan yok. Çete yasaları, kurallar kitapçığı, üyelik formları diye bir şeyler uydurdum. Gitmeden önce her şeyi adamakıllı öğrenmeyi umuyor."

"Öğrenmesine öğrenecek," dedi McGinty somurtkan bir suratla. "Belgeleri niçin ona götürmediğini sormadı mı?"

"Sanki bu gibi şeyleri üzerimde taşıyabilirmişim gibi, ben ki şüpheli birisiyim, üstelik Başkomiser Marvin de tam bugün istasyonda bana seslenmişken!"

"Evet, kulağıma geldi," dedi McGinty. "Galiba bu işin yükü senin omuzlarına bindi. İşimiz bittikten sonra adamı maden kuyularından birine atabiliriz, ama ne yaparsak yapalım, adamın Hobson's Patch'te kaldığı ve bugün senin oraya gittiğin olgusunu gizleyemeyiz."

McMurdo omuzlarını silkti. "Eğer işi doğru dürüst yaparsak, cinayeti hiçbir zaman kanıtlayamazlar," dedi. "Karanlık bastırdıktan sonra bana geldiğini kimse göremeyeceğine göre, gittiğini de kimse göremez. Beni dinleyin sayın Meclis Üyesi, size planımı anlatacağım ve siz de ötekileri bu plana göre yönlendireceksiniz. Hepiniz zamanında orada olun. Tamam. Adam saat onda geliyor. Kapıya üç kez vuracak, ben de kapıyı açacağım. Sonra onun arkasına geçip kapıyı kapatacağım. Ve adam elimizde olacak."

"Her şey kolay ve açık."

"Evet, ama bir sonraki adımı düşünmek gerekiyor. Karşımızda sıkı bir adam var. Ve de silahlı. Ben onu kandırmasına kandırdım, ama herhalde tetikte olacaktır. İçeride beni yalnız başıma bulacağını beklerken, yedi adamla karşılaştığını bir düşünün. Silahlar konuşacak ve birisinin canı yanacak."

"Evet, öyle."

"Üstelik gürültü üzerine kasabadaki bütün aynasızlar başımıza üşüşecek."

"Galiba haklısın."

"Ben olsam, şöyle yapardım. Sizler büyük odada kalın... beni ziyarete geldiğinizde gördüğünüz odada. Ben kapıyı açarım, onu kapının yanındaki odaya alırım ve belgeleri getirmeye giderim. Böylece sizi durumdan haberdar etmiş olurum. Sonra elimde birtakım uyduruk belgelerle onun yanına giderim. Adam bunları okurken, ben üzerine çullanıp onu etkisiz kılarım. Size seslendiğimi duyunca da hemen gelirsiniz. Ne kadar çabuk gelirseniz, o kadar iyi olur, çünkü adam benim kadar güçlü kuvvetli ve benden baskın çıkabilir. Ama siz gelene kadar onu tutabileceğimi sanıyorum."

"İyi bir plan bu," dedi McGinty. "Loca bunun için sana borçlu kalacak. Başkanlığım sona erince, yerime kimi önereceğimi biliyorum galiba."

"Ama sayın Meclis Üyesi ben daha acemi sayılırım," dedi McMurdo. Ama dev adamın iltifatı konusunda ne düşündüğü yüzünden belliydi.

Kaldığı pansiyona dönünce, geçireceği çetin akşam için hazırlıklara girişti. Önce Smith&Wesson marka tabancasını temizledi, yağladı ve doldurdu. Sonra dedektifin tuzağa düşürüleceği odayı gözden geçirdi. Burası büyük bir odaydı, ortada uzun bir oyun masası, kenarda da büyük bir soba vardı. Öbür kenarlarda ise pencereler vardı. Pencereler panjurlu değildi, yalnızca ince perdeler asılıydı. McMurdo bunları dikkatle inceledi. Kuşkusuz, dışarıdan içerisi göründüğü için,

odanın gizli bir toplantıya uygun olmadığını fark etmişti. Yine de yoldan uzaklığı riskleri azaltıyordu. Sonunda, bu konuyu pansiyon arkadaşına açtı. Scanlan, çete üyesi olduğu halde, arkadaşlarının görüşlerine itiraz etmeyecek kadar yumuşak başlı, ama bazen zorla yardım etmeye gönderildiği kanlı eylemlerden gizliden gizliye dehşete kapılan bir adamdı. McMurdo planı ona kısaca anlattı.

"Yerinde olsam Mike Scanlan, bu geceyi dışarıda geçirip bu işe hiç karışmazdım. Sabaha varmadan burada kan gövdeyi götürecek."

"O zaman, öyle yapayım," diye cevap verdi Scanlan. "İradeli olmadığımdan değil de, içim kaldırmıyor. Yönetici Dunn'ın o madende yere yıkılışını gördüğümde zor dayandım. Yaradılışım, senin gibi ya da McGinty gibi bunlara uygun değil. Eğer locadakiler hakkımda kötü düşünmeyeceklerse, tavsiyene uyup bu akşam sizleri baş başa bırakırım."

Adamlar, planlandığı gibi tam vaktinde geldiler. Dış görünüşleriyle saygın yurttaşlardı, temiz pak ve iyi giyimliydiler, ama yüzlerine bakan biri o büzülmüş ağızlarını ve acımasız gözlerini görünce, Birdy Edwards için pek umut beslemezdi. Odadakiler arasında daha önce defalarca elini kana bulamamışı yoktu. Nasıl ki bir kasabın koyun keserken hiç vicdanı sızlamazsa, bu adamlar için de insan öldürmek aynı şeydi.

Tabii ki, gerek görünüşü, gerek işlediği suçlar bakımından korkunç patron önde geliyordu. Sekreter Harraway zayıf, sert tavırlı, uzun ve kemikli bir boynu olan, bacaklarını huzursuzluk içinde durmadan hareket ettiren bir adamdı; birliğin parası söz konusu olunca, sarsılmaz bir sadakat anlayışı vardı ve başkalarına karşı hiçbir adalet ya da dürüstlük duygusu yoktu. Muhasebeci Carter orta yaşlı, lakayt ve somurtkan bir yüz ifadesi olan, parşömen gibi solgun tenli bir adamdı. İşleri örgütlemede üstüne yoktu ve hemen hemen her eylemin ayrıntıları onun kafasından çıkmıştı. Wil-

laby kardeşler yerlerinde duramayan, uzun boylu, çevik, kararlı görünüşlü adamlardı ve iri kıyım, esmer bir genç olan Kaplan Cormac'ten şiddet eğilimi dolayısıyla kendi çete arkadaşları bile korkardı. İşte o akşam Pinkerton'un dedektifini öldürmek için McMurdo'nun çatısı altında toplananlar bu adamlardı.

Ev sahibi McMurdo masaya viski koymuştu ve adamlar girişecekleri işten önce ısınmak için hemen içmeye koyuldular. Baldwin ile Cormac çoktan çakırkeyif olmuşlar, içki tüm şiddet eğilimlerini yüzeye çıkarmıştı. Cormac ellerini bir an sobaya tuttu... geceler hâlâ soğuk olduğu için soba yanıyordu.

"Soba işe yarar," dedi söverek.

"Evet," dedi Baldwin, onun demek istediğini anlamıştı. "Adamı sobaya bağlarsak, bütün bildiklerini anlatır."

"Nasıl olsa konuştururuz, merak etmeyin," dedi McMurdo. Bu adamın sinirleri çelik gibiydi; işin bütün yükü ona bindiği halde, her zamanki gibi soğukkanlı ve kayıtsızdı. Berikiler de bunu fark edip onu alkışladılar.

"Adamı kıskıvrak yakalayacak olan sensin," dedi patron, ona hakkını vererek. "Boğazına yapışıncaya kadar hiçbir şeyden kuşkulanmamalı. Yazık ki, pencerelerde panjur yok."

McMurdo bütün pencereleri dolaşarak perdeleri sıkı sıkı kapattı. "Artık kimse içeriyi gözetleyemez. Vakit geliyor."

"Belki de gelmez. Belki tehlikenin kokusunu almıştır," dedi sekreter.

"Gelecektir, merak etmeyin," diye cevap verdi McMurdo. "Buraya gelmek için sizin kadar hevesli. "Dinleyin!"

Hepsi de heykel gibi kalakaldılar, kimisi kadehini dudaklarına götürmüş olarak. Kapı üç kez gürültüyle vurulmuştu.

"Şişşt!" McMurdo onları susturmak için elini kaldırdı. Sevinerek bakıştılar ve ellerini silahlarına götürdüler.

"Sakın ses çıkarmayın!" diye fısıldadı McMurdo odadan çıkıp giderken, kapıyı arkasından dikkatle kapattı.

Katiller kulak kesildiler. Arkadaşlarının koridordan gelen ayak seslerini dinlediler. Sonra dış kapıyı açtığını işittiler. Bir iki selamlaşma sözü duyuldu. Arkasından evin içinde değişik ayak sesleri ve tanıdık gelmeyen bir ses oldu. Bir dakika sonra, bir kapı çarpıldı ve anahtar kilitte döndü. Avları tuzağa düşmüştü. Kaplan Cormac korkunç bir kahkaha patlattı, patron McGinty de kocaman eliyle onun ağzını kapattı.

"Sessiz ol, budala!" diye fısıldadı. "İşimizi bozacaksın!"

Bitişik odadan konuşma sesleri geliyordu. Bir türlü konuşmanın sonu gelmiyordu. Derken kapı açıldı ve McMurdo belirdi; ses çıkarmamaları için parmağını dudaklarına götürdü.

Masanın ucuna yaklaşıp hepsine birer birer baktı. Yüz ifadesi biraz değişmişti. Yapacak çok işi olan birinin tavrını takınmıştı. Yüzünde sert bir ifade vardı. Gözlük camlarının arkasından bakan gözlerinde vahşi bir heyecan okunuyordu. Gözle görünür bir lider görüntüsüne bürünmüştü. Adamlar ilgiyle bakıyorlardı ona, o ise hiçbir şey söylemiyordu. Aynı dik bakışlarıyla hepsinin yüzünü taradı.

"Söylesene!" diye bağırdı McGinty sonunda. "Adam burada mı? Birdy Edwards burada mı?"

"Evet," dedi McMurdo ağır ağır konuşarak. "Birdy Edwards burada. Birdy Edwards benim!"

Bu birkaç sözden sonra on saniye odada sanki kimse yokmuşçasına bir sessizlik oldu. Sobanın üzerindeki çaydanlıktan çıkan ses kulak tırmalıyordu. Hepsinin bembeyaz kesilmiş yüzlerini çevirip, onlara tepeden bakan bu adamı izleyen gözlerinde tam bir dehşet okunuyordu. Derken, pencere camları tuzla buz olurken, her bir pencerede bir sürü tüfek namlusu parladı ve perdeler yırtılıp yere uçtu.

Bu manzara karşısında patron McGinty yaralı bir ayı gibi kükreyip aralık duran kapıya doğru seğirtti. Orada, karşısında üzerine doğrultulmuş bir tabanca ve Maden Polis Birimi'nden Başkomiser Marvin'in sert bakışlı mavi gözlerini buldu. Patron geri çekilip koltuğa çöktü.

"Orada daha güvende olursunuz sayın Meclis Üyesi," dedi McMurdo adıyla tanıdıkları adam. "Ve sen Baldwin, tabancanı elinden bırakmazsan, celladınla tanışamazsın. Bırak, yoksa Tanrı'ya yemin ederim... tamam, oldu işte. Evin çevresini kırk kadar silahlı adam kuşatmış durumda; ne kadar şansınız olduğuna siz karar verin. Silahlarını topla Marvin!"

O tüfeklerin tehdidi altında hiçbir direnme olmadı. Adamların silahları toplandı. Yüzlerinde somurtkan, süngüsü düşük ve afallamış bir ifadeyle hâlâ masanın çevresinde oturuyorlardı.

"Yollarımız ayrılmadan önce sizlere söyleyeceklerim var," dedi onları tuzağa düşürmüş olan adam. "Beni mahkemede tanık sandalyesinde görmenizden önce, herhalde tekrar karşılaşmayacağız. Arada bir üzerinde düşüneceğiniz bir şey vereceğim size. Şimdi kim olduğumu biliyorsunuz. Sonunda kartlarını açarak oynayabilirim. Ben Pinkerton'un dedektiflerinden Birdy Edwards'ım. Çetenizi dağıtma işi bana verildi. Zor ve tehlikeli bir oyun oynamam gerekiyordu. Bu oyunu oynadığımı kimse, hiç kimse, hatta en sevdiğim kişiler bile bilmiyordu. Yalnızca buradaki Başkomiser Marvin ve işverenlerim biliyordu. Ama Tanrıya şükür, bu akşam oyun bitti ve kazanan ben oldum!"

Yedi solgun, sert yüz ona çevrilmişti. Gözlerinde bastırılamaz bir nefret vardı. Birdy Edwards bu gözlerdeki acımasız tehdidi okudu.

"Belki de bu oyun burada bitmedi diye düşünüyorsunuz. Eh, ben bunu göze alıyorum. Ama bazılarınız artık hiçbir şey yapamayacaksınız ve bu geceyi hapishanede geçirecek sizden başka daha altmış kişi var. Size şu kadarını söyleyeyim, bana bu görev verildiğinde, sizinki gibi bir örgüt olacağına hiç inanmamıştım. Gazetelerin palavrası sanıyordum ve böyle olduğunu kanıtlayacaktım. Bana bunun Hür Biraderler Birliği'yle ilgili olduğu söylendi, ben de Chicago'ya gidip oraya

üye oldum. Bundan sonra da bunun yalnızca gazete palavrası olduğundan daha da emin oldum; çünkü o birlikte hiçbir kötülük görmediğim gibi, iyilik de gördüm.

"Yine de görevimi yerine getirmem gerekiyordu ve kömür vadilerine geldim. Buraya geldiğimde, yanıldığımı ve hiç de masal olmadığını öğrendim. Bu yüzden, araştırmak için kaldım. Chicago'da hiç kimseyi öldürmedim. Hayatımda hıç kalpazanlık yapmadım. Size verdiklerim gerçek paralardı; ama parayı hiç bu kadar keyifli harcamamıştım. Oysa güveninizi nasıl kazanacağımı biliyordum ve bu yüzden bir kanun kaçağıymışım gibi davrandım. Her şey umduğum gibi gerçekleşti.

"Böylece melun locanıza katıldım ve toplantılarınızda bulundum. Belki de sizin kadar kötü olduğumu söyleyenler olacak. Ne söylerlerse söylesinler, sizi yakalamış olduğuma göre, umurumda değil. İşin gerçek yanı ne? Yaşlı Stanger'i dövmeye gittiğiniz akşam, onu uyaramazdım, buna zaman yoktu, ama sen tam onu öldürecekken elini tuttum Baldwin. Eğer aranızdaki yerimi korumak için birtakım önerilerde bulunduysam, bunlar önleyebileceğimi düşündüğüm şeylerdi. Dunn ile Menzies'i kurtaramadım, çünkü yeterli bilgim yoktu; ama katillerinin asılmasını sağlayacağım. Chester Wilcox'u uyardım, bu sayede evini havaya uçurduğum sırada ailesiyle birlikte kaçıp saklanmıştı. Önleyemediğim pek çok cinayet işlendi; ama ne kadar sıklıkla peşinde olduğunuz kişinin evine başka bir yoldan döndüğünü ya da siz evine gittiğinizde onun kasabada olduğunu, yahut siz evden çıkacağını sanırken onun evden dışarı adımını atmadığını hatırlarsanız, benim yaptıklarımı anlarsınız."

"Seni kahrolası hain!" dedi McGinty dişlerinin arasından.

"Evet, McGinty, canın ne isterse söyle bana. Sen ve senin gibiler Tanrı'nın da, buradaki insanların da düşmanısınız. Sultanız altında tuttuğunuz zavallı kadın ve erkekler

adına sizlerin karşısına dikilecek birisi gerekliydi. Bunu yapmanın bir tek yolu vardı ve ben yaptım. Bana hain diyorsun, ama beni onları kurtarmak için cehenneme giren bir kurtarıcı olarak görecek binlerce kişi vardır herhalde. Üç ay katlandım buna. Karşılığında Wahington'daki hazineyi verecek olsalar, bir üç ay daha katlanamazdım. Her şeyi, adamların hepsini ve bütün sırları ele geçirene kadar burada kalmak zorundaydım. Sırrımın ortaya çıkacağı haberini almasaydım, biraz daha bekleyebilirdim. Sizleri uyandıracak bir mektup gelmişti kasabaya. Bir an önce harekete geçmeliydim.

"Size söyleyeceğim başka bir şey yok; ama ecelim geldiği zaman, bu vadide yaptıklarımı düşününce daha kolay öleceğim. Şimdi Marvin, seni daha fazla bekletmeyeceğim. Onları götür ve bu işi bitir."

Anlatacak pek bir şey kalmadı. Scanlan, Bayan Ettie Shafter'in adresine teslim edilmek üzere kendisine kapalı bir zarf içinde verilen mektubu alırken bilgiç bir edayla göz kırptı. Ertesi sabahın erken saatlerinde güzel bir genç hanımla yüzü görünmeyecek gibi sarınmış bir adam demiryolu şirketince gönderilen özel bir trene binerek hızlı ve kesintisiz bir yolculukla bu tehlikeli yöreden uzaklaştılar. Ettie de, sevgilisi de Korku Vadisi'ne bir daha hiç ayak basmadılar. On gün sonra Chicago'da evlendiler ve yaşlı Jacob Shafter da bu nikâha tanık oldu.

Çetecilerin davası, yandaşlarının yasa görevlilerini tehdit edebilecekleri yerin çok uzağında görüldü. Boşuna çabaladılar. Locanın parası –şantaj yoluyla tüm yöreden zorla topladıkları para– onları kurtarmak için boşuna su gibi harcandı. Yaşantılarını, örgütlerini ve işledikleri cinayetleri bilen birinin verdiği açık seçik ve yansız ifade sayesinde, onları savunanların tüm hileleri boşa çıktı. En sonunda, onca yıldan sonra, çete dağıldı. Vadinin üzerine çöken bulut sonsuza dek dağılmıştı.

McGinty, eceli gelip çattığında, darağacında sızlanıp yakınarak can verdi. Belli başlı yandaşlarından sekizi de onunla aynı yazgıyı paylaştı. Elli kadarı çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar. Birdy Edwards'ın işi tamamlanmıştı.

Gelgelelim, kendisinin de tahmin ettiği gibi, oyun henüz bitmemişti. Bir el daha oynanması gerekiyordu, sonra bir el daha, bir el daha. Birincisi, Ted Baldwin darağacında asılmaktan paçayı kurtarmıştı; Willaby kardeşler ve çetenin en hunhar birtakım başka üyeleri de öyle. On yıl boyunca, dünyadan silindiler, derken bir gün yeniden özgürlüklerine kavuştular... bu adamları tanıyan Edwards'ın huzur dolu yaşamının bittiğinden emin olduğu gündü bu. Arkadaşlarının öcünü almak için onun canını alacaklarına kutsal saydıkları her şeyin üzerine yemin etmişlerdi. Ve bu yemini yerine getirmeye azmettiler!

Chicago'da peşine düştüler ve iki kez amaçlarına ulaşmalarına o kadar az kaldı ki, üçüncü girişimde onu ele geçirecekleri kesindi. Edwards adını değiştirerek California'ya gitti ve orada Ettie Edwards'ın ölümü üzerine bir süre hayatı söndü. Yine bir kez az kalsın ölüyordu ve yeniden kimliğini değiştirerek Douglas adıyla ıssız bir kanyonda çalıştı, orada Barker adlı bir İngiliz ortakla epeyce bir servet edindi. Sonunda av köpeklerinin yeniden peşinde olduğu yolunda bir uyarı aldı ve bir kez daha –tam zamanında– İngiltere'ye kaçtı. İşte böylece, ikinci kez saygın bir hanımefendiyle hayatını birleştiren John Douglas, öğrenmiş olduğumuz tuhaf olaylarla biten beş yılını Sussex'te soylu bir beyefendi olarak geçirdi.

Sonsöz

Polis soruşturması sonucunda John Douglas yargılanmak.üzere ağır ceza mahkemesine sevk edildi ve öz savunma gerekçesiyle aklandı. "Onu bir an önce İngiltere'den uzaklaştırın," diye yazdı Holmes eşine. "Burada onun kaçtığı tehlikelerden daha büyük tehlikeler var. Eşiniz İngiltere'de güvende değil."

Aradan iki ay geçmiş ve bu vaka bir ölçüde aklımızdan silinmişti. Derken bir sabah posta kutumuza bırakılmış esrarengiz bir mektup bulduk. "Zavallı Bay Holmes!" sözcükleri yazılıydı bu tuhaf mektupta. Ne üstünde bir adres, ne de altında bir imza vardı. Bu ilginç mesaja gülüp geçtim, ama Holmes umulmadık bir ciddiyete büründü.

"Bir şeytanlık var bu işin içinde!" dedi ve alnı kırışmış olarak uzun bir süre oturduğu yerde kaldı.

Dün gece geç vakit ev sahibemiz Bayan Hudson gelip bir beyefendinin son derece önemli bir konuda Bay Holmes ile görüşmek istediğini bildirdi. Onun hemen arkasından da, hendekle çevrili Birlstone Malikânesi'nde tanıdığımız Cecil Barker adlı dostumuz içeriye daldı. Yorgun ve bitkin görünüyordu.

"Kötü haberler aldım... çok kötü haberler Bay Holmes," dedi.

"Ben de zaten bundan korkuyordum," dedi Holmes.

"Henüz bir telgraf almadınız, değil mi?"

"Telgraf alan birisinden bir mektup aldım."

"Zavallı Douglas. Bana onun adının Birdy Edwards olduğunu söylüyorlar, ama o benim için hep Benito Kanyon'lu Jack Douglas olarak kalacak. Üç hafta önce ikisinin de Palmira gemisiyle Güney Afrika'ya doğru yola çıktıklarını size söylemiştim."

"Evet."

"Gemi dün gece Cape Town'a varmış. Bu sabah da Bayan Douglas'tan bu telgrafı aldım:

> "Jack, St. Helena açıklarında uğradığımız bir fırtınada güverteden düşerek kayboldu. Bu kazanın nasıl olduğunu bilen yok.
>
> IVY DOUGLAS"

"Demek böyle bir telgraf geldi, öyle mi?" dedi Holmes düşünceli bir tavırla. "Eh, senaryo güzelce sahnelenmiş."

"Yani bunun bir kaza olmadığını düşündüğünüzü mü söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle değildi."

"Öldürüldü mü?"

"Elbette!"

"Ben de öyle düşünüyorum. O melun çeteciler, o lanet olası kinci katil güruhu..."

"Hayır, hayır, efendim," dedi Holmes. "Bunda bir usta parmağı var. Namlusu kesik tüfek ve entipüften altıpatlar tabanca gibi çocuk işi değil bu. Eski bir sanatçıyı fırça darbesinden tanıyabilirsiniz. Ben de Moriarty'nin bir işini gördüğümde hemen tanırım. Bu cinayet Londra'yla ilgili, Amerika'yla değil."

"Ama hangi nedenle?"

"Başarısızlığı göze alamayacak, tüm varlığı el attığı işin başarısına bağlı bir adam işledi bu cinayeti de ondan. Yük-

sek bir zekâ ve muazzam bir örgüt bir tek adamın ortadan kaldırılmasına odaklandı. Cevizi şahmerdanla kırmak gibi bir şey bu... gereksiz ölçüde bir güç harcaması... ama ceviz son derece etkin bir biçimde kırılıyor."

"Bu adamın bu olayla ne ilgisi var?"

"Bu meseleyle ilgili ilk bilginin bize onun yardakçılarından biri aracılığıyla geldiğini söyleyebilirim yalnızca. Bu Amerikalılara danışmanlık yapan biri var. İngiltere'de yapılacak bir işleri olunca, bütün yabancı suçluların yaptığı gibi, bu büyük cinayet danışmanıyla ortak oldular. O andan başlayarak kurbanları ölüme mahkûmdu. Önce örgütünü kullanarak onların kurbanını arayıp bulmakla yetindi. Sonra meselenin nasıl halledileceğini gösterdi onlara. Sonunda da görevlendirilen kişinin başarısızlığa uğradığını gazetelerden öğrenince, uzmanca bir yaklaşımla kendisi işe karıştı. Birlstone Malikânesi'nde gelecekte kendisini geçmiştekinden daha büyük tehlikeler beklediği yolunda onu uyardığımı duydunuz. Haksız mıymışım?"

Barker çaresizliğin yarattığı öfkeyle, sıkılı yumruklarını başına vurmaya başladı. "Buna göz yummak zorunda olduğumuzu söylemeyin bana. Bu şeytanla kozlarımızı paylaşamayacağımızı mı söylüyorsunuz yani?"

"Hayır, onu söylemiyorum," dedi Holmes. Gözleri sanki uzak bir geleceğe doğru bakıyor gibiydi. "Onun yenilmez olduğunu söylemiyorum. Ama bana zaman tanımalısınız... bana zaman tanımalısınız!"

Holmes sezgi dolu bakışlarıyla hâlâ sisi delmek istercesine bakarken, biz bir iki dakika ses çıkarmadan oturduk.

Modern Klasikler Dizisi - 5

Sir Arthur Conan Doyle'un akıl yürütme yeteneği çok güçlü Edinburglu bir öğretmenden esinlenerek yarattığı Sherlock Holmes karakteri ilk kez 1877'de yayımlanan *Kızıl İpucu*'nda boy gösterdi. İngiliz edebiyatının en canlı karakterlerinden biri olan Holmes, piposu, şapkası ve kendine özgü giysileriyle farklı bir dedektif olarak daha sonra pek çok romanda okuyucunun karşısına çıktı. Arkadaşı Dr. Watson ve düşmanı Prof. Moriarty ile birlikte birçok filmin de kahramanı olarak ün kazandı. Doyle'un yazdığı tarihi romanlar ve tiyatro oyunları Sherlock Holmes'un kazandığı ünün gölgesinde kaldı.

Holmes'un ele aldığı karmaşık cinayetler, karşılaştığı suçlular, sahte ipuçları, çaresiz kalmış kanun adamları, yalan söyleyen tanıklar, rastlantılar, dedektifin gözlem gücü, zekâsı ve ulaştığı umulmadık çözümler zevkli bir kurgu içinde, akıcı bir ifadeyle öykülenerek edebiyatın klasikleri arasına katıldı.

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

Edinburg Üniversitesi'nde tıp okuyan Arthur Conan Doyle, 1882'de Portsmouth'un bir kenar mahallesine yerleşti ve 1890 yılına kadar doktorluk yaptı. İlk eserlerini bu sırada yazdı. 1891'den sonra kendini daha çok edebiyata verdi. Hekimlikle ilgisini kesmeyen yazar İngiliz ordusunda görev aldı, Güney Afrika'da Bloemfontein'deki sahra hastanesinde çalıştı. 1889-1902 Boer Savaşı sırasında gösterdiği yararlıklar nedeniyle soyluluk unvanı kazandı. 1. Dünya Savaşı'na Kuzey Fransa, İtalya ve Verdun cephelerinde katıldı. Savaşta kardeşini, oğlunu ve iki yeğenini kaybettikten sor doğaüstü konulara yöneldi.

Kızıl İpucu, Dörtlerin Yemini, Sherlock Holmes'un Maceraları, Baskervillerin Köpeği, en tanınmış yapıtlarındandır.

KDV dahil fiyatı
12TL